

**POBOŽNOST ZA
POMOĆ
UMIRUĆIMA I
DUŠAMA U
ČISTILIŠTU**

POBOŽNOST ZA POMOĆ UMIRUĆIMA I DUŠAMA U ČISTILIŠTU

Priredio: p. Miljenko Sušac s.m.m. –
misionar montfortanac

Predgovor

Među raširenijim pobožnostima u Katoličkoj Crkvi svakako su one kojima vjernici nastoje pomoći umirućim i dušama u Čistilištu.

Smrt je kraj zemaljskoga života. Naš je život odmjeren vremenom, tijekom kojega se mijenjamo, starimo, te se kao kod svih živih bića na zemlji, smrt javlja kao normalan svršetak života. Taj vid smrti pridaje hitnost našim životima: spomen na našu smrtnost služi također da nas podsjeti kako za ostvarenje svoga života imamo samo ograničeno vrijeme. «I sjećaj se svoga Stvoritelja u dane svoje mladosti, (...) prije nego se vrati prah u zemlju kao što je iz nje i došao, a duh se vrati Bogu, koji ga je dao» (Prop 12,1.7).

Kršćani žive svoju vjeru u povjerenju u Božju ljubav koja ih prati u svim situacijama života pa oni i svoju smrt sjedinjuju s Kristovom smrću, te je ona za njih odlazak Kristu i ulazak u vječni život. Ipak svi vjernici gotovo jednodušno osjećaju potrebu moliti za svoje pokojne. Katekizam katoličke Crkve o tome tako duboko i jednostavno naučava:

«Oni koji umru u milosti i prijateljstvu s Bogom, a nisu potpuno čisti, iako su sigurni za svoje vječno spasenje, moraju se poslije smrti podvrgnuti čišćenju, kako bi postigli svetost nužnu za ulazak u nebesku radost». (br. 1029)

Da ne bismo nepotrebno opteretili tekst ne donosimo citate svih knjiga, molitvenika i priručnika iz kojih smo crpili pojedine tekstove koje smo duži niz godina skupljali na raznim evropskim jezicima. Dao Bog i Majka Božja da objavljivanje ove knjižice donese obilje milosti i duhovnih plodova u hrvatskom narodu.

p. Miljenko Sušac s.m.m. – misionar monfortanac

POBOŽNOSTI ZA POMOĆ UMIRUĆIMA

1. Bolest, bolesničko pomazanje i kršćanska smrt prema nauku Crkve

Katekizam Katoličke Crkve uči: «Svetim pomazanjem bolesnika i molitvom svećenika cijela Crkva preporučuje bolesne trpećem i proslavljenom Gospodinu da im olakša boli i da ih spasi, štoviše potiče ih da se slobodno sjedine s Kristovom mukom i smrću i tako doprinesu dobru Božjega Naroda.

Bolest i patnja uvijek su se brojili među najteža pitanja koja stavljaju na kušnju ljudski život. U bolesti čovjek doživljuje svoju nemoć, svoju ograničenost i privremenost. U svakoj bolesti možemo nazreti smrt. Bolest može čovjeka dovesti do tjeskobe, do zatvaranja u sebe, nekada čak do očaja i pobune protiv Boga. Ali može ga dovesti i do veće zrelosti, pomoći mu da u svom životu razluči ono što nije bitno te se okrene k onome što jest bitno. Bolest čovjeka vrlo često izazove da Boga traži i da mu se vrati.

Bolesnik pred Bogom

Starozavjetni čovjek svoju bolest živi pred Bogom: zbog bolesti pred Boga izliva svoju tužaljku i od njega, gospodara života i smrti, moli ozdravljenje. Bolest postaje put obraćenja a Božje oprostjenje početak je ozdravljenja. Izrael iskustveno doživljava da je bolest tajnovito

povezana uz grijeh i zlo a da vjernost Bogu u skladu sa zakonom vraća život: «Ja sam Gospodin koji dajem zdravlje» (Izl 15,26). Prorok naslućuje da trpljenje može imati otkupiteljsku vrijednost i za grijeh drugih. Napokon Izaija naviješta da će za Sion nastupiti vrijeme kad će Gospodin oprostiti svaku krivnju i izliječiti svaku bolest.

Krist - liječnik

Kristovo suosjećanje s bolesnima i njegova brojna iscjeljenja svakovrsnih bolesnika očit su znak da je »Bog pohodio narod svoj« (Lk 7,16) i da se približilo Kraljevstvo Božje. Ali Isus ima vlast ne samo liječiti već i grijeh opraštati: on je došao izliječiti čitavoga čovjeka, dušu i tijelo. Isus je liječnik koga bolesnici trebaju. Njegovo suosjećanje sa svima koji trpe ide tako daleko da se s njima poistovjećuje: »oboljeh i pohodili ste me« (Mt 25,36). Isusova posve osobita ljubav prema bolesnima nije kroz vjekove prestala kršćane poticati na posebnu brigu prema svima koji trpe na tijelu i duši. Ta je briga uzrok neumornih napora da im se olakšaju muke.

Isus često od bolesnika zahtijeva vjeru. Pri liječenju se pak služi znakovima: pljuvačkom i polaganjem ruku, kalom i umivanjem. Bolesnici nastoje dotaknuti Isusa »jer je snaga izlazila iz njega i sve ozdravljala« (Lk 6,19). Tako nas Krist u svojim sakramentima nastavlja »doticati« da nas izliječi.

Potresen tolikim patnjama, Isus ne samo dopušta bolesnicima da ga dotiču, već njihove nevolje uzima na se: »On slabosti naše uze i boli ponese« (Mt 8,17).⁹⁸ Isus nije izliječio sve bolesne. Njegova su iscjeljenja bila znak dolaska Kraljevstva Božjega. Nagovješćivala su korjenitije ozdravljenje: pobjedu nad grijehom i smrti kroz njegov Vazam. Krist je na križ ponio sve breme našega zla te oduzeo »grijeh svijeta« (Iv 1,29), kojemu je bolest posljedica: Isus je svojom mukom i smrću na križu dao patnji novi smisao: patnja nas odsada može suoblikovati njemu i sjedinjavati s njegovom otkupiteljskom mukom.

Bolesne liječite

Krist je pozvao učenike da idu za njim uzimajući svoj križ. Slijedeći ga, drugim su očima počeli gledati bolest i bolesnike. Isus je učenike pridružio svome siromaštvu i služenju. Učinio ih je dionicima svojeg suosjećanja i iscjeliteljskog poslanja: »Otišavši, propovijedali su obraćenje; izgonili mnoge zloduhe i mnoge su nemoćnike mazali uljem i oni su ozdravljali« (Mk 6,12-13).

Uskrsli Gospodin ponavlja to poslanje. »U ime će moje... na nemoćnike ruke polagati, i bit će im dobro« (Mk 16,17-18) potvrđujući ga znakovima koje Crkva čini zazivajući njegovo ime. Ti znakovi na poseban način pokazuju da je Isus doista »Bog koji spašava«.

Duh Sveti nekima daje poseban dar ozdravljanja da se preko njih očituje milost Uskrsloga. Međutim, i najžarče molitve ne postižu uvijek ozdravljenje od svih bolesti. Tako sveti Pavao mora od Gospodina naučiti: »Dosta ti je moja milost jer snaga se u slabosti usavršuje« (2 Kor 12,9) i da podnošenje patnji može biti osmišljeno time što »u svom tijelu dopunjeni što nedostaje mukama Kristovim za Tijelo njegovo, Crkvu« (Kol 1,25).

»Bolesne liječite!« (Mt 10,8). Tu je zadaću Crkva primila od Gospodina i trudi se da je izvrši brigom za bolesne i zagovornom molitvom kojom ih prati. Crkva vjeruje u oživljujuću prisutnost Krista, koji je liječnik duša i tijela. Ta je prisutnost posebno djelotvorna u sakramentima, a najosobitije u euharistiji, kruhu koji daje život vječni; na povezanost ovoga kruha s tjelesnim zdravljem upućuje sveti Pavao.

Apostolska Crkva međutim poznaje i poseban obred za bolesnike, o čemu svjedoči sveti Jakov: »Boluje li tko među vama? Neka dozove starješine Crkve! Oni neka mole nad njim mažući ga uljem u ime Gospodnje, pa će molitva vjere spasiti nemoćnika; Gospodin će ga podići i ako je sagriješio, oprostit će mu se« (Jak 5,14-15). Predaja je u tom obredu prepoznala jedan od sedam sakramenata Crkve.

Sakrament bolesnih

Crkva vjeruje i uči da je jedan od sedam sakramenata napose određen za potporu onima koje kuša bolest: to je bolesničko pomazanje. Ovo sveto pomazanje bolesnih ustanovljeno je kao istinski i pravi sakrament Novoga zavjeta od Krista, našeg Gospodina, u Marku je spomenuto a vjernicima je preporučeno i proglašeno po Jakovu, apostolu i bratu Gospodinovu....

Svrha je sakramenta bolesničkog pomazanja da dade osobite milosti kršćaninu koji proživljava tegobe vezane uz teške bolesti ili starost.

Vrijeme pogodno za primanje svetog pomazanja sigurno je kad vjernik zbog bolesti ili starosti počinje biti u životnoj pogibelji.

Svaki put kada kršćanin teško oboli, može primiti sveto pomazanje, isto tako nakon primanja kad se bolest pogoršala.

Samo svećenici (prezbiteri i biskupi) mogu dijeliti sakrament bolesničke pomasti; pri dijeljenju, služe se uljem blagoslovljenim od biskupa ili po potrebi od samoga svećenika služitelja.

Bitna radnja u slavlju ovoga sakramenta jest mazanje bolesnika na čelu i rukama (po rimskom obredu) ili na drugim dijelovima tijela (na Istoku); mazanje je popraćeno liturgijskom molitvom svećenika slavitelja kojom zaziva posebnu milost ovog sakramenta.

Plodovi posebne milosti sakramenta bolesničke pomasti jesu:

- bolesnik se sjedinjuje s Kristovom mukom za dobro svoje i Crkve;
- prima potporu, mir i ohrabrenje da kršćanski podnosi tegobe bolesti ili starosti;
- prima oprostjenje grijeha ako ga nije mogao primiti u sakramentu pokore;
- dobiva zdravlje ako to koristi duhovnom spasenju;
- pripravlja bolesnika za prijelaz u vječni život.

Umrijeti u Kristu Isusu

Da se uskrsne s Kristom, treba umrijeti s Kristom, treba se »iseliti iz tijela i naseliti kod Gospodina« (2 Kor 5,8). Pri tom »odlasku« (Fil 2,23), koji je smrt, duša se dijeli od tijela. Ona će se sa svojinu tijelom sjediniti u dan uskrsnuća mrtvih.

Smrt

»Zagonetka ljudskog položaja dostiže vrhunac pred smrću«. U nekom smislu tjelesna je smrt naravna, ali za vjeru ona je, u stvari, »plaća grijeha« (Rim 6,23). I za one koji umiru u milosti Kristovoj, ona je sudjelovanje u smrti Gospodnjoj, da bi mogli sudjelovati i u njegovu uskrsnuću.

Smrt je kraj zemaljskoga života. Naš je život odmjeren vremenom, tijekom kojega se mijenjamo, starimo, te se kao kod svih živih bića na zemlji, smrt javlja kao normalan svršetak života. Taj vid smrti pridaje hitnost našim životima: spomen na našu smrtnost služi također da nas podsjeti kako za ostvarenje svoga života imamo samo ograničeno vrijeme: «I sjećaj se svoga Stvoritelja u dane svoje mladosti, (...) prije nego se vrati prah u zemlju kao što je iz nje i došao, a duh se vrati Bogu, koji ga je dao» (Prop 12,1.7).

Smrt je posljedica grijeha. Kao vjerodostojni tumač nauka Svetog pisma i Predaje, crkveno Učiteljstvo uči da je smrt ušla u svijet zbog ljudskog grijeha. Iako čovjek posjeduje smrtnu narav, Bog je odredio da ne umre. Smrt je dakle protivna naumu Boga Stvoritelja; ona je ušla u svijet kao posljedica grijeha. »Tjelesna smrt, od koje bi čovjek bio pošteđen da nije sagriješio«, postala je tako čovjekov »posljednji neprijatelj«, koji treba biti pobijeden.

Smrt je po Kristu preobražena. I Isus, Sin Božji, podnio je smrt svojstvenu ljudskom stanju. Ali, usprkos strahu pred njom, prihvatio ju je činom potpunog i slobodnog podlaganja volji Očevoj. Isusov je posluš promijenio prokletstvo smrti u blagoslov.

Smisao kršćanske smrti

Zahvaljujući Kristu, kršćanska smrt ima pozitivan smisao. »Meni je živjeti Krist, a umrijeti dobitak!« (Fil 1,21). »Vjerodostojna je riječ: Ako s njime umrijesmo, s njime ćemo i živjeti« (2 Tim 2,11). Bitna novost kršćanske smrti jest u ovome: kršćanin je po krštenju sakramentalno već »umro s Kristom«, da bi živio novim životom; ako pak umremo u milosti Kristovoj, fizička smrt dovršava to »umiranje s Kristom« te ispunja naše utjelovljenje u njega u njegov otkupiteljski čin.

U smrti Bog čovjeka zove k sebi. Zbog toga kršćanin može prema smrti osjetiti želju kakvu je iskusio sveti Pavao: »Želja mi je otići i s Kristom biti« (Fil 1,23); i on može svoju smrt preobraziti u čin poslušnosti i ljubavi prema Ocu, po primjeru Kristovu.

Kršćanski je pogled na smrt izvanredno dobro izražen u crkvenom bogoslužju: »Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja a ne oduzima; i pošto se raspadne dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište na nebesima».

Smrt je svršetak čovjekova zemaljskog hodočašća, svršetak vremena milosti i milosrđa koje mu Gospodin pruža da ostvari svoj ovozemni život prema Božjem nacrtu i da odredi svoju konačnu sudbinu. Kada završi »jedini tijek našeg zemaljskog života«, više se nećemo vratiti da živimo druge zemaljske živote. Ljudi samo jednom umiru (Hebr 9,27). Poslije smrti nema »ponovnog rađanja« (»reinkarnacije«).

Crkva nas potiče da se pripremimo za čas smrti. »Od nagle i nepripravne smrti, oslobodi nas, Gospodine«, Litanije svih svetih, da molimo Majku Božju da nas zagovara »na času smrti naše« *Zdravo Marijo*, da se utječemo svetom Josipu, zaštitniku dobre smrti.

U svakom činu i misli tako se vladaj kao da ćeš danas umrijeti. Kad bi imao čistu savjest, ne bi se mnogo bojao smrti. Bolje je čuvati se grijeha nego izbjegavati smrt. Ako danas nisi spreman, kako ćeš biti sutra?» (KKC dijelovi 1005- 1014, 1499-1532)

2. Molitve za sretnu smrt i umiruće

Sv. Mihael zaštitnik umirućih i molitve sv. Arkanđelu za sretnu smrt

Juda Tadej u svojoj poslanici piše. «Mihael arkandeo kad se u borbi za Mojsijevo tijelo prepirao s đavlom, nije se usudio izreći protiv njega uvredljivu osudu nego je rekao: Neka ti Gospodin zapovijedi da ušutiš!» (Jd 1,9)

Ovu borbu za tijelo Mojsijevo opisali smo radi ovog zauzimanja sv. Mihaela za pravednika, od tuda običaj, da se kršćani utječu sv. Mihaelu i preporučuju mu se da im bude u pomoći na času smrti. Već sv. Herma, koji je živio odmah nakon apostola, potvrđuje da sv. Mihovil pohađa na smrti one koji su u životu opsluživali zakon Gospodnji, a kad umru on im označuje mjesto u nebu.

Prema prastaraj predaji sv. Mihael je u Starom Zavjetu duše pravednika vodio u predpakao. On je sudjelovao i kod uznesenja Marijina na Nebo. Sv. Franjo Asiški je u spomen toga postio sve od Velike Gospe pa do svetkovine sv. Mihaela.

To tradicionalno vjerovanje poprima i Crkva uzimajući u brevijar antifonu za blagdan sv. Mihovila: «Arkandele Mihaele, postavih te vojvodom svih duša, što se u nebo primaju.» Na tu misao nailazimo i u misi za pokojne, u molitvi kod prikazanja, gdje se sv. Crkva moli za duše svih vjernih mrtvih, da ih »stjegonoša sveti Mihael povede u sveto svjetlo, što ga Bog nekoć obeća Abrahamu i potomstvu njegovu.«

Teški su posljednji časovi ljudskog života. Bore se posljednje sile života sa smrću koja sve uništava, ali se nije još i drugi boj, što ga očima ne vidimo: boj za dušu. Sotona poduzima sve da još u zadnji čas otme dušu Bogu. U taj čas ratnik i borac Božji, sv. Mihael pomaže umirućemu i krijepi ga u posljednjim trenucima, da mu onda ponese dušu pred lice Božje. Zato sv. Crkva kod izdisaja kršćaninova moli: »Primio ga sv. Mihael, arkandeo Božji, koji je zaslužio biti poglavarom vojske nebeske.«

Sv. Mihael se na slikama prikazuje nekad s mačem u ruci, a nekad s vagom, čime se u srednjem vijeku slikovito prikazivalo da on na sudu Božjem ocjenjuje i kao mjeri čovjekova djela. Njegov mač neka nam je na utjehu, jer imamo jakoga zaštitnika; a vaga u ruci njegovoj neka nas podsjeća kako ćemo zaslužiti njegovu pomoć: mjerimo i sami svoje misli, svoje riječi i svoja djela.

Zaziv sv. Mihaelu arkandelu za njegov zagovor u času naše smrti

Sv. Mihaele, slavni kneže, glavo i vođo nebeske vojske, primatelju duša, pobjedniče pobunjenih duhova, stanovniče Božjega dvora, iza Isusa naš divni vođo, obdaren nadčovječnom snagom i savršenošću, udostoj se sve nas, koji se pouzdano tebi utječemo, od svakoga zla izbaviti i isprosi nam svojim moćnim zagovorom milost da vjerno služeći svome Bogu sve više duhom rastemo. Moli za nas, sv. Mihaele, blaženi kneže Crkve Kristove! Da budemo vrijedni Kristovih obećanja.

Pomolimo se: Svemogući vječni Bože, koji si u svojoj divnoj dobroti i milosrđu, za sveopći spas ljudi slavnog i svetog arkandela Mihaela knezom svoje Crkve odabrao, molimo te da nas on svojim moćnim zagovorom od svih naših neprijatelja oslobodi, te da se nijedan od njih ne usudi uznemiravati nas u času smrti, i udijeli nam milost da nas on sam u Tvoju uzvišenu božansku prisutnost uvede, po zaslugama Isusa Krista, Gospodina našega. Amen. (*Imprimatur br. 205S. U Senju, dne 23. kolovoza 1912. Roko, biskup*).

Sv. Mihaelu arkandelu za sretnu smrt

Preslavni poglavico Mihaele, vojvodo vojske nebeske, primatelju duša, pobjedniče zlih duhova, čuvaru i branitelju Crkve, sve nas koji tebi vapimo oslobodi od svake tegobe i učini da po tvojoj predostojnoj molitvi napredujemo u svakoj službi Božjoj. Sveti Mihaele, brani nas u boju, da ne poginemo na strašnome sudu; primi nas poslije smrti naše i privedi u kraljevstvo nebesko. Moli za nas, sveti Mihaele. Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se: Svemogući vječni Bože, koji si za spasenje ljudske naravi u prevelikoj dobrostivosti svojoj čudesno odredio slavnoga Mihaela arkandela da nam pomaže, daj milostivo da uz njegovu spasonosnu pomoć dostojni budemo na zemlji hrabro se obraniti od svih neprijatelja, da na našem odlasku s ovoga svijeta budemo oslobođeni od svake napasti te da nas on dovede pred lice tvoga veličanstva. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Pomolimo se: Vjerom se utječemo pod zaštitu tvojih krila, sv. Mihaele, čuvaj nas i brani kroz sav život, i u strašnom času naše smrti, ti sveti arkandele budi nam svima blagonakloni pomoćnik. Po Isusu Kristu Gospodinu našem. Amen.

Tvojoj zaštiti, veliki nebeski kneže, sveti Mihaele, preporučujem svoje tijelo i svoju dušu! Uzimam te za svoga zaštitnika, čuvara i zagovornika; i radi časti, koju na nebesima uživaš, molim te da budeš uza me za svega moga života, a osobito u času moje smrti; pomoz mi u strahovima i malodušju, da postignem kod Boga oproštenje grijeha, potpuno predanje njegovoj svetoj volji, da se moja duša sretno odijeli od tijela. Uzmi je zatim i u pratnji svetih anđela ponesi pred lice Božje, da ga gleda i uživa na sve vijeke vjekova. Amen. (*Imprimatur, Sarajevo 19.IX 1938 br. 2019*).

Molitva triju Zdravo Marija za sretnu smrt

(Sv. Matilda)

O Marijo, Gospe moja sveta, kao što je Bog Otac u svojoj svemogućnosti tebe učinio moćnom, tako Ti molim te budi uza me na času moje smrti i odagnaj od mene svaku protivnu silu. *Zdravo Marijo...* O Marijo, Gospe moja sveta, kao što te je Sin Božji obdario tolikom spoznajom i svjetlošću o sebi da sve Nebo prosvjetljuješ, tako Ti na času moje smrti moju dušu prosvjetli spoznajom prave vjere da je nijedna zabluda ili neznanje ne smućuje i ne izopači. *Zdravo Marijo...* O Marijo, Gospe moja sveta, kao što je Duh Sveti tebi obilno

udijelio svoju ljubav, tako i Ti na času moje smrti udijeli mi slast Božje ljubavi, neka mi se po njoj sva gorčina smrtne borbe pretvori u slast. *Zdravo Marijo...*

Mariji, da isprosi milost sretne i dobre smrti

(Sv. Alfons Marija Liguori)

O Marijo, kakva će biti moja smrt? Ja već od sada, razmišljajući o mojim grijesima, i pomisli na taj veliki i odlučujući čas kad ću umrijeti i biti suđen na moje spasenje ili vječnu osudu, zbunjen sam i drhtim. O preslatka moja Majko u Krvi Isusa Krista i u tvom zagovoru je sva moja nada. O utjeho žalosnih, tada me ne ostavi, ne propusti da me utješiš u toj velikoj žalosti. Ako me sad toliko muči grižnja savjesti pri sjećanju na moje grijehe, nesigurnost oprostjenja, opasnost da ponovno padnem, strogost Božje pravde, što će tek onda biti sa mnom. Ako mi ne priskočiš u pomoć propasti ću. O Gospe moja, prije moje smrti, isprosi mi milost velikog kajanja za moje grijehe, istinskog obraćenja i vjernosti Bogu u životu koji mi preostaje.

Kada dođem na kraj mog života, Marijo nado moja, tada mi pomози u toj velikoj mucu u kojoj ću biti, utješi me da ne očajavam videći svoje grijehe koje će đavao stavljati pred mene. Isprosi mi milost da Te često zazivam, da umrem s tvojim svetim imenom na ustima i imenom tvoga Sina. Naprotiv, oprosti mi moju smjelost, prije nego li izdahnem, molim te Ti dođi i utješi me svojom prisutnošću.

Tu si milost udijelila tolikom broju tebi pobožnih duša i ja je želim i nadam se zadobiti je. Istina je da sam grešnik i da to ne zaslužujem, ali sam Ti pobožan, ljubim te i imam veliko povjerenje u tebe. O Marijo isčekivati ću te, ne ostavi me neutješena. Ako nisam tolike milosti dostojan, barem mi s Neba pomози da iz ovoga života izađem ljubeći Boga i tebe, te da dođem u Raj da vas vječno ljubim. Amen.

Mariji, da isprosi milost oprostjenja grijeha i vječnog spasenja

(Sv. Alfons Marija Liguori)

Majko Božja, evo pred tvojim nogama mene bijednog grešnika, podložnika pakla, koji se tebi utječe i u tebe se uzda. Ne zaslužujem niti da me pogledaš, ali znam da Ti koja si gledala svoga Sina kako umire da bi spasio grešnike imaš veliku želju da im pomogneš. O Majko milosrđa, pogledaj na moje bijede i smiluj mi se. Znam da te zovu utočište grešnika, nada očajnika i pomoćnicom napuštenih. Ti si dakle moje utočište, moja nada i moja pomoć. Po tvome zagovoru zadobit ću spasenje. Zbog Isusove ljubavi pomози mi, pruži ruku bijedniku koji je pao i tebi se utječe.

Znam da se ti raduješ pomažući koliko možeš grešnika, pomози mi sad kad mi možeš pomoći. Svojim grijesima sam izgubio Božju milost i dušu. Predajem se u tvoje ruke, kaži mi što mi je činiti da se povratim u milost moga Spasitelja, želim odmah to učiniti.

On me šalje tebi, da mi pomogneš jer želi da se utječem tvome milosrđu, pa da mi, osim zasluga tvoga Sina, Ti i tvoja molitva pomognete da se spasim. Tebi se utječem koja moliš za tolike grešnike, moli Isusa i za mene. Kaži mu da mi oprosti i On će mi oprostiti, kaži mu da želiš moje spasenje i On će me spasiti. Neka se vidi dobro koje Ti znaš učiniti onome koji ima povjerenja u tebe. Amen, tako neka bude, tome se nadam. Amen.

Sv. Josipu za milost sretne smrti

Sveti Josipe, kraj tebe su bili Isus i Marija kad je došao čas da se vratiš u kuću Očevu. Zato je pravo da ti se kršćani obraćaju kao zaštitniku i tješitelju umirućih. Molimo danas tvoju pomoć u zadnjim časovima našeg zemaljskog života. Izmoli nam milost, da ovdje živimo kao ti; u pravednosti i čistoći, u prisutnosti Isusa i Djevice Marije, te ne budemo odijeljeni od njih ni onoga dana kad će nam doći posljednji čas«. Poput tebe da budemo i mi primljeni u kuću Očevu i da naš život bude preobražen u vječne radosti kod Gospodina. Amen.

Molitva za žalosne i očajne

Duše Sveti, Bože i najbolji Tješitelju, sačuvaj nas od žalosti i malodušnosti! Izbavi sve ljude od očaja i njegovih kobnih posljedica! Svima što sami sebi zadaju smrt ili umiru od nasilne i nagle smrti, udijeli milost savršenog skrušenja prije nego li ispuste svoj posljednji dah! Srce Isusovo, u smrtnoj tjeskobi, smiluj se umirućima! Srce Marijino, puno sućuti i ljubavi, moli za sve nevoljnike! (*Imprimatur: A. Gori, OFM, patrijarha Jeruzalema, 30. 4. 1963*)

3. Litanije za umiruće i preporuke umirućih

(Iz Kanižličeva molitvenika Pobožnost na slavu presvetom Trojstvu i B.D. Mariji, objavljen s dopuštanjem zagrebačke nad. 1893. godine)

Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Kriste, čuj nas!
Kriste, usliši nas!

Oče, nebeski Bože,*smiluj nam se!*
Sine, Otkupitelju svijeta,
Duše Sveti, Bože,
Sveto Trojstvo, jedan Bože,
Sveta Marijo, moli za umiruće!
Svi sveti anđeli i arkandeli, molite za njih!
Sveti Abele, moli za njih!
Cijeli zbore pravednika, moli za njih!
Sveti Abrahame, moli za njih!
Sveti Ivane Krstitelju, moli za njih!
Sveti Josipe, moli za njih!
Svi sveti patrijarsi i proroci, molite za njih!
Sveti Petre, moli za njih!
Sveti Pavle, moli za njih!
Sveti Andrija, moli za njih!
Sveti Ivane, moli za njih!
Svi sveti apostoli i evanđelisti, molite za njih!
Svi sveti učenici Gospodnji, molite za njih!
Svi sveti mladenci, molite za njih!
Sveti Stjepane, moli za njih!
Sveti Lovro, moli za njih!
Svi sveti mučenici, molite za njih!
Sveti Silvestre, moli za njih!
Sveti Grgure, moli za njih!
Sveti Augustine, moli za njih!
Svi sveti biskupi i ispovjedaoci, molite za njih!
Sveti Benedikte, moli za njih!
Svet Franjo, moli za njih!
Sveti Kamilo, moli za njih!
Sveti Ivane od Boga, moli za njih!
Svi sveti redovnici i pustinjaci, molite za njih!
Sveta Marijo Magdaleno, moli za njih!
Sveta Lucijo, moli za njih!

Sve svete djevice i udovice, molite za njih!
Svi sveti i svetice Božje, zagovarajte ih!

Milostiv budi, oprosti im, Gospodine!
Milostiv budi, oslobodi ih, Gospodine!
Od srdžbe svoje, oslobodi ih, Gospodine!
Od smrtne pogibelji, oslobodi ih, Gospodine!
Od zle smrti, oslobodi ih, Gospodine!
Od muka paklenih, oslobodi ih, Gospodine!
Od svakoga zla, oslobodi ih, Gospodine!
Od đavlove vlasti, oslobodi ih, Gospodine!
Po rođenju svojem, oslobodi ih, Gospodine!
Po križu i mucu svojoj, oslobodi ih, Gospodine!
Po smrti i ukopu svojem, oslobodi ih, Gospodine!
Po slavnom uskrsnuću svojem, oslobodi ih, Gospodine!
Po čudesnom Uzašašću svojem, oslobodi ih, Gospodine!
Po milosti Duha Svetoga Utješitelja, oslobodi ih, Gospodine!
Na dan sudnji, oslobodi ih, Gospodine!
Mi grešnici, Tebe molimo, usliši nas!
Da im oprostiš, Tebe molimo, usliši nas!

Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehе svijeta,oprosti nam, Gospodine!
Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehе svijeta,usliši nas, Gospodine!
Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehе svijeta,smiluj nam se, Gospodine!

Gospodine, smiluj se! Kriste, smiluj se! Gospodine, smiluj se!

Izbavi, Gospodine, duše službenika i službenica svojih od svih pogibli pakla, od zamka kazni i od svih nevolja! Amen! (*Prema Rimskom brevijaru*)

Molitva naknade za umiruće

Vječni Oče, prikazujem Ti Srce Isusovo u smrtnoj tjeskobi sa svom Njegovom ljubavlju, sa svim Njegovim trpljenjem i sa svim Njegovim zaslugama:

- kao zadovoljštinu za grijehе što su ih umirući učinili za svega svojega života. Slava Ocu ...
- za pročišćenje dobrih djela što su ih umirući loše učinili za svega svojega života. Slava Ocu...
- kao naknadu za sva dobra djela što su ih umirući propustili učiniti za svojega života . Slava Ocu ...
- za zahvalu u ime svih umirućih za milosti što su ih primili za svega svojega života. Slava Ocu ...

(*Imprimatur: Mechliniae 28. I. 1960. L. J. Suenens V. G.*)

Molitva za umiruće

(*Papa Ivan Pavao II*)

Svemogući i vječno živi Bože, Oče siromaha, snago bolesnika, nado umirućih! Hvala ti za dar ljudskog života, a osobito za obećanje vječnog života. Mi znamo da si uvijek blizu svima koji su slomljena srca, svim siromasima, slabima i bolesnima. Bože koji si pun nježnosti i sućuti, primi molitve koje ti upravljamo za svoju bolesnu braću i sestre. Umnoži im vjeru i pouzdanje u tebe. Ojačaj ih svojom ljubaznom nazočnošću i ozdravi ih, ako ti je milo, te daj njihovim tjelesima i dušama obnovljenu snagu.

Ljubazni Oče, blagoslovi umiruće, blagoslovi sve koji će se uskoro s tobom susresti licem u lice. Mi vjerujemo da si od smrti učinio vrata vječnog života. Čuvaj našu umiruću braću i sestre u svojoj ljubavi i vodi ih sigurnom rukom u domovinu vječnog života s tobom. Bože, izvore svake jakosti, pogledaj i štiti sve one koji se posvećuju bolesnicima i umirućima.

Daj im duh hrabrosti i nježnosti. Podrži ih u njihovim naporima da donesu okrepu i ozdravljenje. Daj da sve više i više budu znak tvoje preobrazujuće ljubavi. Daj da svi uvide da si ti ljubazni Otac, Bog milosrđa i sućuti. Amen.

Preporuke umirućih

Isuse, Marijo, Josipe, pomozite mu (joj) u posljednjoj borbi! Isuse, Marijo, Josipe, dajte da u miru s vama usnem i počivam. Pođi kršćanska dušo s ovoga svijeta, u ime Boga Oca svemogućega koji te je stvorio, u ime Isusa Krista koji te otkupio, u ime Duha Svetoga koji se u te izlio.

Danas ti bilo mjesto u miru i prebivalište kod Boga, sa svetom Bogorodicom Marijom, svetim Josipom i sa svima anđelima i svecima Božjim. Preporučujem te dragi brate (draga sestro) svemogućem Bogu i predajem te onomu koji te je stvorio. Neka ti na odlasku iz ovoga života dođe ususret Djevica Marija, anđeli i svi sveti.

Oslobodio te Krist koji se udostojao za te umrijeti; neka te on smjesti u svoj Raj da ga gledaš licem u lice za svu vječnost.

Vječni Oče prikazujem ti zasluge Predragocjene Krvi Isusa Krista, tvoga ljubljenoga Sina i našeg Božanskog Spasitelja, za sve one koji će danas umrijeti, sačuvaj ih od paklenih muka i dovedi u vječnu Domovinu.

4. Isusovo obećanje milosti vječnog spasenja umirućima pored kojih se bude molila krunica na čast Božanskog Milosrđa

(U katoličkoj svetačkoj i pobožnoj tradiciji postoji više obećanja milosti vječnog spasenja onima koji obave određene pobožnosti za svoga života. Među najpoznatijima su Devet prvih petaka (po sv. Margareti Mariji Alacoque); Pet prvih subota (Fatimska ukazanja); Ustrajna molitva Gospine krunice (po bl. Alanu de la Roche); Brigitine molitve na čast Muke, Rana i Krvi Kristove (po sv. Brigiti Švedskoj).

Jedno slično obećanje Isus je dao po sv. Faustini i za one koji bdiju i mole za umiruće kada se pored kojih bude molila Krunica na čast Božanskog milosrđa.

(Isusove riječi svetoj sestri Faustini Kowalskoj koja je proglašena blaženom 18. travnja 1993., a svetom 30. travnja 2000.)

"Obećavam da se duša koja bude štovala ovu sliku neće izgubiti (misli se na sliku prozvanu Milosrdni Isus). Već na ovome svijetu obećavam joj pobjedu nad neprijateljima, posebno pak u smrtnom času. Ja, Gospodin, štitić ću je kao svoju čast. Zrake na slici označuju krv i vodu koje potekoše iz dubine mogega milosrđa, u času kad je moje umiruće srce na Križu bilo kopljem probodeno."

"Kćeri moja, govori cijelome svijetu o mojem neiscrpnome milosrđu. Ja želim da blagdan božanskoga milosrđa bude utočište svih duša, poglavito svih grješnika. Toga dana izlit će se punina mogega milosrđa. Ja ću izliti čitavo more milosti na duše koje se budu približile tomu izvoru. Tko god se toga dana ispovijedi i pričesti, dobit će potpun oprost od grijeha i kazne za grijeh. Neka se nitko ne boji pristupiti k meni, makar njegovi grijesi bili najopakiji. Želim da se blagdan mogega milosrđa svečano proslavi na prvu nedjelju nakon Uskrsa."

"Duše koje šire štovanje mogega milosrđa štitić ću cijelog života kao što majka štiti svoje dijete, a na smrtnome času bit ću im spasitelj, a ne sudac. U tom zadnjem času duša nema druge zaštite osim mogega milosrđa. Sretne li duše koja je već za života bila uronjena u moje milosrđe, jer je neće stići pravda!"

"Prije nego dođem kao pravedan sudac, otvorit ću širom vrata svojega milosrđa. Tko pak ne želi proći kroz vrata milosrđa, morat će proći kroz vrata pravde."

"Duše koje mole krunicu Božanskoga Milosrđa, bit će u svojem životu uključene u moje milosrđe, napose u smrtnome času."

"Čovječanstvo neće naći mira tako dugo dok se s posvemašnjim pouzdanjem ne obrati na moje milosrđe. Kaži bolesnome čovječanstvu da se mora uteći mojemu milosrdnomu srcu i ja ću ga obdariti mirom."

Veliko Spasiteljeve obećanje za pomoć umirućima

Isusove riječi svetoj sestri Faustini *"Ako se ova krunica božanskom milosrđu bude molila kod nekoga umirućega, ublažit će se gnjev Božji, a beskrajno Milosrđe zagrlit će dušu umirućega, primjenjujući na nju bolne patnje svojega Božanskoga sina."*

Krunica na čast Božanskog Milosrđa

Moli se na običnoj krunici ovako:

Na prva tri zrna moli se:

Očenaš, Zdravomarijo, Vjeronanje.

Na svih pet desetica moli se:

a) na velika zrnca:

Vječni Oče, prikazujemo ti tijelo i krv, dušu i božanstvo tvog preljubljenoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista, kao zadovoljštinu za svoje grijehe i grijehe cijeloga svijeta.

b) na mala zrnca (10 puta):

Po pregorkoj mucii Isusovoj smiluj se nama i cijelomu svijetu.

c) na kraju krunice doda se (tri puta):

Sveti Bože, sveti jaki Bože, sveti besmrtni Bože, smiluj se nama i cijelomu svijetu.

Isus je rekao sveticima: "Moli trajno krunicu koju sam te naučio. Onomu tko je bude molio udijelit će se veliko milosrđe već za života, a posebno na času smrti."

5. Nauk Crkve o zadnjim stvarima čovjeka: smrti, sudu, raju, čistilištu i paklu

Katekizam Katoličke Crkve o zadnjim stvarima uči:

Za kršćanina koji svoju smrt sjedinjuje sa smrću Kristovom, smrt je kao odlazak Kristu i ulazak u vječni život. Kad Crkva, posljednji put, nad umirućim kršćaninom izrekne oprosne riječi Kristova odrješenja, kada ga posljednji put obilježi okrepljujućim pomazanjem i kada mu u popudbini (pričesti) dadne Krista kao hranu za putovanje, ona mu se obraća s blagim i ohrabrujućim riječima:

«Pođi, kršćanska dušo, s ovoga svijeta u ime Boga Oca svemogućega, koji te je stvorio, u ime Isusa Krista, Sina Boga živoga, koji je za te trpio, u ime Duha Svetoga, koji se u te izlio. Danas ti bilo mjesto u miru i prebivalištu kod Boga na svetome Sionu, sa svetom Bogorodicom Djevicom Marijom, sa svetim Josipom i svim anđelima i svecima Božjim (...). Vрати se svojem početniku koji te je načinio od gliba zemaljskoga. I zato neka ti na odlasku iz ovoga života dođe u susret Djevica Marija, anđeli i svi sveti da svoga Otkupitelja gledaš licem u lice».

Posebni sud

Smrt je svršetak ljudskog života kao vremena otvorena primanju ili odbijanju milosti Božje koja se očitovala u Isusu Kristu. Novi zavjet govori o sudu poglavito gledom na konačni susret s Kristom o njegovu drugom dolasku, ali u više navrata potvrđuje također

neposrednu nagradu ili kaznu nakon smrti, koja će biti dodijeljena svakome prema njegovim djelima i njegovoj vjeri. Prispodoba o siromašnom Lazaru i Kristova riječ dobrom razbojniku na križu, kao i drugi tekstovi Novoga zavjeta, govore o posljednjoj sudbini duše koja može biti različita.

Svaki čovjek već od časa smrti, u posebnom sudu koji mu život stavlja u odnos prema Kristu, prima u svojoj besmrtnoj duši vječnu nagradu ili kaznu: ili treba proći kroz čišćenje, ili će neposredno ući u nebesko blaženstvo, ili će se odmah zauvijek osuditi. Uvečer našega života, bit ćemo suđeni prema ljubavi (br. 1021- 1023).

Konačno čišćenje ili Čistilište

Oni koji umru u milosti i prijateljstvu s Bogom, a nisu potpuno čisti, iako su sigurni za svoje vечно spasenje, moraju se poslije smrti podvrgnuti čišćenju, kako bi postigli svetost nužnu za ulazak u nebesku radost.

To konačno čišćenje izabranih, koje se posve razlikuje od kazne osuđenih, Crkva naziva Čistilištem. Nauk vjere s obzirom na Čistilište Crkva je jasno izrazila posebno na Firentinskom i Tridentskom saboru. Crkvena predaja, pozivajući se na neka mjesta Svetog pisma, govori o čistilišnoj vatri.

Što se tiče nekih lakih pogrešaka, treba vjerovati da prije općeg suda postoji čistilišna vatra, prema onome što potvrđuje Onaj koji je Istina, govoreći da onome tko izgovori hulu protiv Duha Svetoga neće biti oprostena ni na ovom ni u budućem svijetu (Mt 12,31). Prema toj pouci možemo zaključiti da se neke pogreške mogu oprostiti na ovom svijetu, a neke druge u budućem svijetu.

Taj se nauk također oslanja na molitvenu praksu za pokojne, o čemu govori Sveto pismo: »Zato je (Juda Makabejac) za pokojne prinio žrtvu naknadnicu da im se oprostite grijesi« (2 Mak 12,46). Crkva je od prvih vremena, častila spomen mrtvih i za njih prinosila molitve, poglavito misnu žrtvu, da bi očišćeni, mogli prispjeti k blaženom gledanju Boga. Crkva također preporučuje milostinju, oprostite i djela pokore u korist pokojnika.

Pružajmo im pomoć i obnavljajmo im spomen. Ako su Jobovi sinovi bili očišćeni žrtvom svog oca, zašto bismo sumnjali da će naši prinosi za pokojne tim pokojnicima pružiti neku utjehu? Ne oklijevajmo pružati pomoć onima koji su preminuli i prikazivati za njih svoje molitve. (br. 1030-1033)

Pakao

Ne možemo biti s Bogom sjedinjeni ako se slobodno ne odlučimo da ga ljubimo. Ali, Boga ne možemo ljubiti ako teško grijeshimo protiv njega, protiv svog bližnjega ili protiv nas samih: *tko ne ljubi, ostaje u smrti. Tko god mrzi brata svoga, ubojica je. A znate da nijedan ubojica nema u sebi trajnoga, vječnoga života* (1 Iv 3,14.15). Naš Gospodin upozorava nas da ćemo biti od njega odijeljeni, ako u teškim potrebama ne priskočimo u pomoć siromašnima i malenima, njegovoj braći. Umrijeti u smrtnom grijehu, a da se čovjek za nj nije pokajao i prihvatio milosrdnu ljubav Božju, znači, po svom slobodnom izboru, ostati zauvijek odijeljen od njega. To upravo jest stanje konačnog samo-isključenja iz zajedništva s Bogom i s blaženicima, koje označujemo riječju »pakao«.

Isus često govori o »gehenu«, o vatri »koja se ne gasi«, pripremljenoj onima koji dokraja života odbijaju vjerovati i obratiti se, i gdje se istodobno može izgubiti duša i tijelo. Isus teškim riječima navješćuje *da će poslati svoje anđele da pokupe sve (...) bezakonike i bace ih u peć ognjenu* (Mt 13,41-42), i da će izreći osudu: *Odlazite od mene, prokleti, u oganj vječni* (Mt 25,41).

Crkva u svom naučavanju potvrđuje opstojnost pakla i njegovu vječnost. Duše onih koji umiru u smrtnom grijehu odmah nakon smrti silaze u pakao, gdje trpe paklene muke, »vječni

oganj«. Glavna se paklena muka sastoji u vječnom odjeljenju od Boga, u kojemu jedinome može čovjek naći život i sreću, za što je stvoren i za čime teži.

Izjave Svetoga pisma i učenje Crkve o paklu jesu poziv na odgovornost, kojom čovjek mora svoju slobodu upotrijebiti u cilju svoje vječne sudbine. Istodobno su hitan poziv na obraćenje: *Uđite na uska vrata! Jer široka su vrata i prostran put koji vodi u propast i mnogo ih je koji njime idu. O kako su uska vrata i tijesan put koji vodi u Život i malo ih je koji ga nalaze!* (Mt 7,13-14):

Budući da ne znamo ni dana ni časa, trebakako opominje Gospodin, da ustrajno bdijemo da dovršivši jedini tijek našega zemaljskog života, zaslužimo s njim ući na svadbu i ubrojiti se među blagoslovljene i da ne budemo kao zli i lijeni sluga otjerani u vječni oganj, u vanjske tmine gdje »će biti plač i škrgut zubi«.

Bog nikoga ne predodređuje za pakao; za to je potrebno svojevrijedno odvratanje od Boga (smrtni grijeh) i ustrajanje u tome sve do kraja. U euharistijskom slavlju i u dnevnim molitvama vjernika Crkva zaziva milosrđe Boga koji *neće da itko propadne, nego hoće da svi prispiju k obraćenju* (2 Pt 3,9). Molimo, Gospodine, blagohotno primi ovaj žrtveni prinos nas tvojih slugu i sve obitelji svoje: obdari naše dane svojim mirom, izbavi nas od vječne osude i ubroji nas među izabrane svoje. (Br. 1033 – 1037).

Posljednji sud

Posljednjem sudu prethodit će uskrsnuće svih mrtvih, »pravednika i nepravednika« (Dj 24,15). To će biti »čas kad će svi koji su u grobovima čuti glas Sina čovječjega. I izići će: koji su dobro činili - na uskrsnuće života, a koji su radili zlo - na uskrsnuće osude« (Iv 5,28-29). Tada će Krist »doći u slavi i svi anđeli njegovi s njime (...). I sabrat će se pred njim svi narodi, a on će ih jedne od drugih razlučiti kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. Postavit će ovce sebi s desna, a jarce s lijeva (...) otići će ovi u muku vječnu a pravednici u život vječni« (Mt 25,31. 32. 33, 46).

Pred Kristom koji je Istina, bit će konačno iznesena istina o stavu svakoga čovjeka prema Bogu. Posljednji sud će otkriti do zadnjih posljedica, sve što je tko za svoga zemaljskog života dobra učinio ili propustio učiniti: *Sve je zlo koje čine opaki zabilježeno - da oni to i ne znaju. U dan kad Bog neće šutjeti* (Ps 50,3) (...) okrenut će se prema zlima: »Ja sam, reći će im, na zemlju postavio svoje siromahe zbog vas. Ja sam, njihov gospodar, stolovao na nebu zdesna svojega Oca - a moji su udovi na zemlji bili gladni. Da ste dali mojim udovima, vaš bi dar bio došao sve do Glave. Kad sam postavio svoje siromahe na zemlju, učinio sam ih vašim dostavljačima, da donose vaša dobra djela u moju riznicu: vi niste ništa položili u njihove ruke, zato kod mene ništa ne posjedujete«.

Posljednji sud bit će u vrijeme slavnog povratka Kristova. Samo mu Otac zna sat i dan; samo on odlučuje o njegovu dolasku. Po svom će Sinu Isusu Kristu izreći tada konačni pravorijek o svoj povijesti. Tada ćemo upoznati posljednji smisao čitava stvorenja i svu ekonomiju spasenja; shvatit ćemo čudesne putove kojima je njegova Providnost vodila svaku stvar njezinu konačnom cilju. Posljednji će sud otkriti, da Božja pravda pobjeđuje sve nepravde što su ih Božja stvorenja počinila te da je Božja ljubav jača od smrti. (br. 1038-1040)

Nebo

Oni koji umiru u Božjoj milosti i prijateljstvu i koji su posve očišćeni, žive zauvijek s Kristom. Zauvijek su slični Bogu, jer ga gledaju »kao što jest« (7 Iv 3,2), licem u lice:

«Našom apostolskom vlašću definiramo da prema općem Božjem određenju, duše svih svetih koji su otišli s ovoga svijeta prije Muke Gospodina našega Isusa Krista, (...) i svih drugih vjernika koji su umrli pošto su primili sveto Kristovo krštenje u kojih u času smrti nije bilo ništa za čišćenje (...) ili, ako je nešto bilo ili nešto bude što treba očistiti, čim poslije svoje

smrti, budu očišćene (...) i prije uskrsnuća njihovih tjelesa i općeg suda - i to nakon Uzašašća Gospodina i Spasitelja Isusa Krista na nebo - bile su, jesu i bit će u nebu, u kraljevstvu nebeskom i raju nebeskom s Kristom, u društvu svetih anđela. One su poslije muke i smrti našega Gospodina Isusa Krista, ugledale i gledaju Božju bit neposrednim gledanjem, i to licem u lice, bez posredovanja ikakvog stvorenja.»

Taj savršeni život, to zajedništvo života i ljubavi s Presvetim Trojstvom, s Djevicom Marijom, anđelima i svim blaženicima - zove se »nebo«. Nebo je čovjekov krajnji cilj i ostvarenje njegovih najdubljih težnja, stanje najveće i konačne sreće.

Živjeti u nebu znači »biti s Kristom«. Izabranici žive »u njemu«, ali čuvajući, dapače nalazeći u njemu svoj pravi identitet i vlastito ime: Život znači biti s Kristom; stoga gdje je Krist, tu je život, tu je kraljevstvo.

Isus Krist nam je svojom smrću i uskrsnućem »otvorio« nebo. Život se blaženih sastoji u potpunom posjedovanju plodova Kristova otkupljenja; svojoj nebeskoj proslavi on pridružuje one koji su u nj vjerovali i ostali vjerni njegovoj volji. Nebo je blažena zajednica svih koji su njemu savršeno pritijelovljeni.

To otajstvo blaženog zajedništva s Bogom i sa svima onima koji su u Kristu, nadilazi svako poimanje i svako predočenje. Sveto pismo nam o tome govori u slikama: život, svjetlost, mir, svadbena gozba, vino vječnog Kraljevstva, kuća Očeva, nebeski Jeruzalem, raj: *Što oko ne vidje, i uho ne ču, i u srce čovječje ne uđe, to pripravi Bog onima koji ga ljube* (1 Kor 2,9).

Bog se, zbog svoje transcendencije, može vidjeti onakav kakav jest samo kad on sam svoju Otajstvenost otvori neposrednom promatranju čovjeka i kad mu za to dade sposobnost. To promatranje Boga u nebeskoj slavi Crkva naziva »blaženim gledanjem«:

Kakva će biti tvoja slava i tvoja sreća: bit ćeš pripušten da gledaš Boga, imat ćeš čast da sudjeluješ u radostima spasenja i vječnoga svjetla zajedno s Kristom, Gospodinom tvojim Bogom, (...) da uživaš u Kraljevstvu nebeskom, u društvu pravednika i Božjih prijatelja, radost postignute besmrtnosti.

U slavi nebeskoj, blaženici s radošću nastavljaju ispunjati volju Božju u odnosu prema drugim ljudima i cijelom stvorenju. Oni već kraljuju s Kristom; s njim će »kraljevati u vijeke vjekova« (Otk 22,5). (br. 1023- 1029).

6. Razmatranja svetaca o smrti i sudu Božjemu

Razmišljati o zadnjim stvarima ljudskog života skupa sa svecima znači podići pogled od svakodnevnice i promatrati život u horizontu vječnosti. Samo postavljajući ozbiljna ljudska i vjermička pitanja o smislu života kako dobro živjeti, kako živjeti s Isusom Kristom i založiti život u ljubavi i služenju Bogu i ljudima; smrt, sud, pakao, čistište i raj nisu za osobu tragičan događaj, razlog za zabrinutost i nutarnju muku. Poslovice kaže: Umire se kako se živjelo. Kršćanski gledano život je hodočašće prema vječnosti, u kući našeg nebeskog Oca pred kojim nam se pojaviti u trenutku smrti. Bog je dao svoga Sina za naše spasenje i kršćanin zna da i u životu i u smrti može računati na Kristovu ljubav i praštanje, ali isto tako zna da je pozvan svakodnevno se opredijeliti za Krista i služiti mu. Čovjek se ne smije pojaviti pred Bogom u smrtnom grijehu jer se time samo isključuje iz zajedništva i života s Bogom, a to je punina života i život u blaženstvu zauvijek.

Kršćanska vjera daje cjelovit i vedar odgovor na najteža pitanja ljudskog života. U mjeri u kojoj osoba prakticira vjeru i molitvu i redovito pristupa sakramentima, u dušu vjernika silazi Božji mir koji nadilazi ljudske snage i daje osobi sigurnost vjere da njen život ide putem koji će dovesti do spasenja u vječnosti.

O velikom misteriju smrti Drugi vatikanski koncil u konstituciji *Radost i nada* ovako naučava: "Zagonetka ljudskog položaja dosiže vrhunac pred licem smrti. Ne muči čovjeka samo bol i sve veći rasap tijela nego ga također, dapače još više, muči strah od ugasnuća za

vazda. I po prirodnom nagonu svoga srca čovjek ispravno sudi kad s jezom odbija posvemašnje razaranje i nepovratno skončanje svoje osobe. Klica vječnosti što je u sebi nosi, nesvodiva na samu materiju, buni se protiv smrti. Svi pokušaji tehnike, ma kako bili korisni, ne mogu smiriti tjeskobu čovjeka, naime produženje biološkog trajanja ne može utažiti one želje za daljnjim životom koje su neodoljivo ukorijenjene u njegovu srcu.

Dok je pred smrću nemoćno svako maštanje, Crkva poučena božanskom objavom, tvrdi da ga je Bog stvorio za blaženi cilj s onu stranu zemaljske bijede. Štoviše, kršćanska vjera uči da će ta tjelesna smrt, od koje bi čovjek bio pošteđen da nije sagriješio, biti jednom pobijedena kada svemogući i milosrdni Spasitelj vrati čovjeku spasenje što ga je svojom krivljom izgubio. Bog je naime pozvao i poziva čovjeka da čitavim svojim bićem prione uza nj u vječnom zajedništvu nepropadljivog božanskog života.

Tu je pobjedu Krist izvojevao uskrsnuvši na život, pošto je svojom smrću oslobodio čovjeka od smrti. Svakom čovjeku koji razmišlja, vjera predočena solidnim argumentima pruža odgovor na tjeskobna pitanja o njegovoj budućoj sudbini, ujedno mu omogućuje da u Kristu bude u zajedništvu sa svojom predragom, već preminulom braćom, ulijevajući mu nadu da su oni već postigli pravi život kod Boga”.

Katekizam Katoličke Crkve govoreći o Isusu Kristu, suda i sudu nad ljudskim životom nakon smrti uči: “Krist je Gospodar vječnog života. Njemu kao Otkupitelju svijeta pripada puno pravo da konačno sudi djela i srca ljudi. On je stekao to pravo svojim Križem. Tako je Otac sav sud predao Sinu. Sin pak nije došao suditi, nego spasiti i dati život koji je u njemu. Odbijanjem milosti u ovom životu svatko već sudi samoga sebe, prima po svojim djelima, odbijajući Duha ljubavi, može sebe osuditi i za vječnost” (br.679).

Iz navedenog teksta se vidi da sva dramatičnost smrti, suda, osude pa i pakla je plod ljudske slobode i odbijanja milosti Božjega spasenja te se radi o samo isključivanju iz vječnog blaženstva.

Smrt i sud

(Misli sv. Ivana Marije Vianneya)

Dani našeg života su odbrojani. Još više: ne znamo ni sata, ni časa kada će nas naš najviši Sudac pozvati pred svoju sudačku stolicu, a to će biti možda upravo u trenutku, kada najmanje na to mislimo ili smo najmanje pripravnici, da ovaj strašni račun položimo.

Tko na smrt ne misli za vrijeme svog života, izlaže se velikoj opasnosti, da na nju posve zaboravi, kao i opasnosti da želi ovo zanemarivanje popraviti istom onom, kad za to nema više lijeka, kada je smrt pred vratima.

Čovjek kojemu je smrt uvijek pred očima, može sebe smatrati samo kao putnika na zemlji, koji svijetom prolazi i bez opiranja sve ostavlja što sretno, jer on jednom drugom cilju stremi i jednoj drugoj domovini ide u susret.

Čovjek, koji svoju dušu želi spasiti, ne smije nikada izgubiti misao na smrt. Već je sam po sebi strašan trenutak, kad sve što je na svijetu za čovjeka umire, kada i čovjek istodobno svemu umire i mora ostaviti sve što je na svijetu za njega bilo.

Nasljedujmo svece, kojima je promatranje posljednjih stvari bio glavni posao. Pustimo neka prođe što sa vremenom prolazi, posvetimo svi misli i brigu onome što je trajno i vječno.

Moj Bože, zašto se tako grčevito vežemo za život na zemlji, kada samo jedan kratki čas smijemo na njoj boraviti i onda sve ostaviti ništa sa sobom uzeti, nego samo ono dobro i zlo što smo za vrijeme svog kratkog zemaljskog života učinili?

Kada promatramo način, kako živimo, izgledamo, kao da mislimo kako ovaj zemaljski život ne moramo ostaviti. Ah, kako ozbiljno trebamo biti u strahu ako živimo kao slijepci, da ćemo kao takvi i umrijeti.

Cijeli čovječji život sadržan u ovim trima riječima: živjeti, umrijeti i biti suđen. Smrt, sama po sebi nije tako strašna kako bi netko mogao misliti, ovisi samo o nama, hoćemo li je učiniti sretnom, lijepom i ugodnom.

O bijedni živote, kako se može netko za tebe toliko vezati? ... Nema zaista na svijetu niti jedne životinje, koja bi bila ispunjena sa toli bijede kao čovjek.

Da, mi ćemo kod umiranja uzeti sa sobom sve što dragocjenog posjedujemo, sva naša dobra djela. Prolazna dobra ostavljamo na zemlji, samo ono što vječno treba trajati, naša djela, ona će nas slijediti.

Ako sve što činimo, činimo onako kako bismo u smrtnom času željeli, da smo učinili, sve će biti dobro učinjeno.

Kršćani koji su osuđeni, moraju u Paklu puno teže muke trpjeti, nego pogani ... O Paklu, kršćanina, kako strašan i neumoljiv ćeš biti!

Kad bi jedan osuđenik imao sreću, da svakih tisuću godina samo pet minuta gleda Boga, Pakao za njega ne bi više bio Pakao.

O Bože, možemo li nešto užasnije pomisliti nego ovo: Jedan kršćanin ... u Paklu! Jedan kršćanin, koji se nalazi među đavolima! Jedan ud Isusa Krista - u plamenima Pakla! Jedno dijete Božje - u raljama Lucifera!

Koje li razlike! Kad je Bog stvarao svijet, upotrijebio je sedam dana za to: ali da ga razori u dan svoje srdžbe kod posljednjeg Suda, biti će dosta jedan trenutak. Kad je Bog stvarao svemir i sve. što je u njemu, nije dozvao nikakvih gledatelja da vide ovolika čuda, ali kod njihova razaranja bit će svi ljudi prisutni, svi će oni tada morati priznati da postoji jedan svemogućí Bog.

Kako malo kršćana zna što u stvari čini, kada griješi! Dođite vi bezbožne rugalice, dođite vi tvrdokorni nevjernici, dođite vidite, postoji li jedan Bog, je li On vidio sve vaše čine i hoće li ih suditi i je li svemogućí! O Bože, kako će rugalica promijeniti svoj podrugljivi govor u ovom strašnom času!

«Dođite», reći će Isus Krist na dan Suda svojim pravednicima - dođite djeco! Ja želim da cijeli svijet vidi, kako mnogo i s kojom radosti ste vi za Mene radili i trpjeli. Okorjeli grešnici, nevjernici govorili su uvijek da sam Ja ravnodušan za sve što činite za Mene; ali danas ću im pokazati, da sam sve suze vidio i prebrojao što ste ih prolili u dalekim pustinjama; ja im hoću danas dokazati, da sam bio uz vas na stratištima, gdje ste za Mene svoju krv prolijevali. Dođite svi i pojavite se pred ovim grešnicima koji su Me prezreli i pogodili, koji su se usudili govoriti, da Ja ne postojim, da ih ne vidim. Dođite moja djeco, dođite moji ljubljani i vidjet ćete kako sam dobar i kako je velika moja ljubav prema vama!»

Marija Majka kršćana u životu i smrti

(sv. Ljudevit M.G. Montfortski)

Bog Sin hoće da sebe oblikuje i, na neki način, neprestano utjelovljuje u svojim udovima po svojoj dragoj Majci, te joj veli: *Uđi u baštinu Izraelu* (Si 24,8). Kao da joj time kaže: Bog, moj Otac, dao mi je u baštinu sve narode zemlje, sve ljude, dobre i zle, predodređenike i odbačenike. Jedne ću voditi zlatnom palicom, a druge gvozdenom. Jednima ću biti otac i odvjetnik, drugima pravedan osvetnik, a svima sudac. Ali ti, moja mila Majko, ti ćeš imati za svoje nasljedstvo i posjed samo predodređenike, kojih je prasluka Izrael; kao dobra majka ti ćeš ih roditi, hraniti, odgojiti; a kao njihova vladarica ti ćeš ih voditi, njima upravljati i braniti ih.

“Čovjek i čovjek rođen je u njoj” (Ps 86,5) kaže Duh Sveti. Neki Oci tumače te riječi tako da je prvi čovjek, koji se je rodio od Marije, Čovjek-Bog, Isus Krist; a drugi da je samo čovjek, posinak Božji i Marijin. Ako se je Isus Krist, Glava ljudi rodio od Marije, tada se i predodređenici, koji su udovi ove Glave, nužno moraju roditi od nje. Nikad jedna te ista majka ne daje na svijet glavu bez udova, niti udove bez glave, jer bi to bila nakaza u prirodi; jednako u redu milosti Glavu i udove rađa jedna te ista majka. Ako bi se koji od mističnoga tijela Kristova, koji predodređenik, rodio od druge majke, a ne od Marije, koja je rodila Glavu, to on u stvari ne bi bio predodređenik niti od Isusa Krista, nego nakaza u redu milosti.

Uz to, budući da je Isus plod Marijin sada kao i uvijek, kako to o njemu ponavljaju nebo i zemlja tisuću i tisuću puta svaki dan: *I blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus*, to je sigurno da je Isus Krist zbilja plod i djelo Marijino, kao za svakoga čovjeka koji ga posjeduje, tako i za sve ljude uopće. Zato, ako je koji vjernik oblikovao Isusa u svome srcu, on može slobodno reći: “Velika hvala Mariji! Onaj koga ja posjedujem, njezino je djelo i njezin plod; ja ga bez nje ne bih imao”. Mariji se mogu primijeniti, s većim pravom negoli ih sveti Pavao primjenjuje sebi, ove riječi: *Djeco moja, koju ponovno s bolovima rađam dok se Krist ne oblikuje u vama* (Gal 4,19). Ja rađam - veli Marija - svaki dan djecu Božju, sve dok se Isus, moj Sin, ne oblikuje u njima u puninu svoje dobi.

Sveti je Augustin nadvisio sama sebe i sve što ja rekoh, kad je kazao da su svi predodređenici, kako bi mogli odgovarati slici Sina Božjega, dok su na svijetu, skriveni u krilu Presvete Djevice gdje ih ova dobra Majka čuva, hrani, uzdržava i odgaja, dok ih poslije njihove smrti ne porodi za slavu, a tada i jest pravi njihov rođendan, kako Crkva naziva smrt pravednika. Otajstva milosti, nepoznata odbačenicima, a malo poznata predodređenima.

Uvodna napomena: Smisao slijedećih svetačkih meditacija nije u tome da ih žurno jedne iza drugih čitamo kao bilo koji tekst nego da izaberemo jedno ili najviše dva razmatranja pa da se nad njima zadržimo duže vrijeme u molitvi kao što nas dolje niže u Metodi uči sv. Alfons Marija Liguori.

Metoda za razmatranje o zadnjim stvarima

(sv. Alfons Marija Liguori)

Dušo moja pobudi vjeru i znaj da si u Božjoj prisutnosti i duboko mu se klanjaj. Ponizi se pred nogama tvoga Boga i moli ga svim srcem da ti oprosti. Zbog ljubavi Isusa Krista traži od Boga svijetlo, preporučí se Presvetoj Djevici Mariji i svecima sa molitvom *Zdravo Marijo i Slava Ocu...* Polagano čitaj odlomak po odlomak tekst meditacije. Poslije svake točke promatraj vječnu istinu o kojoj govori. Na kraju učini posebne odluke da ćeš ispraviti neki određeni porok i moli slijedeću molitvu:

Bože moj, nepogrešiva istino, jer si Ti Crkvi objavio vjerujem sve što sveta Crkva mi predlaže za vjerovati: vjerujem da si Ti moj Bog, Stvoritelj svega koji za cijeli vječnost nagrađuješ Rajem pravednike a Paklom kažnjavaš grešnike, vjerujem da si jedna bit u Tri osobe, to jest Otac, Sin i Duh Sveti. Vjerujem u Utjelovljenje i smrt Isusa Krista, čvrsto vjerujem sve što uči sveta Crkva. Zahvaljujem Ti što si me učinio kršćaninom, ispovijedam da u mojoj svetoj vjeri želim živjeti i umrijeti.

Bože moj, vjerujem tvojim svetim obećanjima jer si Ti moćan, vjeran i milosrdan. Po zaslugama Isusa Krista nadam se zadobiti oprostjenje mojih grijeha, ustrajnost do kraja i slavu u Raju. Bože moj, jer si Ti beskrajna dobrota, dostojan beskrajne ljubavi, ljubim te iznad svega drugoga svim svojim srcem, i kajem se cijelim srcem za sve svoje grijeha jer sam uvrijedio tebe najveće dobro, žao mi je. Odlučujem, uz pomoć tvoje milosti, da ću ubuduće radije umrijeti nego te uvrijediti. Odlučujem također da ću u životu i na času smrti primati tvoje svete sakramente. (Sv. Alfons Liguori, *Massime etrene* u *Opere ascetiche*, st. 129.)

O vremenu i plodu razmatranja o vječnim istinama

(sv. Petar Alkatranskom)

Evo imaš kršćanski čitatelju razmatranja kojima bilo koji tjedan možeš zabaviti svoju dušu. Ne čitaj ih da ne bude neprilično ako si nešto drugo tih dana uzeo za razmatranje. Kako smo naime malo prije kazali, što god bi moglo srce potaknuti na ljubav i strah Božji te na opsluživanje Božjih zapovijedi, korisno se može uzeti kao predmet razmatranja.

Ako smo ih iz tolikog broja drugih izabrali to je zato što u sebi sadrže osnovna otajstva naše vjere, i zato što u njima ima više moći i snage da ljudska srca potaknu na ljubav i strah Božji. Napokon smo to učinili da početnicima, kojima je potreban vođa, pružimo hranu dobro

pripravljenu i prožvakanu da se ne bi u ovom predmetu ponašali kao stranci koji ne poznaju pravi put te u tuđoj zemlji lutaju stranputicama, u neizvjesnosti tumaraju prihvaćajući sad ovo sad nešto drugo bez ikakve sigurnosti.

Osim toga, ova razmatanja, kako smo kazali na drugom mjestu, odgovaraju napose onima koji se istom počinju obraćati Bogu, to jest koji su se nedavno iz grešnog života povratili Bogu. Njima je potrebno razmatrati o ovim stvarima jer će se iz toga u njihovim dušama razbuditi bol zbog počinjenih grijeha i strah pred njima, razbuditi će se strah Božji i prezir svijeta. To su neke vrste prvi koraci koja na početku boljeg života treba podržavati. I zbog toga će oni, koji su se nedavno obratili Bogu, morati ova razmatranja nastaviti, kako bi mogli strahu Božjem, ljubavi i ostalim krepostima položiti duboke temelje.

Razmatranje o svršetku ljudskog života

(sv. Alfons Marija Liguori)

1. Promatraj dušu moja, kako ti je život koji imaš dao Bog, i stvorio te na svoju sliku. Bez tvojih zasluga posvojio te kao svoje dijete u svetom krštenju. Ljubio te kao Otac i stvorio te da ga ljubiš i služiš mu u ovom životu da bi uživao u njemu u Raju. Tako da nisi rođen niti trebaš živjeti idući za ispraznim užicima, da bi postao bogat ili moćan, da bi jeo, pio, spavao kao ljudi svjetskog duha, nego da bi ljubio svoga Boga i spasio se u vječnosti. Stvorenja ti je Bog dao da se njima koristiš, da bi ti pomogla da dođeš do svog velikog cilja, vječnog spasenja. Nesretna li mene koji sam na sve drugo mislio osim na taj cilj. Oče moj, zbog Isusove ljubavi, daj da počnem novi sveti život potpuno u skladu sa tvojom svetom voljom.

2. Promotri kako ćeš u trenutku smrti osjetiti veliku grižnju savjesti, ako nisi Bogu služio i njega iščekivao. Koje li muke kad na kraju svojih dana primijetiš da ti ne ostaje drugo u tom času do li jedna šaka bogatstva, veličine, slave i uživanja! Čudit ćeš se kako si za ispraznosti i ništavne stvari izgubio milost Božju i svoju dušu, bez da ćeš moći nadoknaditi počinjeno zlo, niti će biti više vremena da se uputiš dobrim putem. O kojeg li očaja, koje li muke! Tada ćeš uvidjeti koliko vrijedi vrijeme, ali bit će ti kasno, htjeti ćeš ga kupiti krvlju kad bi to bilo moguće, ali nećeš moći. O dane gorčine za one koji nisu služili Bogu i ljubili ga.

3. Promotri koliko se zapostavlja veliki cilj spasenja. Misli se na nagomilavanje bogatstva, na jelo, zabave i gubljenje vremena. I Bogu se ne služi, ne brine se o spasenju duše i vječni cilj se smatra nevažnim. I tako većina kršćana gosteći se, pjevajući i svirajući idu u Pakao. O kad bi znali što je to Pakao! O čovječe, toliko težiš propasti i ništa ne činiš za spasenje. Franjo sekretar engleskoga kralja umirao je govoreći: Bijednog li mene, potrošio sam toliko papira pišući pisma mog kralja, a nisam potrošio ni jedan list da napišem moje grijeha i dobro se ispovjedim. Filip III španjolski kralj umirući reče: O da sam služio Bogu u pustinji i nikad nisam postao kraljem!

Ali čemu u tim trenucima služe ovakvi uzdasi? Služe za povećanje očaja. Na račun drugih ti nauči živjeti brinući se za svoje spasenje ako ne želiš pasti u isto očajanje. I znaj da sve što činiš, govoriš, misliš a što nije po volji Božjoj je izgubljeno. Hrabro, vrijeme je da promijeniš život. Što čekaš? Trenutak smrti da te dokrajči. Na vratima vječnosti, na rubu ponora pakla kada više nema vremena nadoknaditi grijeha. Bože moj oprost mi, ljubim te više od svega. Žao mi je što sam te uvrijedio. Marijo nado moja moli Isusa za mene. (Sv. Alfons Liguori, *Massime etrene u Opere ascet.*, st. 130.)

Razmatranje o važnosti trenutka ljudskog svršetka

(sv. Alfons Marija Liguori)

1. Promotri čovječe kako je za tebe važno postići tvoj veliki cilj, jer ako ga postigneš bit ćeš spašen, bit ćeš blažen za cijelu vječnost, uživat ćeš u duši i tijelu svako dobro a ako ne postigneš cilj izgubit ćeš i dušu i tijelo, raj i Boga, bit ćeš vječno bijedan i zauvijek proklet. Dakle radi se o najvažnijoj stvari od svih stvari, jedinoj neophodnoj, to jest služiti Bogu i

spasiti dušu. Dakle, dragi kršćanine nemoj više govoriti, sad ću sebi udovoljiti, poslije ću se predati Bogu i nadam se da ću se spasiti. O kolike je ta lažna preuzeta nada odvela u Pakao, i koliki su tako govorili a sad su prokleti te za njih više nema lijeka. Koji je to prokletnik htio biti proklet? Ali Bog proklinje onoga koji svjesno griješi preuzeto se nadajući spasenju.

Kažeš učinit ću ovaj grijeh i zatim ću se ispovjediti. Tko zna da li ćeš imati vremena? Tko ti garantira da nećeš umrijeti odmah nakon što si sagriješio? Bog daje milost onima koji ga se boje, a ne onima koji ga preziru. Nemoj kazati isto je, ispovjedio dva ili tri grijeha. Ne jer Bog podnosi ali ne podnosi zauvijek. Kad je ispunjena mjera Bog više ne oprašta i kažnjava smrću i napuštanjem grešnika, tako da idući iz grijeha u grijeh završi u Paklu koji je kazna gora od smrti. Pazi brate na ovo što sad čitaš.

Promjeni se i predaj se Bogu. Pomisli da je možda ovo posljednja opomena koju ti Bog šalje, da ti neće više opraštati. Vidiš radi se o duši, radi se o vječnosti. Ova misao na vječnost je mnoge izvukla iz svijeta i potakla da idu živjeti u samostane, u pustinje, pećine! Siromašan li sam koji sam toliko grijeha učinio, te sam žalosna srca, otežale duše i pakao zaslužio, Boga izgubio. A Bože moj i Oče moj, veži me uza se svojom ljubavlju!

2. Promotri čovječe, da je briga za vječnost jako zapostavljena! Na sve se misli, osim na spasenje. Za sve ima vremena osim za Boga. Kada se kaže nekome da pristupa sakramentima, da moli pola sata dnevno on odgovori: Imam djecu, unuke, zauzet sam, imam posjede. Ah Bože, nemaš li i dušu? Brini se za bogatstvo, zovi djecu i unuke da ti pomognu u trenutku smrti i spase te pakla ako budeš proklet. Nemoj si laskati da možeš pomiriti Boga i svijet, raj i grijeh. Spasenje nije za olako trgovanje.

Treba sebe mrtviti, sebi umirati ako hoćeš zadobiti vječnu krunu. Koliko kršćana je sebi laskalo da će služiti Bogu i da će se spasiti a sada su u paklu. Koje li ludosti misliti uvijek na ono što tako brzo prolazi i misliti tako malo na ono što je zauvijek. O kršćanine promisli o sebi. Znaj da ćeš brzo ostaviti ovu zemlju i ići ćeš u vječnu kuću. Jadan li si ako zauvijek propadneš, tada neće više biti lijeka.

3. Promatraj kršćanine i kaži imam dušu, ako je izgubim izgubio sam sve. A ako zadobijem sav svijet a izgubim dušu što sam dobio? Ako postanem veliki čovjek i izgubim dušu što će mi koristiti? Ako skupim bogatstva, napravim kuću, odgojim djecu a izgubim dušu što mi to koristiti? Koju korist su imali od veličina, užitaka, i ispraznosti toliko koji su živjeli u svijetu, a sad su im je prah u nekom grobu a oni su duboko u paklu? Duša je dakle moja i ako je izgubim jedanput, zauvijek sam je izgubio. Bolje je misliti na spasenje. To je najvažnija stvar. Radi se o vječnoj sreći ili nesreći. O Bože moj priznajem i zbunjen sam jer sam do sada živio kao slijepac, tako sam se udaljio od tebe, nisam mislio na spasenje ove moje jedine duše. Spasi me Oče po Isusu Kristu. Prihvaćam da sve izgubim samo da tebe ne izgubim Bože moj. Marijo nado moja spasi me svojim zagovorom. (Sv. Alfons Liguori, *Massime etrene u Opere ascetiche*, st. 132-134.)

Razmatranje o bijedi i prolaznosti ljudskog života

(sv. Petar Alkatranski)

Danas ćeš razmatrati o bijedi ljudskog života. Dok o njoj budeš razmatrao upoznat ćeš, kako je isprazna svjetovna slava i naučit ćeš koliko moraš prezirati slavu svijeta koja se ponekad izgrađuje baš na temelju našeg nestalnog života. Budući da su bijede našeg života bezbrojne, u razmatranju ćeš uzeti u obzir samo prvih sedam koje su najznačajnije. *Prvo* uzmi u obzir kratkoću ovog života jer se svršava sa 70 ili 80 godina, a što je preko toga kao što kaže prorok Jeremija, to je tegoba i bol.

Ako od toga vremena oduzmeš djetinjstvo, koje više liči vegetiranju, isto tako ako oduzmeš vrijeme što ga trošiš na spavanje, jer dok se predaješ snu lišen si razuma, a samo se po njemu čovjek razlikuje od ostalih stvorenja, ustanovit ćeš da je vrijeme tvoga života kraće nego što si ikada mislio. Ako ovo vrijeme usporediš s vječnošću budućega vijeka uvjeriti ćeš se da je kraće od jednog časka. Uvidi sad kako su nerazumni i budalasti i u kojoj su zabludi

ljubitelji ovoga svijeta koji se, da bi samo u jednom jedinom času ovoga kratkotrajnog života uživali radosti, ne plaše izvrći opasnosti da izgube vječnost.

Razmišljaj zatim o neizvjesnosti ovoga života, a to je druga između životnih bijeda. Ta život nije samo prekratak, nego je ta kratkoća veoma neizvjesna i u najvećoj mjeri sumnjiva. Koliko je onih koji dožive 60 ili 80 godina? Kako se mnogi gase već pri samom ulasku u život! Kako bezbrojni pogibaju u cvijetu mladenačke dobi? Ne znate kaže Krist kad će doći vaš Gospodar, uvečer, o ponoći, kad se oglase pijetlovi ili ujutro. A da to jasnije spoznaš, sjeti se mnogih svojih prijatelja, osobito članova obitelji i drugih ljudi, koji su bili nositelji kakva dostojanstva ili vlasti, koje je neumoljiva smrt neočekivano digla u različitoj dobi ovoga života te izjalovila i osujetila sve njihove nade i planove.

Treće, razmatraj o nestalnosti ovoga života. Lako ćeš uočiti da je lomljivija od svakog stakla, jer je zrak opasniji, sunce žešće, tijek vode hladniji, gladovanje dugotrajnije, vrućica žešća i bilo koja druga tjelesna neumjerenost često čovjeku oduzima život, kao što danomice vidamo kod mnogih koji zbog najmanjeg uzroka, u cvijetu mladosti i naponu života podliježu i utrnjuju se.

Četvrto, razmatraj o nestalnosti ovoga života i o njegovoj promjenjivosti, kako on nikad ne ostaje dugo u istom stanju. Promatraj promjene u tijelu koje ne uživa dugo jednako raspoloženje i zdravlje. Zatim svrni pogled na promjene u dušama koje se poput mora uzburkavaju. Dok more uzavre i bjesni zbog puhanja različitih vjetrova, duše se uznemire i uzavru jer ih gotovo u svakom slučaju raspaljuju strasti, neuredne težnje i uskovitlane misli.

Napokon obrati pozornost i na promjene što ih neki nazivaju udesom, koji ne trpi to da ljudski život dugo ostane u trajnoj sreći i u povoljnom razvoju, nego ga poput kotača vrti i okreće sad naprijed sad natrag. Daj sada razmotri i neprestane pokrete našeg života koji ne miruje ni danju ni noću, nego neprestano ide naprijed i danomice ga sve više nestaje i troši se, da se tako mi se čini može usporediti sa svijećom koja pomalo samu sebe troši, i to ona jače svijetli i gori, to ujutro procvate, u podne uvene i o zapadu sunca se osuši. A to je Bog, govoreći po proroku Izajiji o ovoj promjenjivosti lijepo slikovito rekao. *Svako je tijelo kao trava, kao cvijet poljski sva mu dražest* (Iz 40,6).

Sv. Jeronim, tumačeći ove riječi kaže: “Zaista ako tko promatra nestalnost tijela i kako svakoga časa rastemo i padamo, kako ne ostajemo u istom stanju, pa i ono što govorimo, što kazujemo u pero ili pišemo, izmiče od dijela našeg života, taj neće oklijevati da tijelo nazove travom, a njegovu slavu cvijetom trave ili poljskih livada. Tko je još donedavna bio dijete, ubrzo je postao dječakom, a dječak mladićem, te se sve do svoje starosti mijenja tijekom neizvjesnih razdoblja i prije nego što se počeo smatrati starcem, čudi se kako to da više nije mladić. Ljepotica koja je za sobom privlačila čete mladića, poguri se, a lice joj izbrazdaju staračke bore. I ona koja je nekoć živjela samo za ljubakanje i uživanje napokon postane neprivlačna”.

Peto razmatraj kako je varav i podmukao ovaj život. Njegova su obećanja veoma opasna. Bezbrojne ljubitelje svijeta koji se u nj slijepo pouzdavaju, zavodi u bludnju. Premda je odvratn i ružan, smatramo ga veoma lijepim, iako je pun žući i gorčine, ipak ga smatramo veoma slatkim. Premda je obilježen kratkim razmacima, smatramo ga dugim. Iako je pun nesreća i bijeda, ipak ga smatramo sretnim i vrijednim ljubavi da nema nikakve opasnosti, nikakve pogibelji kojoj se ljudi ne bi izložili, da bi ga pošto poto sačuvali. Ne plaše se upustiti čak ni u ono što ih čini nevrijednima ove sreće i što ih nje lišava, što im prijeti gubitkom vječnog života i sreće.

Šesto, osim kratkoće i drugih već nabrojanih okolnosti, razmatraj o tako kratkom vremenu našeg života, što ga proživljavamo, kako je podvrgnut bezbrojnim bijedama, što tjelesnim, što duhovnim, te se tako ovaj život s pravom može nazvati bujicom suza i oceanom bezbrojnih neprilika. Pripovijeda sv. Jeronim kako je onaj svemoćni kralj Kserkso, koji je savladao planine, premostio mora, kad je jednom s povišena mjesta promatrao neizmjereno mnoštvo

ljudstva i bezbrojnu vojsku zaplakao što nakon sto godina neće biti više nijednoga od onih što ih je tada promatrao.

I odmah je nadodao: “Ah, kad bismo se mogli uspeti na takav vidikovac s kojeg bismo gledali pod svojim nogama cijelu zemlju, pokazao bih ti već sada ruševine cijeloga svijeta, sukobe naroda s narodima, kraljevstva sa kraljevstvima, kako su jedni određeni za mučenje, a drugi da budu ubijeni, vidio bi kako jedne proždiru morski valovi, a kako druge odvođe u ropstvo, ovdje bi vidio svadbu, ondje naricanje, gledao bih kako se jedni rađaju drugi umiru, jedni obiluju bogatstvom, drugi poste, i tako neće nestati samo Kserksove vojske, nego će za kratko vrijeme nestati ljudi cijelog svijeta, koji sada žive”.

Promatraj malo tjelesne bolesti i napore, duševne muke i teške misli pa ćeš vidjeti kako na ljude svakoga staleža i svake dobi vrebaju opasnosti. Tako ćeš danomice sve jasnije upoznavati bijede ovoga života, onda kad spoznaš čemu se od svijeta možeš nadati, najodlučnije ga sa svime, što njemu pripada prezri. Posljednja od ovih bijeda jest smrt. Ona je s obzirom na tijelo i s obzirom na dušu od svijetu stvari najstrašnija.

U tom naime času tijelo biva posve lišeno svijetu dobara ovoga svijeta, a duša se tada nađe u onom konačnom stanju u kojemu će biti suđena za svu vječnost. Kad ovo pažljivo promotriš, spoznat ćeš kako je slava ovoga svijeta kratka i bijedna. Ako život onih, koji ga tako ljube, nema drugih ovlasti osim onih koje smo sada nabrojili, koliko god ga mnogo cijene, moći ćeš lako zaključiti koliko ga moraš prezreti.

Razmatranje o smrtnom grijehu

(sv. Alfons Marija Liguori)

Promotri kako si stvoren od Boga kako bi Boga ljubio, paklenom nezahvalnošću ti si se pobunio protiv Njega, postupao si prema Njemu kao prema neprijatelju, prezirao si njegovu milost i prijateljstvo. Da li si znao da ga vrijeđaš grijehom koji si učinio? Tko griješi što čini? Okreće leđa Bogu, gubi poštovanje prema njemu, podiže ruku da udari Boga, ožalošćuje Božje Srce. Tko griješi činima Bogu govori:

“Odlazi od mene, ne želim te priznati mojim Gospodinom, ne želim te držati za Boga, moj Bog je ovaj užitak, onaj dobitak, ta osveta. To si rekao Bogu u svom srcu kad si više volio stvorenje od njega. Sv. Marija Magdalena Paciška nije znala, kako vjerovati da jedan kršćanin može otvorenih očiju učiniti smrtni grijeh. Ti što ovo čitaš što kažeš? Koliko si ih učinio? Bože moj oprost mi smiluj mi se. Uvrijedio sam tebe beskrajno dobro, mrzim moje grijehe, ljubim te i kajem se da sam te krivicom povrijedio Bože dostojan beskrajne ljubavi.

Promatraj Boga kako ti je govorio dok si griješio:”Sinko ja sam tvoj Bog, iz ničega sam te stvorio i otkupio sam te mojom krvlju, zabranjujem ti da učiniš taj grijeh pod prijetnjom nesretne kazne”. A ti dok si griješio govorio si Bogu: “Ne želim slušati, želim taj užitak, nije me briga što ti je žao zato što gubim tvoju milost, kažem neću služiti”. Ah, Bože moj, to sam toliko puta učinio! Kako si me podnosio? Ah, da sam umro prije nego li sam te uvrijedio! Ne želim te više uvrijediti, želim te ljubiti, beskrajna dobrota. Daj mi ustrajnost, daj mi tvoju svetu ljubav.

Promatraj kako kad grijesi dođu do određenog broja Bog prepušta grešnika. *Dok je kod drugih naroda Gospodin strpljivo čekao da ih kazni onda kad prevrše mjeru grijeha, dotle je s nama odlučio drugačije postupati, ne čeka da nas kazni istom kad se već ispuni mjera naših grijeha (2 Mak 6,14).* Brate moj, ako dakle budeš ponovno napastovan da sagriješiš nemoj ponovno kazati: “Poslije ću se ispovjediti”.

A što ako Bog dopusti da umreš prije toga? A ako te Bog napusti, što će biti od tebe za svu vječnost? Tako su mnogi propali. Nadali su se oproštenju ali je nadošla smrt i propali su zauvijek. Boj se da se isto tebi ne dogodi. Ne zaslužuje milosrđe tko zloupotrebljava Božju dobrotu da bi ponovno vrijeđao. Poslije toliko grijeha koje ti je Bog oprostio, s pravom se trebaš bojati, da nakon još jedanput ponovljenog smrtnog grijeha, Bog ti više neće oprostiti.

Zahvali Bogu što je do sada čekao i čvrsto odluči da ćeš radije umrijeti nego ponovno sagriješiti. Od danas pa nadalje kaži: “Dosta sam te vrijeđao, ostatak mog života ne želim provesti vrijeđajući te. Ne, ti to ne zaslužuješ, želim provesti život ljubeći te i oplakujući grijehe koje sam učinio. Kajem se iz sveg srca. Bože moj, želim te ljubiti, daj mi snage. Marijo, Majko moja pomози mi. Amen. (Sv. Alfons Liguori, *Massime etrene u Opere ascetiche*, st. 135.)

Razmatranje o Božjem milosrđu prema grešnicima i preuzetom uzdanju

(sv. Klaudio de la Colombier)

Žalosna je stvar da ljudi i kršćani imaju tako pogrešan sud o Božjem milosrđu tako da im misao na Božje milosrđe postane prigoda za uvrijediti ga tako da neki drže da ne treba o tome ni govoriti, ni pisati, zbog straha da se grešnike ostavi u njihovoj nepokori. Pa ipak, milosrđe je najslavnije među Božjim svojstvima. *On je milosrdan svim svojim djelima.* Milosrđe i blagost Božjeg ponašanja na divan način se uočava u načinu na koji je otac izgubljenog sina umirivao starijeg sina. On nije htio ući na slavlje a otac je izišao njemu u susret, slušao njegove prigovore, nije mu ljutito odgovorio niti ga odbio, naprotiv mu je objašnjavao razloge svog ponašanja, laskao mu je i htio ga je na dobar način pridobiti. *Ti si uvijek sa mnom i sve moje je tvoje.*

Tako se Gospodin ponašao i sa prorokom Jonom, prorokom koji se žalio zbog toga što je Bog oprostio Ninivljanima. Bog je proroka uvjeravao u svoje razloge. Pa ipak to ne smije roditi ludom drskošću i preuzetom sigurnošću grešnika i navesti ih na da ustraju u svojim grijesima, jer time zloupotrebljavaju milosrđe, vrijeđaju Boga, te da tako kažemo potiču ga da pokaže prema njima svoju pravednost. Milosrđe ne spašava one za koje je ono razlog njihova gubljenja. Milosrđe se najbolje očituje i upoznaje u praštanju koje grešnika nadahnjuje da se popravi i obrati. To je učinak Božjeg milosrđa. Naprotiv očigledan znak da njega više nema je kad se grešnik oslanja na milosrđe da bi nastavio griješiti i odlagao svoje obraćenje.

Nada ne posramljuje. U čemu je nada grešnika? U povjerenju da se kaje i da će mu Bog oprostiti, ali to je nada onoga koji čini pokoru i ufa se. A nada osobe koja griješi jer se ufa nije drugo do li očaj, to jest lažna nada koja zbunjuje. Nadam se jer je Bog obećao, a grešnik očajava iz istog razloga jer je uvjeren da će mu Bog odgovoriti: *Ne poznam vas.*

Bog govori grešniku: Zašto uzimaš slobodu da govoriš o mojim zapovijedima i obećanjima koje sam dao svojim slugama? Slaviš moje milosrđe i oslanjaš se na to što sam postao čovjekom? Stavljáš nadu u Krv kojom je ovo sjedinjenje bilo zapečaćeno i u moju riječ koju sam dao da ću milosno prihvatiti tko se utječe mom milosrđu i usprkos toga ustraješ u grijesima. *Zar misliš da sam tebi sličan?* Držiš tebi nalikujem, da trebam odobriti, skoro pohvaliti grijeh obećajući da neću kazniti? Ne bi li to bio poziv ljudima da griješe i ostanu u svojim neurednostima? Kakva bi to bila Božje Mudrost da dok prijete vječnom kaznom onima koji je vrijeđaju, s druge strane bi obećavala ostaviti nekažnjene grijehe koji se čine.

Božje milosrđe vas podržava da ne padnete u očaj, a držim da ste već očajni, ako vam je ono isprikom da ne činite pokoru i da se ne obratite. Zar nije pogrešno ovo vaše ludo uzdanje, zar će Bog dati priliku da žrtve vaše neurednosti proklinju njegovo sveto Ime i osude njegovu Providnost. Ne vidim očajnije ljudi od onih koji se na ovaj način uzdaju. Božje milosrđe će nas spasiti, ali na koji način? Dovodeći nas da ljubimo milosrđe u njegovu izvoru i tražeći oproštenje svojih grijeha. Ali je sigurno da će nas osuditi ako se služimo milosrđem da bismo ga uvrijedili.

Kojeg li Božjeg milosrđa. Uvrijedim Boga i samo zbog kajanja da sam ga uvrijedio on mi oprašta, ponovno padnem i ponovno mi oprašta, vrijeđam ga svaki dan i zbog toga me ne odbacuje, njegovo strpljenje se ne umara niti se iscrpljuje zbog mojih čestih padova. Ako svaki dan padnem i svaki dan se srcem njemu vratim On me prima dobrohotno, oprašta mi s

radošću, zaboravlja na moju zlobu, ponovno mi daje duhovna dobra s povećanom milošću i zaslugama. I poslije tolikih mojih nevjernosti brine se da me dovede u stanje prije grijeha.

Tolike moje slabosti ne priječe Bogu da mi po svojoj riječi oprost i ako sam ga tisuće puta izdao u mojoj nepostojanosti, iako vidi da ću sutra, možda još danas zaboraviti na njegovo toliko milosrđe i moje odluke. O milosrđu uistinu beskrajno! O dobroto dostojna Boga! Jao onima koji nemaju povjerenja u Tebe u ma bilo kakvo ih je stanje dovela njihova zloba. Ali jao i onima koji poznajući tvoje milosrđe Bože svojevolumno grijеше, i koji te vrijeđaju jer si ti milosrdan. (Sv. Klaudio de la Colombier, *Discorsi sacri*, Torino 1937, st. 306-308).

Razmatranje o smrti

(sv. Alfons Marija Liguori)

Promatraj kako ćeš morati završiti ovaj život. Već je izrečena presuda: moraš umrijeti. Sigurno ćeš umrijeti, ali ne znaš kada. Tko bi htio umrijeti? Jedna kapljica koja ti padne na srce, jedna vena koja prsne u grudima, gušenje, neka otrovna životinja, groznica, zatrovana rana, potres, grom i što sve ne drugo, je dosta da ti oduzme život. Smrt će doći kad se najmanje nadaš. Koliko ljudi je navečer išlo na spavanje a ujutro su ih pronašli mrtve? Mnogi su umrli iznenada, nisu ni slutili da će tako završiti ali su umrli, i ako su bili u grijehu gdje su sada? I gdje će biti za svu vječnost? Bilo kako bilo, sigurno će doći vrijeme kad će za tebe doći noć a ne dan, ili ćeš osvanuti ali nećeš dočekati noći. Doći ću kao kradljivac u noći kaže Isus.

Na vrijeme te opominje tvoj dobri Gospodin jer želi tvoje spasenje. Odgovori Bogu, okoristi se opomenom, pripravi se za dobru smrt prije nego li ona dođe. Kada dođe tada više nije vrijeme za pripremu nego trebaš biti spreman. Sigurno ćeš umrijeti, završiti će scena ova svijeta za tebe a ne znaš kada. Tko zna da li ćeš za godinu dana, ili za mjesec ili sutra biti živ? Isuse moj daj svijetla i oprost mi.

Promatraj kako ćeš se u trenutku smrti nalaziti na krevetu, prisustvovati će svećenik koji će preporučivati tvoju dušu Bogu, rođaci pored tebe će plakati, s križem nad glavom i svijećom u podnožju nogama, već si blizu prelaska u vječnost. Boljeti će te glava, oči će gubiti svijetlo, jezik će ti gorjeti, grlo će ti se stezati, grudi otežati, krv će se lediti, tijelo iscrpsti, srce probosti. Sve ćeš ostaviti i siromašna i gola će te staviti u grob gdje će crvi izjesti tvoje tijelo i od tebe će ostati samo malo razbacanih kostiju, malo pepela i ništa više.

Zamisli otvorene neke grobove i vidjeti ćeš što je ostalo od onoga bogataša, škrtca ili neuredne žene. Tako završava život! U trenutku smrti bit ćeš okružen mnoštvom đavola koji će ti stavljati pred tebe sve tvoje grijehе koje si učinio od djetinjstva.

Đavao, sada da te navede na grijeh prikriva i ispričava grijehе, kaže da nije neko veliko zlo ona ispraznost, onaj užitak, ono ogovaranje, ono zlopamćenje, ali u trenutku smrti će ti otkriti svu težinu i krivlju grijehа, i u praskozorje vječnosti u koju ćeš ulaziti upoznati ćeš koje je zlo bilo uvrijediti beskrajnog Boga. Brzo, sad na vrijeme ispravi svoje grijehе jer tada nećeš imati više vremena.

Promatraj kako je smrt trenutak od kojega zavisi cijela vječnost. Čovjek blizu smrti leži, blizu je dvije različite vječnosti i bit će odlučena sudbina kad se zatvore njegova usta, poslije toga u trenutku se duša nađe zauvijek spašena ili zauvijek izgubljena. O kojeg li trenutka od kojega zavisi cijela vječnost, vječnost radosti i slave ili muke, vječnost zauvijek sretna ili nesretna, svakog dobra ili svakog zla, vječnost Raja ili Pakla. To jest, ako se u tom trenutku spasiš nećeš imati više problema, biti ćeš zauvijek sretan i blažen, a ako propadneš bit ćeš zauvijek žalostan i očajan dok je Boga.

U trenutku smrti spoznati ćeš što to znači Raj, Pakao, grijeh, uvreda Boga, preziranje Božjeg zakona, prešućivanje grijehа u ispovjedi, ne vraćene tuđe stvari. Bijedan li sam, reći će umirući za malo ću se morati pojaviti pred Bogom! Što će biti sa mnom, koji sud ću čuti?

Gdje ću morati poći, u Raj, Čistilište ili Pakao? Da li ću uživati društvo anđela ili gorjeti u Paklu skupa sa đavlima? Biti ću dijete Božje ili rob đavla zauvijek?

Ajme, za malo ću to spoznati, i gdje završim ostati ću zauvijek. Za koji sat ili čas što će biti od mene? Što će biti od mene ako ne nadoknadim za onu sablazan, ako ne vratim one stvari, onaj dobar glas? Ako ne oprostim srcem mome neprijatelju? Ako se dobro ne ispovjedim? Tada ćeš tisuću puta mrziti dan kad si sagriješio, užitak, osvetu, ali bit će kasno i besplodno jer ćeš to činiti iz čistog straha od kazne bez ljubavi Božje. Ah Gospodine od sada se tebi obraćam, ne želim čekati smrtni čas, od sada te želim ljubiti, zagrliti i umrijeti i tvom zagrljaju! Majko moja Marijo, daj da umrem pod tvojim plaštem pomoz mi u tom trenutku! (Sv. Alfons Liguori, *Massime etrene u Opere ascetiche*, st. 137-138.)

Razmatranje o smrti

(sv. Petar Alkatranski)

Danas ćeš uzeti smrt kao predmet razmatranja. Ovo razmatranje je od veoma velike koristi, bilo da se radi o stjecanju mudrosti, bilo o izbjegavanju grijeha ili napokon o tome da bi se ljudi razbudili i pokrenuli te bi pravodobno sračunali i sredili svoje račune, što će ih tada položiti.

Prvo, razmatraj o neizvjesnosti onog časa u kojem će te snaći smrt. Nije ti poznat ni dan ni mjesto ni stanje u kome će te zadesiti. Ti samo vjeruješ da ćeš jednom umrijeti a sve ostalo ti je nepoznato osim onoga što tada običaje obuzeti čovjeka. Premalo o smrti razmišljaš i zato misliš da si od nje daleko. Drugo, razmatraj o onom gorkom odvajanju koje se zbiva u času smrti. Nećeš se morati odvojiti samo od sadašnjeg života kojeg si vodio, nego ćeš doživjeti razdvajanje duše od tijela. Budući da je njihovo zajedništvo tako staro, postalo je veoma drago i nadasve voljeno.

Ako čovjek doživljava gorko ono kad mora poći u progonstvo i biti odvojen od svoje domovine i ako mora biti lišen onoga zraka kojega je u času rođenja prvi puta udahnuo, pa makar sa sobom može ponijeti sve što mu je drago, kako će istom bolno i teško podnijeti ono posvemašnje izgnanstvo po kome će biti odijeljen od svijeta: od kuće imanja, oca, majke, djece, prijatelja, ne znajući kako se ima odseliti. Kako će mu biti kad bude lišen zraka i svijetla, kad mu napokon bude onemogućena upotreba svih ljudskih stvari?

Razmatraj i o onome što će u tom času dušu napose mučiti, kad odvojena od svakog tjelesnog posla. pomisli što će se malo zatim dogoditi s tijelom a što s njom. Kako će tijelo biti sahranjeno u grobu svega sedam stopa duboku i predano crvima da ga rastoče. A što će biti sa dušom, gdje će se ona naći, posve je neizvjesno. Ova misao strahovito muči dušu onoga koji umire. On sigurno spoznaje da mu preostaju samo dvije mogućnosti, vječna slava ili vječne muke. Svjestan da je blizu i jednom i drugom, ali ipak ne zna što će mu od ovoga pasti u dio.

Ovu tjeskobu će slijediti druga ništa manja, naime, što će doskora morati o cjelokupnom životu položiti račun vrhovnom Sudcu pred kojim su se strašili i ljudi najsvetijeg i najneporočnijeg života. Kad su učenici opazili kako pustinjač Arsenije u posljednjem času života dršće i plače, zapitaše ga boji li se smrti. Odgovorio je: "Zaista sinovi, ovaj strah što ga vidite da me je sada obuzeo, nije me napuštao otkako sam postao monahom".

U trenutku smrti će se čovjek početi sjećati svijeta grijeha dotadašnjeg života. Oni mu se predstavljaju kao naoružana vojska koja je tu da ga uništi. Opačine veće od ostalih grijeha, koje su mu priuštile veću nasladu, neprestano mu se kovitlaju pred očima, strahovito ga muče i bacaju u veliki očaj s obzirom na spasenje. Sjećanje na prijašnje uživanje, koje mu se nekoć činilo ugodnim, sad mu je veoma gorko te zato s pravom kaže Mudrac:

Ne gledaj na vino, kad rujno iskri, kad se u čaši svjetlucavo prelijeva, pije se tako glatko, a na kraju ujeda kao zmija i žaca kao guja ljutica (Iz 23,31). Takva je ona čaša što ju je neprijatelj ljudskoga roda otrovao svojim otrovom te je pruža ljubiteljima svijeta da je ispiju, takav se napitak nalazi u izvana pozlaćenju babilonskoj čaši.

Opak čovjek, videći kako je opkoljen tolikim neprijateljima, počeo će se plašiti s obzirom na ishod suđenja i samoga će sebe naričući oplakivati. O bijedan li i nesretna mene, koji sam sve do sada živio u tolikoj bludnji i stupao tako širokom stazama, kakva li me sada čeka sudbina! Ako sv. Pavao tvrdi da će čovjek žeti ono što je sijao (Gal 6,8), kakav onda drugi plod mogu očekivati ja koji nisam ničemu toliko posvećivao pozornost kao što sam posvećivao tjelesnim djelima? Ako sv. Ivan kaže ništa nečisto neće ući u nebeski Grad, koji je popločan najčišćim zlatom, kakav onda u njemu dio mogu očekivati ja koji sam okaljan svakovrsnim tjelesnim uživanjem.

Zatim dolaze na red sakramenti sv. Crkve, ispovijed, pričest, bolesničko pomazanje, a to su posljednja pomagala Crkve kojima čovjeku na umoru može priteći u pomoć. Iz sviju već spomenutih okolnosti, lako ćeš si predstaviti tjeskobu čovjeka koji je živio opako, kako ga ona na svršetku muči.

O kako će mu se tada pojaviti žarka ali bespredmetna želja da sam kojom srećom providio neporočniji život, kako bi ubuduće želio provoditi strog život kad bi mi bilo dano da dulje živim. Kako bih tada žarko molio božansku pomoć, a to mu ne dopušta težina bolesti i smrtne muke koje ga zaokupljaju. One će biti tolike da mu neće dopustiti da svoje misli usmjeri prema Bogu.

Nakon ovog razmotri znakove posljednje bolesti koji prethode smrti i koji najavljuju da je blizu svršetak. Ti znakovi su zaista užasni i u nazočnima razbuđuju veliki strah. Trbuh se nadme, glas oslabi noge zamru, koljena se hlade, nos se uvuče, oči upadnu, lice izbljedi, jezik više ne vrši svoju službu a kod nekih borba duše koja napušta tijelo, pomućuju se sva osjetila i ostavlja ih posvema bez životne snage.

A tko će istom opisati duševne muke koje su daleko teže? Duša se tada nalazi u velikoj borbi i smrtnoj muci, kako zbog straha s obzirom na spasenje, tako i zbog polaganja računa koji će se od nje doskora zahtijevati o djelima cijelog dotadašnjeg života. Tada će napokon trpjeti i zato što svoje tijelo ljubi samo naravnom ljubavlju te se od njega bez velika bola i tjeskobe ne može odijeliti, naročito zato što strahuje ne znajući što će s njom biti.

Dok razmatraš kako je duša izišla iz tijela, još ti ostaju samo dva puta: jedan, kojim ćeš tijelo ispratiti do groba, a drugi na kojem ćeš slijediti dušu dok ne bude izrečena presuda i tako ćeš promatrati odlazak njih oboje. Gledaj što će se tada dogoditi s tijelom lišenim duše. Gle kako se traže skupocijena odijela koja će ga odjenuti i sahraniti. O kako se domaći žure da bi se mrtvo tijelo što prije iznijelo iz kuće.

Promatraj s kakvom svečanošću s kakvim obredima se nosi prema grobu i kako zvona svečano zvone, kako se svatko pomno zanima za pokojnika, promatraj nadalje liturgijsku službu za mrtve, slušaj molitve nazočnih, žalobno pjevanje Crkve kada se spušta u grob i zatrpava zemljom, da izreknem jednom riječju sve što se obično vrši prema pokojniku, dokle god tijelo ne bude sahranjeno u zemlju, s njim će zajedno u vječnom zaboravu biti pokopana i uspomena na njega.

Pošto se tijelo nakon svega ovoga ostavi u zemlji, slijedi dušu, koja je pošla u dosada nepoznat joj kraj, gdje će se postaviti pred sud vrhovnog suca. Predstavi sebi da si nazočan ovom suđenju, Tu u najdubljoj šutnji i s najvećim pozornošću naokolo stoje svi nebeski stanovnici i gledaju kakov će biti ishod suđenja i kakva presuda. Ovdje će se ponoviti strog obračun sviju primitaka i sviju izdataka. Trebat će, velim, položiti račun o životu, obitelji, dobrima, o božanskim nadahnućima, o dobro upotrebljenim sredstvima i prigodama i napokon, o Krvi Isusa Krista i primanju sakramenata. I konačno bit će izrečena presuda prema onome kako položiti račun o primicima.

Razmatranje o sudu (sv. Alfons Marija Liguori)

Promatraj kako će duša tek što je izišla iz tijela biti dovedena pred Božje sudište. Sudac je svemogućí Bog kojega si vrijeđao i ljutio. Optužitelji su neprijatelji đavli, procesi su tvoji grijesi, presuda je neopoziva, kazna je Pakao. Nema više ni prijatelja, ni drugova, ni rodbine. Između tebe i Boga se određuju stvari.

Tada ćeš primijetiti ružnoću svojih grijeha, a nećeš se moći ispričavati kako sada činiš. Biti ćeš istraživán o svojim grijesima u mislima, riječima, samodopadnostima, djelima, propustima, skandalima. Sve se treba izmjeriti na vagi Božanske pravde i ako u nekoj stvari budeš u smrtnom grijehu, bit ćeš izgubljen. Isuse moj i suče moj, oprosti mi prije nego me budeš sudio.

Promatraj kako će Božja pravednost suditi sve narode u Jozafatskoj dolini, kada će na kraju svijeta uskrsnuti tijela kako bi skupa s dušom primili nagradu ili muku po svojim djelima. Razmisli kako ako budeš osuđen, ponovno ćeš uzeti ovo tvoje tijelo, koje će biti vječna tamnica nesretne duše. Pri tom gorkom susretu duša će proklinjati tijelo, a tijelo će proklinjati dušu, tako da će se duša i tijelo koje se sada slažu u traženju zabranjenih užitaka tada silom sjediniti kako bi bili jedno drugom ubojice.

A ako se spasiš tvoje tijelo će uskrsnuti lijepo, nepodložno trpljenju, proslavljeno, tako da ćeš i na tijelu i u duši biti dostojan vječnog blaženstva. Tako će završiti scena ovoga svijeta. Prestati će sve veličine, slavlja i užici ovoga svijeta. Sve će biti završeno, jedino će ostati dvije vječnosti, jedan slavna, druga prokleta, jedan sretna druga nesretna, jedna radosti druga mučenja, jedna blažena druga nesretna. Pravednici će biti u Raju, a grešnici u Paklu. Jadan li će tada biti tko je ljubio svijet i zbog bijednih užitaka ovoga svijeta sve je izgubio, dušu tijelo i Boga.

Promatraj vječnu presudu. Isus sudac će se okrenuti prema odbačenicima i reći im: Završili ste nezahvalnici, gotovo je. Došao je moj čas, čas istine i pravde, bijesa i osvete. Nesretnici, ljubili ste, dakle, prokletstvo, neka dođe na vas, budite zauvijek prokleti. Odlazite iz moje prisutnosti, odstupite lišeni svakog dobra i opterećeni svim paklenim mukama.

“Odlazite od mene prokleti u oganj vječni” (Mt 25,41). Poslije će se Isus okrenuti izabranicima i reći će im: Dođite k meni, sinovi blagoslovljeni, dođite posjedujete kraljevstvo nebesko za vas pripravljeno, dođite ne više da za mnom nosite križ, nego sa mnom krunu, dođite i budite baštinici mojeg blaga, drugovi u mojoj slavi, dođite vječno pjevati mome milosrđu, dođite iz progonstva u vašu domovinu, iz bijeda u radost, iz suza u smijeh, iz muka u vječni odmor.

Dođite blagoslovljeni primite kraljevstvo pripravljeno za vas. Isuse moj i ja se nadam biti jedan od ovih blagoslovljenih. Ljubim te više od svega sad me blagoslovi i ti Marijo, Majko moja blagoslovi me (Sv. Alfons Liguori, *Massime etrene u Opere ascetiche*, st. 139).

Razmatranje o sveopćem sudu (sv. Petar Alkatranski)

Danas razmatraj o posljednjem sudu, da bi ovim razmatranjem u svojoj duši razbudio ona prvenstvena dva čuvstva, što ih mora imati svaki kršćanin, naime, strah Božji i mržnju na grijeh. Najprije sebi predstavi, kako će taj dan biti strašan, u koji će pasti odluka o svim prijepornim stvarima Adamovih sinova i bit će dokrajčene sve parnice našega života, a što o njima za svu vječnost treba odlučiti, javno će se pred očima i u nazočnosti cijeloga svijeta proglasiti. Ovaj će dan u sebi obuhvatiti dane sviju vjekova — sadašnjeg, prošlih i budućih — i zahtijevat će se strog račun o djelima svih ljudi i sav će se bijes, počinjen od postanka svijeta preplaviti.

Drugo, razmatraj strahovite znakove, koji će prethoditi ovaj dan. Spasitelj naime kaže, »da će biti znakovi na suncu, mjesecu i zvijezdama«, i da će svi nebeski i zemaljski stvorovi, kad

spoznaju da im se približio svršetak početi drhtati i tresti se. Ljudi, kako kaže Spasitelj, ukočeni, mršavi i od smrti za malo rastavljeni, kad začuju užasnu huku mora, kad budu gledali kako se strahovito pjenu, kako se prelijeva i propinje, umirati će od straha. Kad u svemu ovome ugledaju bijedu i nevolju što ih ovi znakovi najavljuju i svijetu prijete, takvim će strahom i užasom biti obuzeti, da će kao bez duše blijedi, bez glasa, bez ljudskoga izgleda ovamo-onamo lutati mrtvi prije nego što umru.

Strahujući pred svojom osudom sami sebi svojim zamišljanjem odmjeruju kazne. Svaki će od njih pod utjecajem velika straha biti za sebe toliko zabrinut, da se za druge: za roditelje, muževe, žene, prijatelje, drugove uopće neće nimalo brinuti, niti će na njih misliti.

Treće, predstavi sebi onu sveopću ognjenu poplavu, koja će ovome sudu prethoditi, strahovit zvuk trublje u koju će puhati jedan od arkanđela. Tim zvukom će svi narodi svijeta biti pozvani, da se na jednome mjestu postave pred Božji sud. I napokon si predstavi ono uzvišeno dostojanstvo, kojim će vrhovni sudac živih i mrtvih predsjedati ovome sudu.

Četvrto, razmatraj, kako će se od svakoga pojedinca tražiti točan i strog račun. »Ako bi se tkogod htio preći s njime, odvratio mu ne bi ni jednom od tisuću«, kaže Job (9, 3). Što će, dakle, biti od čovjeka, kada Bog počne s njime postupati prema oštrini svoje pravednosti? Kada mu iznutra njegova savjest ovako progovori:

«O, ti opaki i nevaljali čovječe, čime si me smatrao, zbog čega si se, prezrevši me po najvećoj opačini, pridružio mojim neprijateljima? Na svoju sam te sliku i priliku stvorio, svjetlom vjere sam te prosvijetlio, od prvih godina sam te prožeo vjerom, vlastitom krvlju sam te otkupio, poradi tebe sam postio, bdio, molio, podnosio napore putovanja, krvlju sam se znojio i mnoštvo sam drugih nevolja u ovome životu podnio.

Iz ljubavi prema tebi sam podnosio progonstva, nepravde, poruge, ismjeivanja, prezir, psovanje, muke i napokon sam križ. To svjedoči ovaj moj križ, svjedoče to ovi čavli, svjedoče ove rane koje vidiš na mojim rukama i nogama; napokon su mi svjedoci nebo i zemlja, koji su promatrali moju muku. Kako si postupao sa svojom dušom, koju sam uz cijenu svoje dragocjene krvi otkupio? U što si ovaj dragocjeni biser, što sam ga kupio neprocjenjivom vrijednošću, upotrijebio? O, zmijski rode, zašto si se radije opredijelio da služiš mojem neprijatelju s velikim naporom i bolom a da ne služiš meni, svom Stvoritelju i Otkupitelju s ugodnošću i nasladom?

Češće sam te pozivao, a ti se nisi htio odazvati mojim pozivima. Kucao sam na vrata tvoga srca i odbio si da mi otvoriš. Raširio sam svoje ruke na križu i nisi za to mario, prezreo si sve savjete, obećanja i moje prijetnje. Proglasite dakle sada anđeli, presudu i budite suci između mene i mog vinograda: *Što još mogoh učiniti za svoj vinograd a da nisam učinio?* (Iz 5, 4)».

Što će tada odgovoriti pokvarenjaci i ismjeivači božanskih stvari; što oni koji su izrugivali krepost, ismjeivali prostodušnost i koji su točnije obdržavali zakone ovoga svijeta negoli božanske, koji su svoje uši zatvarali pred Božjim glasovima, koji su božanska nadahnuća prezirali, koji su se buntovno odnosili prema Božjim zapovijedima a za njegova se dobročinstva pokazali nezahvalnima? Što će reći oni slobodoumnici koji su dopuštajući sebi svakakve nevaljaštine, tako živjeli kao da Boga nema i koji su mislili da on o ljudskim stvarima ne vodi nikakvu brigu? Što će reći oni, koji su umjesto zakona i pravila slijedili svoje strasti, naslade i lagodnosti?

Što ćete učiniti u dan kazne, kaže Izaija, kad izdaleka propast dođe? Kom ćete se za pomoć uteći, gdje ostaviti blago svoje, da se ne morate među roblje pognuti, pasti među poklanima? (Iz 10, 3-4).

Peto, razmatraj sadržaj one užasne presude, kojom će vrhovni Sudac, kad završi suđenje, nemilice ošinuti sve bezbožnike.

Nju će izreći tako užasnim glasom, da će kad je bude izgovarao, gromovito odzvanjati u ušima sviju nazočnih. Izaija kaže: *Usne su mu pune jarosti, jezik mu oganj, što proždire.* (Iz 30, 27). Ta koji plamen može tako žeći kao što su ove riječi: *Idite od mene, prokleti, u oganj*

vječni, što je pripravljen davlu i anđelima njegovim. (Mt 25, 41). Svaka pojedina riječ ove presude je puna užasnog bola.

Ta tko može shvatiti, kakav je to rastanak, kakvo prokletstvo, kakav oganj, kakvo društvo, kakva je napokon ona vječnost, koja će ovom presudom biti dosuđena bezbožniku.

Vjerujem u život vječni

(sv. Toma Akvinski)

Vjerovanje se zgodno završava onim što je cilj naših želja, tj. životom vječnim: »Vjerujem u život vječni. Amen.« Tomu se suprotstavljaju oni koji tvrde da duša nestaje s tijelom. Kad bi to bilo istina, čovjek bi bio na istom stupnju vrijednosti kao životinje. Na njih se primjenjuje riječ Psalma 48,21: »Čovjek koji nerazumno živi sličan je stoci koja ugiba«.

No, čovječja je duša besmrtnošću slična Bogu, osjetilnim dijelom pak je nalik životinjama. Kada, dakle, netko drži da ona umire s tijelom, odriče se sličnosti s Bogom i postaje sličan životinjama. Protiv njih je upereno ono što kaže Knjiga Mudrosti 2, 22—23: »Ne očekuju nagradu za svetost, ne vjeruju u naknadu čistim dušama. Jer Bog je stvorio čovjeka za neraspadljivost, i učinio ga na sliku svoje besmrtnosti«.

U ovom ćemo članku promotriti u čemu se sastoji život vječni.

1. Vječni se život sastoji u tom da se čovjek sjedini s Bogom. Bog je, naime, nagrada i cilj svih naših napora. U Knjizi Postanka 15, 1 piše: »Ja sam ti zaštita i tvoja nagrada vrlo velika« (po Vulg.)

To sjedinjenje sastoji se u savršenom gledanju. U Prvoj poslanici Korinćanima 13,12 čitamo: »Sada gledamo kroza zrcalo, u zagonetki, a tada licem u lice!« S time je u vezi vrhunska hvala Božja. Augustin u 22. knjizi spisa O državi Božjoj kliče: »Gledat ćemo i hvalit ćemo«, a kod Izaije 51,3 čitamo: »Klicanje i radost njim će odjekivati, i zahvalnice i glas hvalospjeva«.

2. Život vječni sastoji se također u savršenoj zasićenosti želje. U njem će svaki blaženik posjedovati više nego je želio ili se nadao. Razlog tomu leži u činjenici da u ovom životu nitko ne može ispuniti svoje želje i nijedno stvoreno dobro nikada ne može zasititi težnju čovjeka. Bog sam je nasićuje i neizmjereno nadilazi. Stoga se čovjek može smiriti samo u Bogu. Augustin u 1. knjizi Ispovijesti priznaje: »Stvorio si nas, Gospodine za sebe, i nemirno je naše srce dok se ne smiri u tebi«. A budući da će sveci u nebu Boga savršeno posjedovati, njihova će želja biti zasićena, i slava će ih Gospodinova preplaviti. Stoga Gospodin kaže, u Evanđelju po Mateju 25,21: »Uđi u radost gospodara svoga«, a sv. Augustin: »Neće cijela božanska radost ući u one koji će se radovati, nego će svi koji se budu veselili ući u božansku radost«.

U Psalmu 16,15 stoji: »Bit ću nasićen kad se pokaže tvoja slava« (po Vulg.), a u Psalmu 102, 5: »Želju ti ispunja dobrima« (po Vulg.). Što god ima poželjnog, tu se nalazi u preobilju. Jer, tko traži užitke, naći će najveći i najsavršeniji užitak u Bogu kao vrhunskom dobru, kao što je naznačeno u Knjizi o Jobu 22,26: »Svesilni bit će tvoje radovanje« i u Psalmu 15, 11: »Tebi je u desnici blaženstvo vječno« (po Vulg.).

Tko želi časti, tu će ih imati. Svjetovnjaci obično žele biti vladari, a duhovne osobe biskupi; obje će časti tu naći. U Otkrivenju 5,10 piše: »Učinio si ih Bogu našem kraljevstvom i svećenicima«, a u Knjizi Mudrosti 5,5: »Kako li se ubrojio među sinove Božje«.

Tko želi znanje, tu će postići ono najsavršenije; saznat ćemo, bit svih stvari i svu istinu, i što god budemo htjeli; i sve što sada želimo upoznati, upoznat ćemo u životu vječnom, kao što piše u Knjizi Mudrosti 7,11: »S njome (s Mudročću) su mi došla sva dobra« i u Mudrim izrekama 10,24: »Pravednička se želja ispunjava«.

3. Vječni se život sastoji i u savršenoj sigurnosti. Na ovom svijetu nema potpune sigurnosti, jer što netko više posjeduje i više se ističe, to se više boji i više potrebuje. A u

vječnom životu nema nikakve žalosti, nikakva napora ni ikakva straha. U Mudrim izrekama 1,33 piše: »Tko sluša mene, bezbrižan ostaje i spokojno živi bez straha oda zla«.

4. Konačno, vječni se život sastoji u ugodnu društvu svih blaženika, jer će to drugovanje biti vrlo prijatno. Svatko će, naime, biti dionik dobara svih blaženika. Svatko će ljubiti drugoga kao samoga sebe pa će se radovati dobru drugoga kao da je njegovo. A toliko su veći radost i veselje pojedinaca koliko je radost općenitija, kao što je naznačeno u Psalmu 86, 7: »Svi koji stanuju u tebi, vesele se veoma« (po Vulg.).

Sve ovo i mnogo drugo što je neizrecivo, posjedovat će sveti u nebu. A zli, koji će biti u vječnoj smrti, neće manje trpjeti i ispaštati kazne nego što će se dobri radovati u slavi.

Njihova će kazna biti otežana zbog četiriju stvari:

1. Zbog odjeljenja od Boga i svih dobrih. To je kazna osude (poena damni), koja odgovara odvratanju od Boga. Ta je kazna teža nego osjetilne muke (poena sensus). Naznačena je u Evanđelju po Mateju 25,30: »Beskorisnog slugu izbacite van u tamu«. U ovom životu zli doživljavaju nutarnju tamu, a tada će biti njome i okruženi.
2. Zbog grižnje savjesti. U Psalmu 49, 21 piše: »Pokarat ću te i stavit ću ti sve to pred oči«, a u Knjizi Mudrosti 5,3: »Govorit će među sobom, puni kajanja, i uzdišući u tjeskobi svoje duše«. Ali će to kajanje i uzdisanje biti uzaludno jer neće proizlaziti iz mržnje na grijeh nego iz žalosti zbog kazne.
3. Zbog žestine osjetilne kazne, tj. paklenog ognja, koji će mučiti i dušu i tijelo. Ta kazna je vrlo žestoka, kako kažu crkveni oci; osuđeni će uvijek biti u smrtnim mukama, a nikad neće umrijeti. Stoga se to i zove: vječna smrt. Kao što je, naime, umirući u velikim mukama, tako i oni koji su u paklu. U Psalmu 48, 15 piše: »Poput stada redaju se u Podzemlju, smrt im je pastir«.
4. Zbog gubitka nade u spasenje. Kad bi imali nade u oslobođenje od kazna, njihova bi muka bila lakša. A kad im više nema nade, muka postaje preteška. Kod Izaije 66, 24 čitamo: »Crv njihov neće umrijeti i njihov se oganj neće ugasiti«.

Tako izlazi na vidjelo golema razlika između dobrih i zlih djela. Dobra djela vode u život, a zla u smrt. Zato bi se ljudi morali toga češće sjećati, jer bi ih to potaklo na dobro, a odvratilo od zla. Radi toga je značajno što na kraju Vjerovanja stoji: »Vjerujem u život vječni«, kako bi nam se to duboko urezalo u pamet. U taj život nek nas uvede Gospodin Isus Krist, koji je Bog blagoslovljen u vi jeke vjekova. Amen.

Razmatranje o slavi blaženika

(sv. Petar Alkatranski)

Danas ćeš razmatrati o slavi blaženika. To će tvoje srce ispuniti prezirom svijeta i još više razbuditi želju za nebeskom srećom i da bi jednom došao u njihovu zajednicu. Da bi došao do približne spoznaje i nekog predokusa ove neshvatljive slave, razmotri ovih pet stvari: izvanrednu uzvišenost mjesta, ugodnost zajedništva, gledanje Boga, slavu tjelesa, i savršenost sviju dobara, kojih je ondje najveće obilje.

Kad se radi o uzvišenosti mjesta, najprije svrati pažnju njegovoj veličini koja zapanjuje i zadivljuje. Kako čitaš u djelima priznatih i vjerodostojnih pisaca, najmanja zvijezda koja se nalazi na nebeskom svodu, nekoliko je puta veća od Zemlje. A neke, štoviše, dvjesta i trista puta je nadmašuju.

A kad pogled uzdigneš prema nebeskom svodu, vidiš ih bezbrojno mnoštvo. Između njih također opažaš toliko prazna prostora, da bi se između njih lako moglo smjestiti mnogo više zvijezda. Kako se dok promatraš nebeski svod, ne zapanjiš i ne uroniš u divljenje tolikoj veličini i onome, koji je tu grdosiju izgradio. Sam od sebe ćeš obnemoći, kada ti zataje osjetila.

Razmatraj nadalje njegovu ljepotu, koju nijedan jezik ne može opisati. Ako je Bog u ovome mjestu našega progonstva i u ovoj dolini bijede stvorio veliko mnoštvo toga čija nas ljepota i milina zapanjuju, kako je istom urešeno i kako izgleda mjesto, što ga je Bog odredio, da bude redovitim prebivalištem njegove slave, palača njegova veličanstva, boravište njegovih izabranika i raj pun svakakvih naslada i ugodnosti?

Nakon ljepote promatraj dostojanstvo stanovnika ovoga mjesta, čiji broj, svetost, bogatstvo ljepota premašuju svaku moć naše uobrazilje. Sv. Ivan tvrdi, da ih je tako mnogo te ih nije moguće izbrojiti. Sv. Dionizije tvrdi, da postoji toliko mnoštvo anđela, da njihov broj nadmašuje broj sviju materijalnih stvari, što postoje na zemlji. Njega slijedi veliki Toma, koji je mišljenja, da slavni nebeski duhovi svojim brojem nadmašuju sve materijalne stvari, što ih svijet u sebi skriva, kao što svemir neizmjerljivo svojih dijelova nadmašuje Zemlju, koja je, kad se uspoređi sa svemirom, malena kao kakva točkica. Može li se nešto divnije zamisliti? Zaista, kad se ovo dobro vagne i ispita, dovoljno je da zanese osjetila sviju ljudi i da ih svojom snažnom divotom upravo izbezumi.

Ako je već koji god od blaženih duhova neusporedivo ljepši od cijeloga vidljivoga svijeta, a što istom da kažemo o promatranju ovoga neshvatljivog broja tako divnih i svijetlih duhova i o gledanju svekolike njihove službe i savršenstva? Promatrat ćemo naime kako anđeli raznose vijesti, kako arkandeli služe, kako poglavarstva pobjedonosno kliču, kako vlasti uzvikuju, kako gospodstva vladaju, kako sile blistaju, kako prijestolja plamte, kako kerubini sjaju, kako serafini ljubavljaju gore i kako svi jednodušno Boga veličaju.

Ako je drugovanje i prijateljevanje s dobrima tako slatko i ugodno, kako će istom ugodno i slatko biti u društvu tolikoga mnoštva svetaca? Kako će to biti nešto veliko: družiti se s apostolima, razgovarati s prorocima, boraviti s mučenicima, uživati u zajedništvu i prijateljstvu sviju izabranika?

Ako smatraš da je druženje s dobrima nešto dično i ugodno što će istom za nas značiti uživanje u društvu i nazočnosti onoga, kojega veličaju jutarnje zvijezde, čijoj se ljepoti dive sunce i mjesec, pred kim na koljena padaju anđeli i pred kim svi nebeski duhovi padaju ničice? Što će značiti promatranje onoga najvećeg dobra koje sva ostala dobra sadrži u sebi i promatranje onoga neizmjernog svijeta, koji u sebi sadrži sve ostale svjetove?

A što istom da kažemo o promatranju onoga, koji, premda je jedan, ipak u sebi sadrži sve i premda je najjednostavniji, ipak posjeduje savršenstva sviju stvari?

Može li ljudski duh još nešto više poželjeti? Ako je to bilo nešto veliko vidjeti i slušati kralja Salamona, da je kraljica Sabe, iz dalekih krajeva privučena njegovom mudročcu, rekla: »Blago tvojim ljudima i tvojim slugama, koji stoje pred tobom i slušaju tvoju mudrost!« (2 Ljet 9, 7) što će istom značiti promatranje onoga pravog Salamona i uživanje one vječne mudrosti beskrajnog veličanstva, neocjenjive ljepote, beskrajne dobrote i čega još ima, i sve to uživati kroz svu vječnost? U ovome je bitna slava svetaca, to je konačna svrha i središte sviju naših želja.

Osim toga promatraj proslavljena tjelesa, koja će se odlikovati s četiri vlastitosti, naime: oštroumljem, pokretljivošću, bestrpnošću i sjajem. Sjaj će im biti tolik, da će svaki izabranik prema Kristovu svjedočanstvu u kraljevstvu Očevu sjati poput sunca. Ako naše sunce cijeli ovaj svijet svojim sjajem razveseljuje i osvjetljuje, a kako će istom sjati tolika presjajna sunca koja će ondje sjati?

A što da reknem o drugim dobrima koja se ondje nalaze? Ondje će vladati zdravlje bez bolesti, sloboda bez nasilja, ljepota bez rugobe, besmrtnost bez truleži, obilje bez nestašice, počivanje bez smetanja, sigurnost bez straha, znanje bez zablude, izobilje bez žalosti, radost bez tuge, čast bez protuslovlja. Ondje će, kako veli sv. Augustin, biti slava i nitko ondje neće biti zabunom čašćen ni laskanjem.

Ondje će vladati prava čast, koja neće biti uskraćena nikome tko je dostojan, niti će biti iskazivana nedostojnome, jer onamo neće biti pušteni drugi osim dostojnih. Ondje vlada pravi mir i nitko neće trpjeti ništa nepovoljno ni od samoga sebe ni od drugoga. Nagrada kreposti

bit će sam onaj, koji je kreposti dao i kreposniku obećao samoga sebe; od njega ne može biti ništa ni bolje ni veće. A što je to drugo, nego ono što je kazao prorok: »Bit ću njihov Bog, a oni će biti moj narod.« (Ezek, 37, 23; 2 Kor 6, 16) Ne budem li ja, kaže Gospodin, odakle će se nasititi?

Ja ću biti ono, što god ljudi čestito zažele: i život, i mir, i čast i svako dobro? Tako se i ono ispravno shvaća, što kaže apostol, kada je Bog sve u svemu«, (1 Kor 15, 28) On će biti svršetak naših želja, njega ćemo beskonačno gledati, bez mrzovolje ljubiti, bez umora hvaliti.

Prebivalište blaženika će biti, ako gledaš na prostor, veoma prostrano; gledaš li na ures, bit će najdivnije; a gledaš li na sjaj, bit će najblistavije. Društvo će biti najbolje, najugodnije, neće ondje biti izmjene vremena, neće slijediti dan iza noći, niti noć nakon dana, nego će vrijeme uvijek biti jednako i sebi slično. Ondje će vladati vječno proljeće, koje će Duh Sveti svojim ugodnim dahom neprestano podržavati, te će se, drveće i bilje uvijek zelenjeti i cvasti. Ondje će svi neprestano klicati od radosti i svetkovati, svi će ondje radosno pjevati i svirati, a njega će pjesmom slaviti zato, što po njegovoj darežljivosti žive i kraljuju kroz svu vječnost.

O nebeski grade, sigurno prebivalište, svim ugodnostima bogati kraju! Tu narod ne mrmlja, građani su miroljubivi, ljudi nemaju nikakvih potreba. O kad bih te se već jednoć domogao da u tebi uživam radost! O da bi se dani mojega progonstva završili u tebi! Kada će doći taj dan, kada ću napustiti ovu smrtnost, kada ću, Gospodine, doći i pokazati se pred tvojim licem?

7. Bratovština sv. Josipa za pomoć umirućima

Kako pomoći umirućima i sebi na smrtnom času, i to Bogu na slavu i Presvetoj Djevici Mariji? Mnoge tisuće ljudi dnevno umiru iznenada i nepripravno... Pomozimo spasiti njihove duše molitvom i žrtvom. Na to nas živo zove Blažena Djevica Marija u Lurdu i u Fatimi. Na to nas potiču pape dvadesetog stoljeća. Sudjelujući u Bratovštini sv. Josipa za pomoć umirućima, mi se odazivamo ovom pozivu.

Prvotnu Nadbratovštinu sv. Josipa za pomoć umirućima osnovao je sv. Pio X papa, godine 1913. na poticaj B. Luigia Guanella, u Rimu, odakle se proširila cijelim kršćanskim svijetom. Bratovština nije neko društvo ili organizacija, nema upisnine ni članarine, nema sjednica ni skupština, nego to su samo molitve i žrtve pojedinca pod zaštitom sv. Josipa za plemenito djelo kršćanske ljubavi za vječno spasenje umirućih.

Sveti Josip je preminuo pravedničkom smrću u prisutnosti Spasitelja svijeta Isusa Krista i Blažene Djevice Marije, nakon što je najsavjesnije izvršio svoju uzvišenu zadaću. On je stoga zaštitnik sretne smrti, a moć zagovora sv. Josipa je velika zbog njegove značajne uloge u djelu otkupljenja svijeta i zbog njegove osobne svetosti.

Znajući to, više tisuća vjernika u domovini i milijuni diljem svijeta, upućuju sv. Josipu dnevnu molitvu ove Bratovštine za umiruće. U duhovnoj zajednici sa njima molimo i mi sv. Josipa za one koji odlaze sa ovoga svijeta. Ne možemo biti ravnodušni, kakva će im biti vječnost. Želimo im vječni spas. Stoga molimo ponizno, molimo pobožno, molimo pouzdano, molimo žarko, molimo ustrajno! Bratovština je kanonski ustanovljena 05. VIII 1981. u Nacionalnom svetištu sv. Josipa u Karlovcu.

Koji žele sudjelovati u toj Bratovštini neka se jave na adresu:

SVETIŠTE SV. JOSIPA

HR-47000 KARLOVAC, BOŠKOVIĆEVA 36. (tel. i fax. 047 / 413-649)

Naznačite čitljivo ime i prezime i potpunu adresu svoga doma.

UVJETI ZA SUDJELOVANJE:

1. Upis u imenik Bratovštine.

2. Dnevno, ujutro i navečer moliti molitvu Bratovštine:

SVETI JOSIPE, DJEVIČANSKI OČE ISUSA KRISTA I PRAVI ZARUČNICE BLAŽENE DJEVICE MARIJE, MOLI ZA NAS I ZA SVE KOJI ĆE DANAS (NOČAS) UMRIJETI.

Ova molitva ne obvezuje pod grijeh.

3. Preporučljivo je prikazivanje i drugih dobrih djela (i žrtava) za umiruće.

4. Svećenici sudionici u ovoj Bratovštini prikazat će godišnje jednu sv. Misu za umiruće. Kada pošaljete molbu za upis u Bratovštinu na naznačenu adresu, dobit ćete sličicu s molitvom Bratovštine i uputama za sudjelovanje te ćete vidjeti velika duhovna dobra i oproste koje možete zadobiti.

POBOŽNOSTI ZA POMOĆ DUŠAMA U ČISTILIŠTU

1. Nauk Crkve o molitvi za pokojne

Direktorij o pučkoj pobožnosti i liturgiji

Značenje služba za pokojne (suffragia)

«U smrti pravednik susreće Boga, koji ga zove k sebi da bi ga učinio dionikom božanskoga života. Ali nitko ne može biti primljen u prijateljstvo i u Božju blizinu, ako ga prije on nije pročistio od osobnih posljedica svih njegovih grijeha. »To konačno čišćenje izabranih, koje se posve razlikuje od kazne osuđenih, Crkva naziva čistilištem. Nauk vjere s obzirom na čistilište Crkva je jasno izrazila posebno na Firentiskome i Tridentskome saboru.»

Odatle dolazi pobožan običaj služba za duše u čistilištu, koje su ustrajna molba Bogu da se smiluje pokojnim vjernicima, da ih očisti ognjem svoje ljubavi i da ih uvede u svoje Kraljevstvo svjetla i života.

Te su službe bogoštovni izražaj vjere u općinstvo svetih. Naime, »Crkva putnika, dobro poznajući tu zajednicu cijeloga mističnoga Tijela Isusa Krista, već je od prvih vremena kršćanske religije s velikim pijetetom štovala uspomenu mrtvih i, 'jer je sveta i spasonosna misao moliti za mrtve da im se oproste grijesi (2Mak 12,45), za njih je prinosila i molitve«. ***To je ponajprije slavlje euharistijske žrtve, zatim drugi izražaji pobožnosti kao što su: molitva, milodari, djela milosrđa, primanje oprosta na korist duša pokojnika.***

Druge službe za pokojne

Crkva prinosi euharistijsku žrtvu za pokojne ne samo u prigodi slavlja sprovoda, već i treći, sedmi, i trideseti dan, kao i na obljetnicu smrti. Misno slavlje za duše vlastitih pokojnika jest kršćanski način sjećanja i produživanja - u Gospodinu -zajedništva s onima koji su prešli prag smrti. Nadalje, 2. studenoga Crkva opetovano prinosi svetu žrtvu za sve vjerne mrtve, za koje slavi i Časoslov.

Svakoga dana u slavlju bilo euharistije, bilo večernje, Crkva ne zaboravlja nikada uzdignuti svoju žarku molitvu da Gospodin »vjernicima, koji otiđoše pred nama obilježeni znakom vjere i [...] svima koji u Kristu počivaju, daruje mjesto osvježenja, svjetlosti i mira«.

Važno je dakle odgojiti osjećaj vjernika u svjetlu euharistijskoga slavlja, u kojemu Crkva moli da slavi Gospodina uskrsnuloga budu pridruženi svi pokojni vjernici, bilo kojega vremena i prostora, izbjegavajući opasnost posesivna ili partikularističkoga poimanja mise za »svoga« pokojnika. Misno slavlje za pokojne je osim toga prigoda za katehezu o posljednjim stvarima (de novissimis).

Spomen pokojnika u pučkoj pobožnosti

Kao i liturgija, pučka pobožnost je veoma pozorna na spomen pokojnika i revna je u uzdizanju molitava za njih. U »spomenu pokojnika« pitanje odnosa liturgije i pučke pobožnosti treba promatrati s velikom razboritošću i pastoralnim osjećajem, kada se to tiče bilo doktrinarnih vidika, bilo usklađivanja liturgijskih čina i pobožnih vježba.

Ponajprije je potrebno da pučka pobožnost osvjetljena načelima kršćanske vjere, kao što je: vazmeni smisao smrti onih koji su po krštenju pritjelovljeni otajstvu Kristove smrti i

uskrснуća (usp. Rim 6,3-10); besmrtnost duše (usp. Lk 23,43); općinstvo svetih, zbog čega se »sjedinenje putnika s braćom koji su usnuli u Kristovu miru nipošto ne prekida, štoviše, po trajnoj se vjeri Crkve jača u zajedništvu duhovnih dobara«: »naša molitva za njih može im ne samo pomoći, već i njihov zagovor učiniti uspješnim u našu korist«; uskrснуće tijela; slavno očitovanje Krista, »koji će doći suditi žive i mrtve«; nagrada prema djelima svakoga čovjeka; vječni život.

U običajima i predajama nekih naroda koje se tiču »kulta mrtvih« naglašuju se elementi duboko ukorijenjeni u kulturu i posebna antropološka poimanja, često obilježena željom za produživanjem obiteljskih i, takoreći, društvenih veza s onima koji su preminuli. U ispitivanju i ocjenjivanju tih običaja, trebat će se kretati opreznim korakom, izbjegavajući da ih se tumači prebrzo kao ostatke poganstva, kada oni nisu očito u suprotnosti s Evanđeljem.

Što se tiče doktrinarnih vidika, treba izbjeci:

- opasnost da u pučkoj pobožnosti prema pokojnima prežive neprihvatljivi elementi ili vidici poganskoga kulta predaka;
- zazivanje mrtvih radi vraćanja;
- pridavanje snovima koji se tiču umrlih osoba, izmaštanih značenja i učinaka, pri čemu strah često uvjetuje djelovanje vjernika;
- opasnost da se uvuku oblici vjerovanja u reinkarnaciju;
- opasnost nijekanja besmrtnosti duše i odvajanje događaja smrti od perspektive uskrснуća, tako da kršćanska religija izgleda takoreći kao religija mrtvih;
- primjenu prostorno-vremenskih kategorija na stanje pokojnika.

U suvremenome društvu, veoma je raširena i često uzrok štetnih posljedica, jest doktrinarna i pastoralna pogreška »prikriivanje smrti i njezinih znakova«.

Liječnici, bolničari, rodbina nerijetko smatraju dužnošću bolesniku koji zbog razvoja hospitalizacije gotovo uvijek umire izvan kuće, skrivati blizinu smrti. Više je puta naglašeno da u velikim gradovima živih nema mjesta za mrtve: u malim stanovima velikih gradskih zgrada nije moguće imati »sobu za sprovodno bdjenje; na cestama zbog prometnoga preopterećenja, nisu dopuštene spore sprovodne povorke, koje smetaju kretanju vozila; u urbanome prostoru groblje koje je, barem u selima, nekada bilo često oko ili pokraj crkve - dakle istinsko sveto polje i znak zajedništva u Kristu između živih i mrtvih - smješteno je na periferiju, uvijek daleko od grada, kako urbanim razvojem ne bi ponovno bilo uključeno u njega.

Suvremena civilizacija odbija »vidljivost smrti«, zbog čega se trudi izbrisati njezine znakove. Odatle potječe i pribjegavanje tanatopraksi, raširenoj u stanovitu broju zemalja, koja pomoću kemijskoga procesa čuva pokojnika u njegovu prirodnome tjelesnom stanju: mrtvac ne smije izgledati mrtav, već sačuvati privid života.

Kršćanin, komu pomisao na smrt treba biti bliska i vedra, ne smije nutarnje prionuti uz fenomen »nesnošljivosti prema mrtvima«, koja lišava pokojnike bilo kakva prostora u životu grada, niti uz odbacivanje »vidljivosti smrti«, kada su nesnošljivost i odbojnost diktati neodgovorna bijega od stvarnosti ili diktati materijalističkoga gledišta bez nade, strana vjeri u Krista umrloga i uskrsnuloga.

Isto tako, kršćanin se treba čvrsto oduprijeti brojnim oblicima »trgovanja smrću«, koje iskorištavajući osjećaje vjernika - traži samo neprimjereno visoku i sramotnu zaradu.

Pučka se pobožnost prema pokojnima izražava na puno načina, već prema mjestima i tradicijama:

- devetnica za pokojne kao priprema i osmina kao produženje Spomena vjernih mrtvih, 2. studenoga; oboje treba biti slavljeno poštujući liturgijsko uređenje;
- pohod groblju; on se u nekim okolnostima vrši zajednički kao: prigodom Spomena svih vjernih mrtvih, na kraju pučkih misija, prigodom preuzimanja u posjed župe od strane novoga

župnika, u drugim prigodama u privatnome obliku, kada vjernici posjećuju grob svojih dragih radi održavanja ukrašujući ga cvijećem i svjetlom; taj pohod treba biti očitovanje veza koje postoje između pokojnika i njegove rodbine, a ne izražaj obveze, zbog koje postoji gotovo praznovjeran strah ako se to ne učini;

- pridruživanje bratovštinama i drugim pobožnim udruženjima koja imaju svrhu »pokapati mrtve« prema kršćanskome viđenju događaja smrti, moliti za pokojne, biti djelatno solidarni s rodbinom umrloga;

- česte službe za pokojne o kojima je već rečeno, pomoću: milostinje i drugih djela milosrđa, postova, oprosta, osobito molitava kao što je moljenje psalma *Iz dubine*, kratkoga obrasca *Pokoj vječni* koji često prati molitvu Anđeo Gospodnji, krunice, blagoslov obiteljskoga stola». (Direktorij br. 251; 255 – 260).

2. Devetnica za duše u Čistilištu

(sv. Alfons Marija Liguori)

Uvodno razmatranje: Pobožnost za duše u Čistilištu, koje Bogu preporučujemo, da im u velikim kaznama koje trpe pomogne, te ih brzo pozove u svoju slavu, veoma je mila i draga našem Gospodinu, a ujedno nama je veoma korisna jer te svete duše njegove su Božje vječne zaručnice, a ujedno su veoma zahvalne onima koji ih iz njihove tamnice oslobode ili im bar kakovu olakšicu u njihovih mukama izmole, zbog toga kada dođu u Nebo, bez sumnje neće zaboraviti na onoga koji se je za njih molio. Pobožno je mišljenje da Bog dušama u Čistilištu očituje naše molitve, da se za nas mole. Ove svete duše istina ne mogu moliti za se, jer su ondje kao krivci, gdje za svoje krivnje daju zadovoljštinu; pa ipak, budući da su Bogu osobito mile, mogu se za nas moliti te nam isprositi milosti.

Sv. Katarina bolonjska, kada je željela koju milost, utjecala se dušama u Čistilištu, i brzo je bila uslišana; te je posvjedočila da je zadobila mnoge milosti, kada se utekla dušama u Čistilištu, kojih nije primila kada se je svecima obraćala. Uostalom bezbrojne su milosti za koje pobožni ljudi tvrde da su ih po zagovoru svetih duša iz Čistilišta dobili. A ako mi hoćemo da nas te duše svojim molitvama pomažu, pravedno je, dapače dužnost nam je da se za njih molimo. Rekoh dužnost nam je, jer kršćanska ljubav iziskuje, da bližnjima pomognemo, kojima je naša pomoć potrebna. A koji bližnji trebaju toliko naše pomoći, koliko te svete zaslužnjene duše? One su neprestano u čistilišnoj vatri, koja ih puno više muči, nego oganj na zemlji; osim toga ne vide Boga: kazna, koja ih puno više muči nego sve druge.

Pa pomislimo, kako može lako biti da ondje trpe također i duše naših roditelja ili braće ili druge rodbine ili prijatelja, te čekaju na našu pomoć. Mislimo i na to, da si te svete duše ne mogu same pomoći, jer su zbog posljedica svojih grijeha u stanju dužnika. Ta misao mora nas još više potaći, da im pomognemo što više možemo. A time ćemo, ne samo Bogu ugoditi, nego zadobiti i velike zasluge, a te svete duše neće propustiti, da nam od Boga isprose mnoge milosti, a osobito vječno spasenje. Ja držim za sigurno uvjerenje da duša, koja je iz Čistilišta oslobođena zagovorom nekog pobožnoga čovjeka, kada u dođe Nebo, ne će propustiti reći Bogu:

«Gospodine, ne daj, da se onaj izgubi, koji me je oslobodio čistilišnih okova, i koji je učinio, da sam ja brže došla tebe uživati». *Evo napisao sam slijedeću devetnicu kako bi se svi vjernici mogli truditi pomoći svetim dušama da iziđu iz Čistilišta misama, postom, milostinjom ili barem molitvama.*

Prvi dan devetnice

Preporučimo Isusu Kristu, i njegovoj sv. Majci sve duše u Čistilištu, osobito duše naše braće, naših dobročinitelja, prijatelja, i neprijatelja, a napose duše onih, za koje smo dužni

moliti, te Bogu prikažimo za njih slijedeće molitve, promatrajući velike muke, što te svete zaručnice Isusa Krista trpe.

Mnoge su muke što svete duše u Čistilištu trpe, a jedna od najvećih je muka misao, da su one same svojim grijesima koje su učinile za života, uzrok tim mukama.

O Isuse, moj Spasitelju, toliko puta sam zaslužio pakao; koliko velika bi sad bila moja muka, da sam već zauvijek osuđen, te da mislim da sam ja sam uzrok svojoj osudi. Bože moj, jer si ti beskrajna dobrotu, ljubim te nada sve, i žao mi je iz svega srca, što sam te uvrijedio. Obećajem ti, da ću prije umrijeti, nego te ikada uvrijediti. Daj mi svetu ustrajnost, smiluj nam se, a smiluj se i onim svetim dušama koje u trpe u čistilišnoj vatri. O Majko Božja, Marijo, priteci mi u pomoć svojim moćnim molitvama.

Molitve za svaki dan devetnice:

- 3 puta *Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu...*

- *Litanije za duše u Čistilištu i slijedeće molitve.*

Završna molitva: O preslatki Isuse zbog svoga krvavog znoja kojim si se znojio u Getsemanskom vrtu smiluj se siromašnim dušama u Čistilištu. O preslatki Isuse zbog tvojih svetih rana i patnji koje si pretrpio kod strašnog bičevanja smiluj se siromašnim dušama u Čistilištu. O preslatki Isuse zbog tvoga okrutnog tnovog krunjenja i tvoje presvete Krvi koja je oblivala tvoje sveto lice smiluj se siromašnim dušama u Čistilištu. O preslatki Isuse zbog patnji koje si pretrpio noseći križ na Kalvariju smiluj se siromašnim dušama u Čistilištu. O preslatki Isuse zbog tvojih svetih rana i muka koje si pretrpio kada su te razapinjali smiluj se siromašnim dušama u Čistilištu. O preslatki Isuse zbog tvoje patnje i smrtne agonije na Križu smiluj se siromašnim dušama u Čistilištu. O preslatki Isuse zbog tvoje muke, Rana i prolivene Krvi, zbog velike patnje kad si predao dušu Ocu i preminuo na križu smiluj se siromašnim dušama u Čistilištu.

Pomolimo se: Bože, koji praštaš grijehe i želiš spasenje ljudi, molimo te, daj milostivo, da naša braća, rođaci i dobročinitelji, koji su se iz ovoga svijeta preselili, po zagovoru bl. Marije, vazda Djevice, i svih svetih uđu u zajedništvo vječnoga blaženstva.

Bože, stvoritelju i otkupitelju svih vjernih, oprosti sve grijehe dušama sluga i službenica tvojih, da našom smjernom molitvom zadobiju proštenje, koje su uvijek željele koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Pokoj vječni daruj im Gospodine. I svjetlost vječna svijetlila im. Počivali u miru. Amen.

Siromašne duše u Čistilištu, za vas smo se sada molili, a vi koje ste toliko mile i drage Bogu, i koje ste sigurne, da Boga ne možete više nikada izgubiti, molite se za nas nevoljne, koji smo u pogibelji da propadnemo i tako Boga zauvijek izgubimo.

Drugi dan devetnice

Preporučimo Isusu Kristu, i njegovoj sv. Majci sve duše u Čistilištu, osobito duše naše braće, naših dobročinitelja, prijatelja, i neprijatelja, a napose duše onih, za koje smo dužni moliti, te Bogu prikažimo za njih slijedeće molitve, promatrajući velike muke, što te svete zaručnice Isusa Krista trpe.

Druga muka, koja jako muči siromašne duše u Čistilištu, jest izgubljeno vrijeme za života, kada su mogle puno više zasluga steći za Nebo, te misao, da se taj gubitak više ne može nadoknaditi jer kada prođe vrijeme života prestaje i vrijeme zasluga.

Ajme siromašna li mene, moj Gospodine, koji već toliko godina živim na ovoj zemlji a nisam stekao drugih zasluga osim za pakao! Hvala ti, što mi daješ još vremena, da nadoknadim za zlo što sam učinio. Žao mi je, moj Bože, koji si toliko dobar, što sam te uvrijedio, pomoz mi, da život što mi još preostaje, samo za to upotrijebim, da tebi služim i tebe ljubim; smiluj mi se, a smiluj se i onim svetim dušama, koje su u čistilišnoj vatri. O majko Božja priteci im u pomoć svojim moćnim molitvama. *Molitve kao prvog dana.*

Treći dan devetnice

Preporučimo Isusu Kristu, i njegovoj sv. Majci sve duše u Čistilištu, osobito duše naše braće, naših dobročinitelja, prijatelja, i neprijatelja, a napose duše onih, za koje smo dužni moliti, te Bogu prikažimo za njih slijedeće molitve, promatrajući velike muke, što te svete zaručnice Isusa Krista trpe.

Treće, što veoma muči siromašne duše u Čistilištu jest pogled na počinjene grijeha za koje trpe. U sadašnjem životu ne poznaje se rugoba grijeha; no dobro se poznaje u drugom životu; i to je jedna od najvećih muka, koje trpe duše u Čistilištu.

O moj Bože, budući da si ti beskrajna dobrotu, ljubim te nada sve, te se svim srcem kajem što sam te uvrijedio. Obećavam ti, da ću prije umrijeti, nego te ikada više uvrijediti. Daj mi svetu ustrajnost; smiluj se meni, a smiluj se također i onim siromašnim dušama, koje gore u čistilišnoj vatri. A ti majko Božja priteci im u pomoć svojim moćnim molitvama. *Molitve kao prvog dana.*

Četvrti dan devetnice

Preporučimo Isusu Kristu, i njegovoj sv. Majci sve duše u Čistilištu, osobito duše naše braće, naših dobročinitelja, prijatelja, i neprijatelja, a napose duše onih, za koje smo dužni moliti, te Bogu prikažimo za njih slijedeće molitve, promatrajući velike muke, što te svete zaručnice Isusa Krista trpe.

Muka, koja duše u Čistilištu, te zaručnice Isusa Krista najviše muči, jest misao, da su u životu svojim grijesima uvrijedile Boga, kojega toliko ljube. Neki pokornici na ovoj zemlji su umrli od boli, kada pomisliše, da su dobroga Boga toliko uvrijedili. Duše u Čistilištu puno bolje od nas spoznaju koliko je ljubezan Bog, te ga ljube svim svojim silama pa za to kada pomisle da su ga u životu uvrijedile, kušaju bol, koja nadilazi svaku drugu patnju.

O moj Bože, budući da si ti beskrajna dobrotu, kajem se svim srcem, što sam te uvrijedio. Obećavam ti, da ću prije umrijeti, nego te ikada uvrijediti. Daj mi svetu ustrajnost; smiluj se meni, a smiluj se i onim siromašnim dušama, koje u Čistilištu gore i koje te svim srcem ljube. O majko Božja, Marijo, priteci im u pomoć svojim moćnim molitvama. *Molitve kao prvog dana.*

Peti dan devetnice

Preporučimo Isusu Kristu, i njegovoj sv. Majci sve duše u Čistilištu, osobito duše naše braće, naših dobročinitelja, prijatelja, i neprijatelja, a napose duše onih, za koje smo dužni moliti, te Bogu prikažimo za njih slijedeće molitve, promatrajući velike muke, što te svete zaručnice Isusa Krista trpe.

Još jedna velika muka siromašnih duša u Čistilištu jest to, što u čistilišnom ognju trpe, a ne znaju, kada će njihove muke prestati. Znaju istina za stalno, da će se odatle jednom osloboditi, ali nesigurnost o vremenu, kada će doći kraj njihovim mukama, jest za njih veoma velika muka.

Bijedna li mene, o Gospodine, da me baciš u pakao, bio bih siguran, da iz one tamnice muka nikada ne bih izašao. Ljubim te nada sve, beskrajna dobroto, kajem se svim srcem, što sam te uvrijedio. Obećavam ti, da ću prije umrijeti, nego te ikada uvrijediti. Udijeli mi svetu ustrajnost smiluj se meni, a smiluj se i onim siromašnim dušama, koje u čistilišnom ognju gore. O majko Božja, Marijo, priteci ini u pomoć svojim moćnim molitvama. *Molitve kao prvog dana.*

Šesti dan devetnice

Preporučimo Isusu Kristu, i njegovoj sv. Majci sve duše u Čistilištu, osobito duše naše braće, naših dobročinitelja, prijatelja, i neprijatelja, a napose duše onih, za koje smo dužni

moliti, te Bogu prikažimo za njih slijedeće molitve, promatrajući velike muke, što te svete zaručnice Isusa Krista trpe.

Siromašne duše u Čistilištu koliko se s jedne strane tješe sjećanjem na muke Isusa Krista i presveti Oltarsi Sakrament, jer se po mucu Isusovoj spasiše, a po svetoj pričesti i misi pre mnoge milosti primiše a i sada primaju; toliko ih s druge strane muči misao, što su za života bile nezahvalne naspram ta dva velika dobročinstva Isusove ljubavi.

Ti si, o moj Bože, i za mene umro i mnogo puta si se potpuno meni dao u sv. pričesti, a ja sam ti uvijek za tu ljubav uzvratio nezahvalnošću. Ali sada te ljubim iznad svega moje najveće dobro, i žao mi je više od bilo čega što sam te uvrijedio. Udijeli mi sv. ustrajnost; smiluj se meni, a smiluj se i siromašnim dušama, koje u čistilišnom ognju gore. O majko Božja, Marijo, priteci im u pomoć svojim moćnim molitvama. *Molitve kao prvog dana.*

Sedmi dan devetnice

Preporučimo Isusu Kristu, i njegovoj sv. Majci sve duše u Čistilištu, osobito duše naše braće, naših dobročinitelja, prijatelja, i neprijatelja, a napose duše onih, za koje smo dužni moliti, te Bogu prikažimo za njih slijedeće molitve, promatrajući velike muke, što te svete zaručnice Isusa Krista trpe.

Umnažaju muku siromašnih duša u Čistilištu sva posebna dobročinstva primljena od Boga: da su rođene u katoličkim zemljama, da ih je Bog čekao na pokoru, da su primile oprostjenje grijeha, tako da po svim tim dobročinstvima još više spoznaju nezahvalnost, koju su pokazale prema Bogu.

A tko je nezahvalniji od mene, Gospodine? Ti si me čekao s tolikom strpljivošću, više puta si mi grijeha oprostio s tolikom ljubavlju, a ja sam te nakon toliko obećanja opet vrijeđao. Ne, nemoj me baciti u pakao: želim te ljubiti a u paklu ne mogu te ljubiti. Kajem se, dobroto beskrajna, što sam te uvrijedio; obećavam da ću prije umrijeti, nego te ikada uvrijediti. Daj mi sv. ustrajnost; smiluj se meni, a smiluj se i siromašnim dušama, koje u čistilišnoj vatri gore. O majko Božja, Marijo, priteci im u pomoć svojim moćnim molitvama. *Molitve kao prvog dana.*

Osmi dan devetnice

Preporučimo Isusu Kristu, i njegovoj sv. Majci sve duše u Čistilištu, osobito duše naše braće, naših dobročinitelja, prijatelja, i neprijatelja, a napose duše onih, za koje smo dužni moliti, te Bogu prikažimo za njih slijedeće molitve, promatrajući velike muke, što te svete zaručnice Isusa Krista trpe.

Muka veoma gorka za siromašne duše u Čistilištu jest misao, da im je Bog za života udijelio puno potrebnih milosti, kakve je drugima uskratio, a one su ga svojim grijesima nukale na odbojnost te da ih na pakao osudi premda im je poslije iz pukoga milosrđa oprostio, spasio ih.

Evo Bože moj, ja sam jedan od tih nezahvalnika, koji je primio od tebe toliko milosti, prezreo sam tvoju ljubav te sam te svojim grijesima nukao da me na pakao osudiš. Dobroto beskrajna, sada te ljubim iznad svega, svom dušom se kajem što sam te uvrijedio; obećavam ti, da ću prije umrijeti, nego li te ikada uvrijediti. Daj mi svetu ustrajnost; smiluj se meni, a smiluj se i siromašnim dušama, koje u gore u čistilišnoj vatri. O majko Božja, Marijo, priteci im u pomoć svojim moćnim molitvama. *Molitve kao prvog dana.*

Deveti dan devetnice

Preporučimo Isusu Kristu, i njegovoj sv. Majci sve duše u Čistilištu, osobito duše naše braće, naših dobročinitelja, prijatelja, i neprijatelja, a napose duše onih, za koje smo dužni

moliti, te Bogu prikažimo za njih slijedeće molitve, promatrajući velike muke, što te svete zaručnice Isusa Krista trpe.

Velike su u općenito sve muke siromašnih duša u Čistilištu: ogranj, dosada, tmine, nesigurnost vremena kada će iz čistilišne tamnice biti izbavljene; no od svih muka najveća je što su od svoga zaručnika Isusa udaljene i što mu lica ne vide.

O Bože moj, kako sam ja kroz toliko godina mogao živjeti daleko od tebe, lišen tvoje milosti? Dobroto beskrajna, ljubim te nada sve kajem se svim srcem, što sam te uvrijedio; obećavam ti, da ću prije umrijeti nego li više ikada tebe uvrijediti. Daj mi sv. ustrajnost, i ne daj, da ja ikada kod tebe padnem u nemilost. Smiluj se, molim te, siromašnim dušama u Čistilištu, olakšaj im njihove muke, skрати vrijeme njihova progonstva te ih brzo pozovi, da te u Nebu dođu ljubiti licem u lice. O majko Božja, Marijo, priteci im u pomoć svojim moćnim molitvama, a moli se i za nas, koji smo još u pogibelji, da budemo zauvijek izgubljeni. *Molitve kao prvog dana.*

3. Litanije za duše u Čistilištu

Gospodine, smiluj se!

Kriste, smiluj se!

Gospodine, smiluj se!

Kriste, čuj nas!

Kriste, usliši nas!

Oče nebeski, Bože,

.....*smiluj se njima!*

Sine, Otkupitelju svijeta, Bože

Duše Sveti, Bože,

Sveto Trojstvo, jedan Bože!

Sveta Marijo, Majko Božja,

.....*moli za njih!*

Sveti Mihaele, arkandele, moli za njih!

Moj sveti anđele čuvaru i svi sveti čuvari,*molite za njih!*

Svi zborovi anđela, molite za njih!

Sveti Ivane Krstitelju, moli za njih!

Sveti Josipe, moli za njih!

Svi sveti patrijarsi i proroci,

Sveti Petre i Pavle,

Svi sveti apostoli i evanđelisti,

Svi sveti mučenici,

Sveti Grgure i Augustine,

Svi sveti naučitelji, pape i ispovjedaoci,

Svi sveti redovnici i pustinjaci,

Sveta Marijo Magdaleno, moli za njih!

Sveta Katarino, sveta Barbaro,

sveta Uršulo, sa svim djevicama, molite za njih!

Sveta Majko Ano i sve svete udovice, molite za njih!

Svi ljubezni sveci Božji, molite za njih!

Budi im milosrdan, Gospodine! Ne kazni ih, Gospodine!

Od njihovih muka,

.....*oslobodi ih Isuse!*

Po svom utjelovljenju i rođenju,

Po svom preslatkom imenu,

Po svom beskrajnom milosrđu,

Po svojoj blagosti i strpljivosti,

Po krštenju i svetom postu svojem,
Po smrtnoj mucii i gorkim patnjama svojim,
Po krvavom bičevanju i okrutnom krunjenju svojem,
Po teškom križnom putu i razapeću svojem,
Po presvetim ranama svojim,
Po božanskoj Krvi svojoj,
Po pogrdnoj smrti svojoj na križu,
Po bolovima božanskoga Srca svoga,
Po bolovima Marije, svoje predrage Majke,
Po uskrsnuću svojem,
Po Uzašašću svojem,
Po poslanju Duha Svetoga,
Na slavu Božanskoga Srca svoga,
Po zaslugama i zagovoru Marijinu,
Po zagovoru svetih anđela,
Po molitvi vjernika,

Mi grešnici,*Tebe molimo usliši nas!*
Da dušama u čistilištu oprostiš,
Da im kazne milostivo olakšaš,
Da ih iz čistilišnih muka izbaviš,
Da im u susret pošalješ njihove svete anđele,
Da ih svojim izabranima u rajskoj slavi pridružiš,
Da im dopustiš da Te gledaju licem u lice,
Da im vječni mir podijeliš,

Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, oprosti im, Gospodine!
Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, smiluj im se, Gospodine!
Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, daj im vječni mir, Gospodine!

Pomolimo se! Gospodine Isuse Kriste, Kralju slave, oslobodi duše svih pokojnih vjernika iz njihovih muka; neka ih pred lice Tvoje dovede sv. Mihael, arkandeo, te ih primi u vječno veselje, koje si im obećao!

Pokoj vječni daruj im, Gospodine! I svjetlost vječna svijetlila njima! (*Antifona*): *Ako gledaš na bezakonja, Gospodine, Gospodine, tko će opstati?*

Od vrata paklenih, Izbavi, Gospodine duše njihove! Gospodine, usliši molitvu moju! I vapaj moj k Tebi da dođe! Gospodin s vama! I s duhom Tvojim!

Iz dubine vapijem k Tebi, Gospodine,
Gospodine, usliši glas moj!
Nek slušaju uši Tvoje, glas molitve moje!
Ako gledaš na bezakonja, Gospodine, Gospodine, tko će opstati?
No u Tebe je oproštenje i radi zakona Tvoga čekam Tebe, Gospodine.
Čeka duša moja riječ Njegovu, ufa se duša moja u Gospodina.
Od straže jutarnje sve do noći neka se ufa Izrael u Gospodina.
Jer je u Gospodina milosrđe, i obilno je u Njega otkupljenje.
I on će otkupiti Izraela od svih bezakonja njegovih.

Pomolimo se! Bože oproštenja djelatelju i ljudskoga spasenja ljubitelju, molimo blagost Tvoju, da braći, rođacima i dobrotvorima našega zbora, koji su preminuli s ovoga svijeta, po zagovoru blažene Marije, vazda Djevice, i svih svetaca Tvojih, dopustiš da dođu u zajednicu vječnog blaženstva!

Bože, Stvoritelju i Otkupitelju svih vjernih, udijeli dušama slugu i službenica svojih oproštenje i otpuštenje svih grijeha, da oproštenje koje su vazda željele pobožnim molitvama postignu! Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen. Pokoj vječni daruj im, Gospodine! I svjetlost vječna svijetlila njima! Počivali u miru. Amen!

4. Herojski čin ljubavi prema svetim dušama u Čistilištu

Čin ljubavi, kojim sve svoje zadovoljštine prikazujemo za duše u Čistilištu, je Bogu veoma ugodan, dušama u Čistilištu veoma koristan, a nam spasonosan, a sastoji se u tome da sva svoja zaslužna djela, koja na zemlji činimo, ili koja će se za nas poslije naše smrti činiti, već sada poklonimo dušama u Čistilištu, da one čim prije dođu u Nebo. Time mi i sebi i te kako koristimo jer osim što si tom ljubavlju povećavamo zasluge i buduću slavu u Nebu, povjeravamo se ne sebi već Božjemu milosrđu i dobroti blažene djevice Marije te ćemo zbog toga prije i sami iz Čistilišta biti izbavljeni.

Ovu pobožnost koja je odavno bila prisutna u crkvi, obnovio u Španjolskoj opat Oliden, a potvrdile su ju pape Bonedikt XIII, Pijo VI (12. prosinca 1787), Pijo IX. (30. rujna 1852).

1. svećenicima koji su učinili taj herojski čin dana je dozvola privilegiranog oltara svaki dan u godini.
2. obični vjernik može zadobiti potpuni oprost koji može namijeniti jedino dušama u Čistilištu svaki put kad se pričesti, te posjeti neku crkvu ili kapelicu i tu moli na nakanu svetoga oca pape.
3. svi koji učine herojski čin ljubavi prema dušama u Čistilištu mogu namijeniti svetim dušama sve svoje oproste koji nisu vezani uz neki uvjet i koji još važe sve do naših, dana, ili koji će biti dani kasnije (papa Pijo IX- Decr. 30. rujna, 1852).

Sv. Ambrozije kaže: »Sve što god siromašnim dušama poklonimo, preobraća se za nas u milost te će nam se stotruko naknaditi.«

Evo obrasca posvete herojskog čina ljubavi prema dušama u Čistilištu opata Olidena

«Na tvoju veću slavu, o poklona najvrjednije Trojstvo, povodeći se primjerom moga preslatkoga spasitelja Isusa Krista i u znak moje odanosti i pobožnosti prema Blaženoj Djevici Mariji, majci milosrđa i majci siromašnih duša u Čistilištu, ja (N. N.) obavezujem se da ću pripomoći kod oslobođenja onih siromašnih duša iz Čistilišta koje još nisu Božjoj pravdi zadovoljile, čineći pokoru za posljedice svojih grijeha. Zbog toga ja drage volje i svim srcem obećavam, koliko smijem i mogu ne preuzimajući dužnosti pod grijeh, te želim da se sve one duše iz Čistilišta izbave, koje Blažena Djevica Marija želi izbaviti a u tu svrhu predajem u ruke te dobre Majke sva moja zaslužna djela kao i ona koja će drugi za mene obavljati bilo još za moga života, bilo poslije moje smrti. Primi, molim te, o moj Bože ovu žrtvu i odobri ju, ja ju još jedanput prikazujem na tvoju veću slavu i na spas moje duše. Da sam to žrtvovao i obećao, zazivam za svjedoke sve blažene na Nebu i svu vojujuću i trpeću crkvu».

»Upozoravamo sve prave kršćane - kaže Otac Mumford -da ustupe sa svetom darežljivošću milim vjernicima sav plod svojih dobrih djela koja imamo na raspolaganju. Ne vjerujem da bismo se mogli bolje njima poslužiti, jer ih na taj način činimo zaslužnijim i učinkovitijim. Na taj će način zadobiti milost od Boga i u isto vrijeme okajati i za svoje grijeha. Također skratit će vrijeme i svojih muka u Čistilištu. Može se čak dogoditi da ih se i potpuno oslobode.«

Te riječi iskazuju dragocjene koristi herojskog čina. Da bismo se oslobodili bilo kakvog straha koji bi se mogao pojaviti u našoj duši, nadodajmo još i ove tri opaske:

1. ovaj čin daje nam potpunu slobodu da molimo za one duše koje su nam najbliže srcu. Nakana tih molitava ovise o volji Božjoj koja je uvijek neizmjenjivo sveta i ljubi nas neograničeno.
2. ne obvezuje nas pod kaznu smrtnoga grijeha i možemo je povući u bilo koje vrijeme. Možemo je prikazati bez ikakva osobitog obrasca. Dovoljna je sama nakana i treba je prikazati iz svega srca. Ipak je dobro poslužiti se obrascem od vremena do vremena, da tako potaknemo sami sebe što više i pomognemo svetim dušama našim molitvama, pokorom i dobrim djelima.
3. herojski čin nam pomaže da izbjegnemo strahovitim posljedicama dugog ispaštanja u Čistilištu. Pomaže nam također da se oslonimo sa što većim pouzdanjem u milosrđe Božje prema nama, kao što nam to pokazuje sljedeći primjer svete Gertrude.

Časni sluga Božji Denis, kartuzijanac, priča nam da je djevica sv. Gertruda poklonila potpuno sva svoja djela zadovoljštine u korist preminulih vjernika a da nije ništa zadržala od toga za svoje dugove za koje je možda bila odgovorna u Božjim očima.

Kad je bila na umoru, tada se - poput svih ostalih svetaca - sjetila velikog broja svojih grijeha s najvećom boli u svojoj duši. S druge strane, promislila je kako je sva svoja djela i zadovoljštine prinijela da zadovolji za grijeha drugih. Ipak je bila žalosna da ne bi njezina duša na putu u vječnost bila osuđena na strašne muke zbog toga što je sve darovala drugima, a za sebe nije ništa zadržala.

U tim njezinim strahovima naš joj se Gospodin ukazao i tješeci je rekao joj: »Budi sigurna, moja kćeri, tvoja ljubav prema dušama u Čistilištu neće ti ni najmanje biti na štetu. Dobro znaj da su mi svi oni plemeniti darovi što si ih prikazala od svih tvojih dobrih djela svetim dušama bili na osobit način dragi. Eve ti za to dokaza: ja ti izjavljujem da su sve tvoje patnje što bi ih morala podnijeti u drugom životu ovaj čas poništene. Još više kao nagradu za tvoju plemenitu ljubav povećat ću vrijednost zasluga tvojih djela i time povisiti tvoju slavu u Nebu».

5. Isusovo veliko obećanje za pomoć dušama u Čistilištu dano sv. Gertrudi Velikoj

Sv. Gertruda velika se rodila 16. 1. 1256. u dobrostojećoj obitelji. Odgajana je u samostanu sestara cistercitkinja u Helfti u kojem je kasnije i sama postala redovnica. Napredovala je jako u duhovnom životu. Čitala je crkvene oce, svetačku i mističnu literaturu. Davala je veliku važnost studiju te je zapostavila duhovni život i pala u duboku krizu.

Nakon teške duhovne krize uspjela je nadvladati vjersku ravnodušnost. Mistična milost Isusova ukazanja 1280. bila je odlučujuća za njenu duhovnu preobrazbu. Dobila je nevidljive stigmatе na srcu te primila mnogobrojne druge mistične milosti. Poslije teške bolesti umrla je 1302.g. Božje objave koje je primala su ostale u knjigama koje je napisala: Duhovne vježbe i Poslanik božanskog milosrđa.

Isus je u jednom ukazanju obećao sv. Gertrudi da će svaki puta kad se izmoli ova molitva osloboditi tisuću duša iz Čistilišta.

Vječni Oče, prikazujem Ti Predragocjenu Krv tvoga Božanskog Sina Isusa Krista sjedinjenu sa svim svetim misama koje su se danas slavile širom svijeta, za sve svete duše u Čistilištu, za grešnike diljem svijeta, grešnike u cijeloj Crkvi i za one u našim obiteljima.

(Ovu molitvu s obećanjem smo našli u knjižicama pobožnosti na njemačkom i talijanskom jeziku)

6. Molitve i razmatranja svetaca i duhovnih velikana za duše u Čistilištu

Vječnom Ocu za duše u Čistilištu

(Sv. Matilda)

Molitvu je sv. Metilda naučila od samoga Spasitelja u jednom viđenju. To je molitva za siromašne duše. Kad bi sv. Metilda izgovorila tu molitvu, vidjela bi čete siromašnih duša kako ulaze u Nebo.

Oče nas, koji jesi na nebesima! Ponizno Te molimo, vječni, dobri, milostivi Oče, siromašnim dušama, koje si Ti sam primio kao svoju djecu, oprosti što Te nisu ljubile, te su Te odbile od sebe i nisu Ti iskazale dužnu čast! Za pokoru i kajanje prikazujemo Ti svu ljubav i dobrotu Tvoga preljubljenog Sina, Gospodina našega Isusa Krista.

Sveti se ime tvoje! Ponizno Te molimo, dobri, milostivi Oče, oprosti siromašnim dušama što nisu poštovalе Tvoje sveto ime, te su ga često nedostojno izgovarale i često ga nepromišljeno imale na ustima! Za pokoru i kajanje prikazujemo Ti sve propovijedi kojima je Tvoj preljubljeni Sin, Gospodin naš Isus Krist, dao čast Tvome svetom imenu na zemlji.

Dođi kraljevstvo tvoje! Ponizno Te molimo vječni, dobri, milostivi Oče, oprosti i otpusti siromašnim dušama što nisu žarkom ljubavlju i zdušnom željom tražile Tvoje kraljevstvo, nego su se često bogatile zemaljskim dobrima! Za pokoru i kajanje prikazujemo Ti veliku želju Tvoga preljubljenoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista, kojom je tražio da svi budu primljeni u Tvoje sveto kraljevstvo.

Budi volja tvoja kako na nebu tako i na zemlji! Ponizno Te molimo, vječni, dobri, milostivi Oče, oprosti siromašnim dušama što se nisu pokorno podvrgavale Tvojоj svetoj volji, nego su često po svojoj volji radile i tako nisu ispunile Tvoju svetu volju! Za pokoru i kajanje prikazujemo Ti sveto Božansko Srce Isusovo i Njegovu veliku pokornost

Kruh nas svagdanji daj nam danas! Ponizno Te molimo vječni, dobri, milostivi Oče, oprosti siromašnim dušama što nisu s punom pobožnošću i ljubavlju primale najsvetiji Sakrament oltara, nego su mnoge to činile nedostojno i primale ga rijetko ili nikada! Za te njihove grijehе prikazujemo Ti veliku svetost i pobožnost Tvoga Sina, kao i njegovu najdublju ljubav i neizrecive želje, kojima nam je darovao ovo dragocjeno bogatstvo.

Oprosti nam duge naše kao što i mi otpuštamo dužnicima našim! Ponizno Te molimo, vječni, dobri, milostivi Oče, oprosti siromašnim dušama njihove teške dugove grijehа, što svoje neprijatelje nisu ljubile i što im nisu htjele oprostiti! Za pokoru i kajanje, za te mnogostruke grijehе, prikazujemo Ti svete riječi Tvoga preljubljenoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista, što ih je izgovorio na križu: *Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine!*

I ne uvedi nas u napast! Ponizno Te molimo, vječni, dobri i milostivi Oče, oprosti siromašnim dušama što se nisu borile u velikim napastima, nego su slijedile primamljivost zla te su pale u pokvarenost! Za pokoru i kajanje prikazujemo Ti pokornost, mukotrpa djela i svu gorku muku i smrt Tvoga preljubljenog Sina, Gospodina našega Isusa Krista.

Nego izbavi nas od zla! Molimo Te, vječni, dobri i milostivi Oče, oprosti siromašnim dušama i povedi njih i naše duše svome preljubljenom Sinu, Gospodinu našem Isusu Kristu u kraljevstvo Tvoga gospodstva, a to si Ti sam. Amen!

Za nama posebno dragu dušu koja trpi u Čistilištu

(sv. Gertruda velika je molila ovu molitvu skupa sa službom pokojnika i upitala je Gospodina da li mu je draga ova molitva, a Isus joj je odgovorio: «Toliko mi je draga kao da mene samog oslobađaš iz zatočeništva i svaki puta kada moliš ovu molitvu jedna duša bude oslobođena od čistilišnih muka. U prikladnom trenutku uzvratiti ću za ova dijela ljubavi prema trpečim dušama po svemogućnosti moje velikodušnosti.)

Pozdravljam te i blagoslivljam, slatki moj Isuse, klanjam ti se cijelim svojim srcem, i zahvaljujem ti zbog ljubavi koju si nam iskazao u svom utjelovljenju, rođenju u siromašnoj štalici, i jer si htio ostati s nama u Presvetom Sakramentu. Molim te da sjediniš ovu moju molitvu koju ti prikazujem za tebi dragu dušu (*ime osobe za koju se moli*) sa zaslugama tvog presvetog života.

Obilnom milosti ove molitve želim nadoknaditi i savršeno zadovoljiti za sve što je ova duša propustila u slavljenju tebe, u molitvi, krepostima, dobrim djelima koje je trebala činiti tebi za ljubav, koja je mogla učiniti tvojom milošću i nije učinila s čistom nakanom i savršeno. Amen. *Pokoj vječni daruj mu Gospodine, svjetlost vječna svijetlila mu, počivao u miru!*

Pozdravljam te i blagoslivljam, slatki moj Isuse, klanjam ti se cijelim svojim srcem i zahvaljujem ti za beskrajnu ljubav koju si nam iskazao kada si Ti, Stvoritelj svemira, kako bi nas otkupio, postao nevina žrtva, predan u ruke ljudi koji su te vezali, vukli, tukli, vrijeđali, bičevali, trnjem okrunili, osudili na smrt, skinuli do gola, razapeli tako da si umro užasnom smrću na križu a Srce su ti proboli kopljem.

Sjedinjujem se s tvojom beskrajnom ljubavlju prikazujući ove moje molitve, i molim te po zaslugama tvoje presvete smrti i muke, da izbrišeš što duša za koju te molim je učinila protiv tvoje volje u mislima, riječima i djelima. Molim te također da prikažeš Bogu Ocu tvoje zasluge, svaku patnju i trpljenje tvoga tijela prekrivena ranama i tvoju ožalošćenu dušu kao nadoknadu za sve manjkavosti koje je učinila ova duša i kao zadovoljštinu tvojoj pravednosti. Amen. *Pokoj vječni daruj mu Gospodine, svjetlost vječna svijetlila mu, počivao u miru!*

Pozdravljam te i blagoslivljam, slatki moj Isuse, klanjam ti se cijelim svojim srcem i zahvaljujem ti za beskrajnu ljubav koju si nam iskazao kada si uskrsnuo u uzašao na Nebo, proslavio si našu ljudsku narav koju je smrt bila pobijedila, i postavio s desna Ocu. Sada te molim da duša za koju te molim brzo postane sudionica tvoje slave i pobijede. Amen. *Pokoj vječni daruj mu Gospodine, svjetlost vječna svijetlila mu, počivao u miru!*

Pozdravljam te i blagoslivljam, slatki moj Isuse, klanjam ti se cijelim svojim srcem i zahvaljujem ti za sva dobročinstva kojima si ispunio tvoju slavnu Majku i sve tvoje svete izabrane. Želim se sada sjediniti sa ljubavlju tvojih svetih koji te slave i zahvaljuju ti za spasenje koje su zadobili po tvom Utjelovljenju, Muci i Uskrsnuću i molim te da nadoknadiš zaslugama i molitvama tvoje i naše Majke i svih svetaca ono što nedostaje duši za koju te molim kako bi dospjela u blaženu Domovinu i mogla zauvijek uživati tvoju prisutnost. *Pokoj vječni daruj mu Gospodine, svjetlost vječna svijetlila mu, počivao u miru!*

Molitva za sve vjerne mrtve

(Iz Kanižličeva molitvenika)

Vjerni Bože sviju, Stvoritelju i Otkupitelju, dušama sluga i službenica svojih udijeli otpuštenje sviju grijeha, da oproštenje, koje su vazda željele, pobožnim molitvama i postignu. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vijeka. Amen.

Smiluj se Gospodine Bože moj, dušama koje nemaju kod tebe osobitih pomoćnika, ni drugoga ufanja, nego da su na sliku i priliku tvoju stvorene, koje su od davnih vremena zbog zaborava ili lijenosti od roditelja i slugu tvojih zaboravljene i zapuštene, za koje se ne prikazuju svete mise očisti ih Gospodine i brani stvorenja svoja, izbavi ih od muka, pruži im desnicu svoju i privedi ih u vječno kraljevstvo. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vijeka. Pokoj vječni daruj im Gospodine i svjetlost vječna svijetlila im, počivali u miru Božjem. Amen.

**Molitve Kristu Gospodinu na čast njegove muke
za dušu u Čistilištu**
(Iz Kanižličeva molitvenika)

Za najviše zapuštenu dušu: Gospodine Isuse Kriste, molim te zbog predragocjene Krvi, koju si prolio znojeći se u Getsemanskom vrtu, oslobodi duše vjernih mrtvih iz Čistilišta, osobito pak najviše zapuštenu dušu, i privedi je u mjesto svoje slave, da te hvali i slavi u vijeke. Amen. *Oče naš Zdravo Marijo, Slava Ocu...*

Za dušu najbližu izlasku iz Čistilišta: Gospodine Isuse Kriste, molim te zbog predragocjene Krvi, koju si prolio kod strašnog bičevanja, oslobodi duše vjernih mrtvih iz Čistilišta, osobito pak dušu najbližu oslobođenju i privedi ju u mjesto slave svoje, da te hvali i slavi u vijeke. Amen. *Oče naš Zdravo Marijo, Slava Ocu...*

Za dušu koja bi trebala najduže trpjeti: Gospodine Isuse Kriste, molim te zbog predragocjene Krvi koju si prolio kod okrutnog krunjenja trnovom krunom, oslobodi duše vjernih mrtvih iz Čistilišta, osobito pak dušu, koja bi trebala najduže trpjeti, i privedi ju u mjesto slave svoje, da te hvali i slavi u vijeke. Amen. *Oče naš Zdravo Marijo, Slava Ocu...*

Za dušu Majci Božjoj najpobožniju i ugodniju: Gospodine Isuse Kriste, molim te zbog predragocjene Krvi koju si prolio kod tvog razapinjanja oslobodi duše vjernih mrtvih iz Čistilišta, osobito pak dušu Majci Božjoj najpobožniju i ugodniju, i privedi je u mjesto slave svoje, da te hvali i slavi u vijeke. Amen. *Oče naš Zdravo Marijo, Slava Ocu...*

Za dušu pobožnu presvetim ranama: Gospodine Isuse Kriste, molim te zbog predragocjene Krvi koju si prolio iz presvetog boka i Srca koje ti je kopljem bilo probodeno, oslobodi duše vjernih mrtvih iz Čistilišta, osobito dušu pobožnu presvetoj tvojoj mucu i presvetim ranama, i privedi je u mjesto slave svoje, da te hvali i slavi u vijeke. Amen. *Oče naš Zdravo Marijo, Slava Ocu*

Mariji, Kraljici duša u Čistilištu
(papa Pio XI)

Sveta Marijo, velika zagovornice, tvoja majčinska ljubav na isti način obuhvaća sve duše oslobođene Krvlju tvoga Sina Isusa. Žalost ispunja naša srca kada mislimo na naše pokojne, pa ipak imamo beskrajno povjerenje u tvoj zagovor. I tako dakle, dolazimo tebi, najuzvišenija Kraljice.

Smrt je slomila zemaljske veze, ali nije izbrisala ljubav koja nas sjedinjuje s onima koji su živjeli u našoj istoj vjeri. Marijo, bezbrojne duše ne mjestu čišćenja, gorućim nestrpljenjem očekuju da im našim molitvama i zaslužnim djelima donesemo olakšanje. U Isusovoj ljubavi, u njihovo ime, tebi ljubezna Majko svih vjernika, podižemo u molitvi naše oči i naša srca. Neka naša molitva bude uslišana.

Svojim majčinskim zagovorom, nadodaj našoj molitvi snagu da dirne Srce Isusa, našeg Spasitelja. Neka tvoja neusporediva svetost nadoknadi naše siromaštvo u duhu, tvoja ljubav našu neosjetljivost, tvoja jakost našu nemoć! Kraljice Neba neka brzo bude uslišana goruća želja duša u Čistilištu da uđu u blaženo motrenje Boga. Majko dobra, molimo te pogotovo za duše naših roditelja, rođaka, svećenika, svih koji su širili pobožnost prema tebi, onih koji su činili dobro bližnjima i na kraju molimo i za zaboravljene duše za koje nitko ne moli.

Daj da svi mi jednoga dana se mognemo sabrati u Nebu i uživati u tvojoj divnoj prisutnosti skupa sa svetima posjedovati Boga. Zahvaljivati ćemo ti tada bez kraja, majko dobra, neumorna tješiteljice, za sve milosti koje si nam udijelila. Amen.

Sv. Josipu za duše u Čistilištu: Sveti Josipe, ponizno te molim, pomози siromašnim dušama u čistilištu, da im svemogući Otac skрати muke i da čim prije u-gledaju lice svoga Stvoritelja, za kojim toliko čeznu. Pomози dušama koje u skrajnoj zapuštenosti tvoju pomoć traže, znajući da tvoj zagovor sve može kod Boga. Pa kao što si nekoć Isusu i Mariji pomogao

u svakoj potrebi, tako sada pomozite ovim siromašnim dušama koje su krvlju Isusa Krista otkupljene i koje milosrdna Majka Marija tako nježno ljubi. Amen. (*Iz molitvenika «Idimo Josipu»*)

Što nas potiče da dušama u čistilištu priteknemo u pomoć

(p. B. Vercauteren)

Poticaji sa Božje strane. Duše u čistilištu su Bogu vanredno mile. One su s njim mnogo tjesnije sjedinjene, nego li najveći sveci ovdje na zemlji, jer ovi si mogli prijateljstvo Božje opet izgubiti, duše u čistilištu pak ne; njima je nebo osigurano. Budući da su dakle duše u čistilištu prijatelji Božji, to mora da je Bogu osobito milo, a nama vrlo zaslužno, ako za njih zadovoljimo Božjoj pravdi i svojim molitvama skratimo vrijeme njihovih muka i progona.

Neka današnji dan na novo pobudi našu sućut za duše u čistilištu. Mi možemo njihove muke ublažiti: 1. oprostima, koje tako lako zadobiti možemo; 2. svetom misom; slušanje i prikazivanje iste, - jer u njoj je neizreciva moć da zadovolji za sve grijeha i kazne. 3. Izvršenjem onoga, što su pokojnici zanemarili na primjer na njihovoj djeci, podučavajući i uzgajajući ih. 4. Pravim i potpunim oprostjenjem nepravda i uvreda, koje su nam možda pokojni nanijeli t. j. molimo Boga, da preminule ne kazni za ono što su nama na žao učinili.

Divi se neizmjerne pravde Božjoj, kojom on i najmanju ljagu grijeha u najmilijoj svojoj djeci mrzi i odbacuje. Učvrsti se u odlučnoj volji, da ćeš se svakoga grijeha kloniti, i oprostima, koje svaki dan zadobiti možeš, dušama u čistilištu u pomoć priteći.

U svim svojim tjelesnim i duševnim poteškoćama misli na ove istine i reci s apostolom: Mislim, da stradanja ovoga vremena nisu ništa prema idućoj slavi, koja će se javiti u nama. Molitva Blaženoj Djevici, Kraljici svih svetih. Isprosi njenim moćnim zagovorom življu vjeru, čvršće ufanje i goruću ljubav, veće preziranje svega zemaljskoga, žarku želju za nebeskim dobrima.

Poticaji sa strane duša u čistilištu. Duše u čistilištu trpe neizrecive boli. Po nauči sv. Tome, bila bi svaka duša u čistilištu pripravna podnašati najveće patnje ovoga svijeta, ako bi se mogla tim osloboditi svojih muka. 2. One ne mogu za sebe ništa činiti, jer ovim životom prestaje za svakoga vrijeme zasluga. 3. One nas mole zaradi ljubavi Isusove, koji veli: Bio sam u tamnici, a vi ste me pohodili. 4. Našim rođacima i prijateljima, koji su u čistilištu, dugujemo pomoć iz zahvalnosti i pravde.

Promotriš li pažljivo sve ove istine, usplamtit ćeš ponovno pobožnošću za duše u čistilištu, tim više, što tako i sebi koristiš. Mi poklanjamo dušama u čistilištu samo naknadnu zaslugu svojih dobrih djela; ona zaslužno pak, koja nam umnožava posvećujuću milost a potom i vječnu slavu, ta nam ostaje, pače se znatno povećava radi ljubavi i milosrđa prema dušama u čistilištu; a to ima za nas same veću vrijednost nego ako zadovoljimo za svoje vlastite vremenite kazne.

Ne zaboravi, da duše u čistilištu željno pružaju ruke za svakom i najkraćom molitvom, za kojom kapljicom svete vode i za najmanjim oprostom, kao za dragocjenom mrvicom, koja pada sa stola njihovih gospodara, a to smo na neki način mi.

Poticaji s naše strane. Što za duše u čistilištu činimo, koristit će nam u velike u ovom životu i poslije smrti. Nastojimo li da pomognemo dušama u čistilištu, mislimo: 1. na pravdu Božju, učvršćujemo se u mržnji na grijeh i u odluci da ćemo činiti pokoru za svoje grijeha; 2. pribavljamo si prijatelja i zagovornika kod Boga; 3. možemo se i za sebe nadati milosrđu Božjemu jer *Blaženi milosrdni, jer će milosrđe zadobiti.*

Mnoge duše možda već dugo trpe u Čistilištu a ne dobivaju nijedne napose za njih obavljene molitve, za pravdu kaznu radi tvrdoće srca ili lakoumnosti, kojom su se ogriježile protiv onima, koji su prije njih umrli i koji su pravom od njih pomoći očekivali. Gospodin ostaje pri svojoj riječi - *Istom mjerom, kojom vi mjerite, mjerit će se i vama.* Nastoj dakle, da djelotvornim milosrđem prema dušama u čistilištu svoje čistilište skратиš.

Molitva Blaženoj Djevici Mariji, Kraljici trpeće crkve. Moli Nju, koja je ogledalo pravde i prijestolje mudrosti, da po svojoj namisli i ljubavi, kako i kojoj duši hoće, udijeli ono, što ti bez osobite nakane za duše u Čistilištu činiš.

Marija i duše u Čistilištu

(mons. A. Garnier)

Mogli bi postaviti pitanje: "Da li Majka Božja pomaže dušama u Čistilištu?" Odgovor može biti samo jedan, da. Zar možemo misliti, da Majka Božja, koja je svoju djecu brižno štitila za njihova zemaljskog života i koja je kao djevica vjerna bila uz njih u času njihove smrti, zar možemo misliti, da se sada najednom neće više zanimati za njih i da će ih ostaviti u času, kad im je najpotrebnija i kad im je najteže? Da Marija može pomagati dušama u čistilištu, to nas uči Crkva u molitvama, koje obavljamo za njih. «O Bože, koji opraštaš i hoćeš, da se svi ljudi spase, molimo tvoju dobrotu po zagovoru Blažene Djevice Marije, da učiniš dionicima vječnoga blaženstva sve vjerne, koji odoše s ovoga svijeta».

Zar se Marija može ne zanimati za duše u Čistilištu? Ta ona je Majka. Njezino materinstvo proteže na sve ljude, u prvom redu dakako na one, koji su Božji prijatelji. A duše u Čistilištu su u prijateljstvu s Bogom i u njegovoj su milosti. One imaju osim toga još jedno pravo više na njezin moćni zagovor jer naime trpe. Majka najviše ljubi onu svoju djecu, koja najviše trpe«. Blažena Gospa objavila se svetoj Brigiti i rekla joj: "Ja sam majka sviju duša u Čistilištu«. Kazne, koje one trpe, da zadovolje Božjoj pravdi, ja neprestano ublažujem svojim posredovanjem". Mnogi nas sveci uvjeravaju, da Majka Božja osobno silazi u Čistilište u one dane, kad Crkva slavi njezine blagdane, i da tamo tješi duše te ih vodi u slobodu.

Denys Chartreux, pobožni pisac Srednjeg vijeka, tvrdi, da Marija pohađa Čistilište u pratnji mnoštva anđela svake godine na Badnju noć, kad je rodila Spasitelja i oslobađa velik broj duša. Sv. Petar Damijani nadovezuje, da "prema jednom viđenju Marija svake godine na blagdan uznesenja vodi iz Čistilišta u nebo više duša nego Rim broji stanovnika".

I zaista, nije li sasvim prirodno, da će Marija posredovati za one duše, koje su ovdje, na zemlji gajile pobožnost i širile njezinu slavu i štovanje? O tome nas uvjerava sv. Alfonzo Liguori: "Blago štovaocima ove milosrdne majke, kaže on, jer njezina zaštita koja ih je pratila za zemaljskog života, slijedit će ih i poslije smrti, pa će ići s njima i u samo Čistilište. Što je žalosnije stanje u kome se nalaze, to će veća biti prema njima njezina samilost i briga". Zato odlučimo da ćemo svoje molitve za duše u Čistilištu upućivati pred prijestolje Svemogućega po Mariji, znajući da je ona onaj kanal, kroz koji teku Božje milosti za žive i mrtve.

7. Crkveni nauk o oprostima za žive i pokojne

Oprost je otpuštanje pred Bogom vremenite kazne za grijeh, koji su već oprostili što se tiče krivice, koga (oprost) vjernik može primiti ako je pravo raspoložen i pod određenim uvjetima, a dobiva se posredstvom Crkve. Za dobivanje oprosta s jedne strane se traži ispunjenje propisanog djela a s druge strane traži se da vjernik bude pravo raspoložen, tj. da ljubi Boga, mrzi grijeh, te da se uzda u zasluge Kristove i vjeruje u veliku pomoć koja mu dolazi od zajedništva svetih.

Grijeh je najveće zlo u našem životu, osobito teški grijeh i on ima dvije posljedice: vječnu kaznu koja se oprašta po ispovijedi, i vremenitu kaznu tj. trpljenja raznih vrsta prouzročena grijehom, koja trpimo u ovom životu i ona se opraštaju po oprostima. Ne smije se ipak smatrati da su sva naša trpljenja i bolesti zbog naših osobnih grijeha. Oprosti su zapravo veliko duhovno blago koje nam Crkva daje na raspolaganje i koji nam uvelike pomažu na putu kršćanskog posvećenja.

Vremenite kazne za grijeh su dane po pravednosti i milosrđu Božjem za očišćenje duše, za obranu svetosti moralnog reda i da bi se ponovno uspostavila slava Božja u svom punom

veličanstvu u nama. Svaki grijeh je uistinu uzrok pomutnje i nereda u svemirskom skladu i u čovjekovoj harmoniji koju je Bog uredio u svojoj neizrecivoj mudrosti i neizmjerne ljubavi.

Svaki grijeh znači uništenje neizmjernih dobara u onome koji griješi i u ljudskoj zajednici. Grijeh nije samo prijestup Božjeg zakona nego je i neizmjerne uvreda Boga i njegove ljubavi i prijateljstva koje ima prema nama.

U pitanju oprost, Crkva koristeći svoju vlast poslužiteljice Kristova Otkupljenja, ne samo moli nego s autoritativnim posredovanjem dobro raspoloženom vjerniku otvara riznicu zasluga Krista i svetaca da od Oca milosrđa dobije otpuštenje vremenite kazne za grijehe.

Oprost treba shvatiti kao jedno od moćnih sredstava čišćenja od grijeha i posvećenja koje nam Crkva stavlja na raspolaganje i on se ne može primiti bez iskrenog obraćenja i jedinstva s Bogom u vršenju njegove volje. To je zapravo liječenje onih nereda koje je grijeh izazvao u čovjeku i u Crkvi, pa tako i u svijetu. **Oprost je djelomičan ili potpun, a može se uvijek primijeniti za sebe ili za jednog pokojnika.** Više nema oprost koji se mjere danima i godinama:

- Vjernik koji skrušenim srcem učini neko djelo uz koje je vezan djelomičan oprost, prima automatski i sa strane Crkve još toliki djelomičan oprost vremenitih kazni sa strane Crkve;

- **POTPUNI OPROST** može se primiti samo jednom na dan, osim kada je netko na času smrti, tada prima još jednom potpuni oprost;

- Osim onog djela koje treba učiniti, za potpuni oprost su potrebna još 3 uvjeta: ISPOVIJED, PRIČEST I MOLITVA NA NAKANU SV. OCA. Dovoljno je izmoliti Oče naš i Zdravo Marijo na nakanu Sv. Oca. Osim uvjeta da nismo u teškom grijehu potrebno je isključiti svaku svojevolsnu vezanost uz laki grijeh. Naravno da je za postizanje potpunog oprost potrebno i pravo raspoloženje vjere i ljubavi prema Bogu i svijesti što se dobiva po oprostima;

- S jednom Ispovjedi možemo primiti više potpunih oprost, ali s jednom Pričešću i jednom molitvom na nakanu Sv. Oca možemo primiti samo jedan potpuni oprost;

- Kad je neki potpuni oprost povezan s posjetom nekoj bazilici ili crkvi dovoljno je uz ostale uvjete propisane za potpuni oprost u toj Crkvi izmoliti Vjerovanje i Oče naš;

- Vjernici koji pobožno nose nabožne predmete koje je svećenik blagoslovio primaju djelomičan oprost, a ako je neki nabožni predmet, krunica, medaljice, križići, škapular, blagoslovio Papa ili biskup vjernik može primiti potpuni oprost na blagdan Sv. Petra i Pavla ako taj dan izmoli Vjerovanje.

POTPUNI OPROST

može se primiti vršeći sljedeća djela i pobožnosti, a možemo ga namijeniti za sebe ili za jednog pokojnika, uz pričest i molitvu na nakanu Sv. Oca taj dan:

- Klanjanje pred Tabernakulom ili izloženim Presvetim Oltarskim Sakramentom najmanje pola sata;

- Posjet jednoj od 4 rimske patrijarhalne bazilike (Sv. Petar, Sv. Pavao, Sv. Marija Velika, Sv. Ivan Lateranski) uz molitvu Očenaša i Vjerovanja. U tim bazilikama se potpuni oprost može primiti jednom na godinu, te na svaki zapovijedani blagdan i na blagdan zaštitnika te Crkve;

- Tko primi papinski blagoslov uživo ili preko radija ili televizije;

- Tko posjeti groblje od 1. do 8. XI. i pobožno se pomoli za pokojne, može svaki dan namijeniti potpuni oprost za jednog pokojnika;

- Na Veliki Petak tko u svečanom bogoslužju sudjeluje u klanjanju Križu Kristovu;

- Tko obavi duhovne vježbe u trajanju od najmanje tri dana;

- Na smrtnom času svećenik, uz odrješenje od grijeha daje umirućem i potpuni oprost u ime Crkve, a ako nije moguće da dođe svećenik umirući automatski prima potpuni oprost od strane Crkve ako je u životu izmolio barem nekoliko molitava;

- Tko pobožno sudjeluje na pučkim misijama od početka do kraja;
- Tko prima Prvu Svetu Pričest ili tko pobožno sudjeluje na svečanosti podjele Prve Svete Pričesti;
- Svećenik koji ima Mladu Misu i svi koji u toj svečanosti sudjeluju;
- Tko moli krunicu u Crkvi, oratoriju, redovničkoj zajednici, obitelji u nekoj pobožnoj udruzi, dovoljno je moliti 5 otajstava. U krunici treba razmišljati o otajstvima koja molimo ili ih se može navijestiti kratkim razmišljanjem o dotičnom otajstvu;
- Tko na kraju Euharistijskog kongresa sudjeluje u završnom Euharistijskom slavlju;
- Svećenik i svi vjernici koji sudjeluju na proslavi 25., 50. i 60. godišnjice misništva;
- Tko čita Sv. Pismo najmanje pola sata s dužnim poštovanjem prema Božjoj riječi, razmišljajući o onome što čita;
- Vjerniku koji za vrijeme trajanja biskupijske sinode posjetiti Crkvu (ili katedralu) u kojoj se ta sinoda održava i u njoj izmoli Vjerovanje i Oče naš;
- Ako se javno (u Crkvi) recitira (ili pjeva) himan "O dođi Stvorče Duše Svet" (1. siječnja ili na svetkovinu Duhova);
- Tko obavi pobožnost Križnog puta. Treba hodati od postaje do postaje Križnog puta u crkvi ili izvan nje, pojedinačno ili u grupi. Ako je grupa velika, kod zajedničkog moljenja, dovoljno je da se kreće po postajama samo voditelj Križnog puta. Bolesnici mogu moliti i u krevetu;
- Tko posjeti župnu Crkvu i izmoli Vjerovanje i Oče naš u njoj na dan zaštitniku Crkve ili 2. VIII. na blagdan Porcijunkule;
- Tko posjeti Crkvu na dan njezina posvećenja ili na dan posvećenja oltara i tu izmoli Vjerovanje i Oče naš;
- Tko na dan 2. XI. posjeti bilo koju crkvu i u njoj izmoli Vjerovanje i Oče naš. Potpuni oprost toga dana može se namijeniti samo za pokojne;
- Tko posjeti Crkvu redovnika na dan njihova Utemeljitelja i tu izmoli Oče naš i Vjerovanje;
- Vjerniku koji sudjeluje na liturgijskom slavlju kojemu predsjedava onaj koji vodi pastoralnu vizitaciju (biskup ili njegov delegat u nekoj župi ili drugoj crkvenoj ustanovi);
- Tko obnavlja Krsni savez u Uskrsnoj noći ili na dan svoga Krštenja;
- Tko recitira ili javno pjeva himan "Tebe Boga hvalimo" na zadnji dan u godini.

DJELOMIČNI OPROSTI

- Djelomičan oprost daje se vjerniku koji obavljajući svoje dužnosti ili podnoseći životne tegobe, svoj duh uzdiže Bogu, dodajući - barem samo pameću - neki pobožan zaziv;
- Daje se djelomični oprost vjernicima, koji vođeni duhom vjere u službi braće koja su u potrebi, milosrdnim srcem razdaju sebe ili svoja dobra;
- Daje se djelomični oprost vjerniku koji se dragovoljno odriče u duhu pokore, stvari koje su mu drage (u hrani ili drugim stvarima);
- Djelomični oprost dobivaju se i za mnoge druge pobožnosti kao npr: litanije, dušo Kristova, anđeo Gospodnji, kraljice neba, vjerovanje, posjet groblju i molitva za pokojne, časoslov za mrtve, psalam 51. - *Smiluj mi se Bože*, o sveta gozbo, slušanje propovijedi, mjesečna duhovna obnova, pokoj vječni, posjet Presvetom Oltarskom Sakramentu, zdravo kraljice, čitanje sv. pisma, znak križa, Pod tvoju se obranu utječemo, Dođi duše presveti, Tebe boga hvalimo, psalam 130. - *Iz dubine* i još neke druge pobožnosti.

(Svi podaci i norme o oprostima kao i teoretsko tumačenje uzeti su iz "ENCHIRIDION INDULGENTIARUM, normae et concessionones", iz priručnika o oprostima koji je izdala vatikanska penitencieria 1986. godine, a u njemu je i enciklika "Indulgentiarum doctrina", (Nauk o oprostima) Pape Pavla VI. iz 1967. godine).

8. Duhovna iskustva svetaca vezana uz teme smrti i čistilišta

Videnje sv. Antuna pustinjaka o prijelazu duša nakon smrti:

“Posjedovao je još i ovaj milosni dar. Kad se nalazio na gori pa je u sebi nešto premišljao i bio nesiguran, pošto bi se pomolio, to bi mu Božja providnost razotkrila. Sveca je, kao što kaže sveto pismo, sam Bog poučavao. Jednom je zgodom vodio razgovor, s nekim koji dođoše k njemu, o stanju duše kao i o tome gdje joj je nakon ovog života dodijeljeno mjesto. Naredne ga je noći netko pozvao odozgor i rekao: “Antune, ustani, iziđi van i gledaj”!

On je izišao jer je znao koga mora poslušati, pogledao je i vidio neku spodobu koja bijaše nakazna i užasna izgleda. Stajala je i sezala sve do oblaka. Vidio je neka bića koja su uzlazila kao da imaju krila. I taj je div raširio ruke. Jedne je zaustavljao, a drugi su preletjeli i pošto bi preko njega prešli, dalje su sigurno bili uznošeni. Div je na te škripao zubima, a onima koji su pali radovao se.

I odmah je Antunu bio upravljen glas: “Shvati ovo što gledaš”. Razum mu se tada otvorio, te je shvatio da se tu radi o prijelazu duša. Div koji je ondje stajao bio je neprijatelj đavao, koji je prepun zavisti prema onima koji vjeruju. One koji mu pripadaše grabi i priječi im da prođu a one koji ga nisu slijedili ne može zaustaviti, jer prelaze preko njega. Kad je to ponovno vidio, imajući to na pameti, još se većima borio kako bi danomice postajao sve savršeniji. Iz vlastite pobude nije pripovijedao o tome slučaju, kad je međutim neko vrijeme proboravio u molitvi i zanosu, nekolicina ga je iz njegove okoline pitala i dodijavala mu, pa je tako bio prisiljen progovoriti jer kao otac nije mogao ništa pred svojom duhovnom djecom sakriti. Bio je uvjeren da mu je savjest čista od bilo kakve taštine.” (Sv. Atanazije, *Život sv. Antuna pustinjaka*, Zg. 1985, st.225)

Videnja o smrti sv. Terezije Avilske: “Drugi put vidjeh drugo videnje koje me je jako zaprepastilo. Bila sam na mjestu gdje je umrla osoba koja je, kako sam saznala, živjela jako loše i to puno godina. Dvije je godine bolovala i čini mi se da se u nekim stvarima popravila. Umrla je bez ispovjedi, no uza sve to meni se činilo da se ne smije osuditi. Dok su oblačili mrtvo tijelo, vidjela sam mnoštvo nečastivih kako su pograbili to tijelo.

Činilo se da se poigravaju s njime, ali mu i sude, što je meni zadalo veliki strah, jer su ga velikim kukama povlačili od jednoga do drugoga. Kada vidjeh kako to tijelo nose pokopati s počastima i obredima kao i sva ostala, mislila sam kako Božja dobrota nije htjela da ona duša bude osramoćena, nego da ostane skriveno kako je bila njegova neprijateljica.

Bila sam napola izluđena zbog onoga što sam vidjela. Tijekom cijelog obreda nisam vidjela nečastivoga. Kasnije, kad su tijelo spustili u grob, toliko je mnoštvo nečastivih bilo unutra da ga pograbi, te sam bila izvan sebe videći to, pa je trebalo puno srčanosti da to prikrijem. Razmišljala sam što li su radili s onom dušom da su onako zagospodarili jadnim tijelom. Dao Gospodin da ovu strahotu što sam je ja vidjela vide svi oni koji žive u grijehu. Činilo mi se da bi to jako potaklo da žive čestito.

Sve mi to pomaže da još više spoznam koliko dugujem Bogu i čega me je oslobodio. Bila sam jako zaprepastena sve dok o tome nisam razgovarala sa svojim ispovjednikom. Razmišljala sam o tome da li je to bila varka nečastivoga zato da bi se osramotila ona duša, premda je nisu držali jako kršćanskom. Istina je pak sve, da nije varka, da me hvata strah uvijek kad se toga sjetim.

Budući da sam počela govoriti o viđenjima pokojnika, reći ću još nekoliko stvari gdje je Gospodin dopustio da vidim neke duše. Reći ću ih malo, zato da skratim i zato što nije nužno, hoću reći da nije ni od kakve koristi. Bilo mi je rečeno da je umro jedan naš bivši provincijal, a kad je umro bio je provincijal u drugoj provinciji. S njim sam se družila u bila mu dužna zbog nekih dobrih djela. Bijaše vrlo krepostan čovjek. Čim sam saznala da je umro, uhvatio me veliki nemir zato što sam se pobojala za njegovo spasenje. Bio je naime dvadeset godina poglavar, a toga se ja jako bojim, jer mi se čini da je veoma opasno biti zadužen za duše. Teškom mukom sam otišla u kapelicu. Darovala sam sve ono dobro što sam ga napravila u

životu. Kako je to bilo jako malo, rekla sam Gospodinu da nadopuni svojim zaslugama ono što je bilo potrebno toj duši kako bi izišla iz čistilišta. Dok sam to molila Gospodina kako sam najbolje mogla, činilo mi se da pokojnik izlazi iz dubine zemlje s moje desne strane. Vidjela sam ga kao je užišao na Nebo s velikom radošću". (Terezija Avilska, *Moj život*, Zagreb 1997, st.225.).

Videnje Posebnog suda anonimnog mistika za čiji spis je predgovor napisao biskup. H. Brincard: "Bdio sam kod neke umiruće osobe. Vladala je tišina i molitva jer u ovim tako tajanstvenim trenucima kada duša izgubi svijest i nalazi se blizu prelaza, riječi ostaju uzaludne i prazne. Tom prigodom Gospodin mi je htio dati svjetlo o posebnom sudu duše. Moj anđeo čuvar je bio prisutan blizu mene, vidio sam ga očima svoje duše. Podržavao me i vodio. Tek što je osoba, jedan adolescent, umrla vidio sam kako njegova duša blago napušta tijelo. Gledajući to shvatio sam zašto tijelo nazivaju leš...Tada se mladićeva duša odmah nađe u prisutnosti neusporedivog sjaja svjetla, zasljepljujućeg blještavila. Moj anđeo čuvar mi u tom trenutku reče:

"Ova svjetlost što je vidiš je Slava Božja, to jest odsjaj njegove Svetosti. U trenutku kad se duša odvoji od tijela ona se odmah nađe u prisutnosti Slave Božje, ne vidi Boga nego odsjaj njegove Svetosti".

Zahvaljujući jasnem nutarnjem viđenju konačno sam mogao shvatiti što se sve događa istovremeno odmah nakon smrti a nemoguće je mjeriti bilo prostorno bilo vremenski. Prije svega vidio sam dušu kako je sva bila prožeta, kao probodena, zrakama ovog živog svjetla koje ju je obuzimalo. Svi grijesi i zle sklonosti bili su potpuno nestali sa samom smrću, kako se meni činilo, na duši su ostale posljedice i kazne za počinjene grijeha još neokajane. Također i sklonosti duševnih moći prema zlu bile su ispravljene. One su se kao istopile pod zrakama ovog vanrednog svjetla. To je jako teško objasniti. Izgleda mi da navika u grijehu ostavlja u nama kao neki trag, jednu vrstu slabosti, posljedicu grijeha po kojoj smo ranjivi od zla. Upravo to je bilo nestalo.

Istovremeno, u prisutnosti Slave Božje, duša je bila posve privučena Ljubavlju i podložna Bogu u čudesnoj privlačnosti na koju je ona odgovarala živom željom da se s Njime sjedini prepuštajući se potpuno djelovanju čiste Volje Božje. U isto vrijeme duša u svjetlu koje ju je obuzimalo i ražaravalo ljubavlju je primjećivala Božju Svetost u kojoj se ona vidjela kakva je rekli bismo objektivno bila. To je bilo kao jedno božansko svjetlo istine u kojem duša osjeća, u istom trenutku kad mu pristupa, užasnu odbojnost grijeha i njegovih posljedica. Ona upoznaje ovu mržnju prema grijehu jer je uronjena u Božje svjetlo koje joj pokazuje beskrajna savršenstva Božje ljubavi.

U tom gibanju privlačnosti u svjetlu istine, duša je osobno pred samim Bogom, bez da se On još objavi duši. Bog se pokazuje u ovom svjetlu i po privlačnosti ljubavi. Radi se o nevjerojatnom susretu. Ali tada, iako žarko želi odgovoriti na tolike poticaje Božje ljubavi, duša je u sebi otkrila kao teške i bolne prepreke koje joj priječe potpuno predanje u privlačnost Božje ljubavi prema njoj. To je kazna za grijeha i ono što ostaje za zadovoljiti Božjoj Pravdi. Vidio sam dušu u ovom stanju nutarnje rastrganosti koja spada u bit Čistilišta. Rastrganost duše između privlačnosti Božje ljubavi i stvarne nesposobnosti u kojoj se ona trenutno nalazi da potpuno odgovori na ovu privlačnost.

Sve to je bilo jasno pokazano mom umu i bilo jasno mom razumu, pa ipak znam dobro, da to ne mogu jasno izraziti jer su riječi neprikladne za iskazati ovu stvarnost. Istovremeno zahvaljujući jako živim slikama, očima duše sam vidio druge stvarnosti. Kontemplirao sam Anđela čuvara ovog mladića koji je bio pored njega u molitvi. I presveta Djevica je bila u molitvi u podnožju Slave Božje, skupa s drugim svecima koji su zagovarali dušu. Vidio sam dolje nisko, crnom ponoru plamena razjarenog đavla koji je bljuvao vatru skupa s cijelim paklom jer mu je ova duša, budući da je spašena, pobjegla...Ne znam da li duša u trenutku posebnog suda može sve ovo vidjeti, jer ovaj sud mi je bio pokazan kao Božje djelo koje on

čini nad dušom, suočavanje posve osobno duše s tajnom Boga. Izgledalo mi je da duša u tom trenutku ima jedino viđenje, a to je viđenje Slave Božje. Ipak vjerujem da duša sve ovo osjeća, da zna više nego li vidi. Marija uistinu i moćno zagovara, kao i sveci, iako duša u trenutku suda ima samo općenitu spoznaju, na određeni način intuitivnu, zagovor moćno djeluje i cijelo Nebo u njemu sudjeluje. On je kao veliki poticaj i opći polet ljubavi prema duši koja stupa pred Boga.

Nisam čuo da je Bog izrekao presudu; sud se sigurno dogodi, ali u tajni osobnog odnosa Boga s dušom koja pred njega dolazi, i on je kako mi se činilo, posljedica spoznaje koju duša ima u ovom svjetlu istine. Presuda, ako se može tako nazvati Božje djelo u duši koja je suđena – je izravno shvaćena od duše koja je pred sudom u svjetlu Božje Svetosti. Duša se tada sama suobličuje čistoj Volji Božjoj koja je ljubav i pravednost.

Bilo mi je pokazano da je ponuda koju duša prima da se suobliči čistoj volji Božjoj, za dušu prigoda da u punini slobode odlučuje, jer je ona dar čiste Volje Božje. Duša se u ovom suočavanju s Bogom predaje čistoj volji Božjoj sukladno svome stanju, bilo da ulazi u Nebesku Slavu, bilo da se povlači u Čistilište, bilo da se baca u plamen Pakla. Nikad se neće dovoljno shvatiti koliko je lažna i pogrešna predodžba užasnog Boga koji s optužujućim prstom pokazuje duši Čistilište ili Pakao. Ne, Bog je Ljubav a ljubav sve sebi privlači i uvjerava. Vječnost jedne duše nije Božja odluka, nije odluka Boga koji se pojavljuje kao osvetnik, nego je slobodna odluka duše, nema u Bogu odluke, nego samo jedini čin ljubavi, Bog je Ljubav.

Duša koju sam vidio u prisutnosti Slave Božje se povuče u Čistilište sama od sebe, vedro, ostajući u živoj želji privučena Božjom ljubavlju. Čini mi se da duše u Čistilištu, na jedan otjastven način, nastavljaju opažati sjaj slave Božje te kušaju veliku privlačnost prema njoj u snazi ljubavi. Sav posebni sud se dogodi u jednom trenutku i on je djelo dara Božje ljubavi duši. Izgleda mi da je duša poslije posebnog suda, iako je on izvan vremena kakvog mi poznamo, pozvana na sve veću i uzvišeniju spoznaju ovisno o njenom stanju. Pa ipak to ne povećava zasluge koje je duša zadobila na zemlji niti stupanj njene slave u Nebu. Nego koliko Bog više čisti dušu u vatri svoje Svetosti, toliko se duša više njemu uzdiže.

Kad je neka duša pripuštena blaženom gledanju Boga, tada ima neposrednu spoznaju samoga Boga s kojim je sjedinjena i na osnovi ove spoznaje Boga i otajstva Neba. Kad se ona nalazi u Čistilištu, uvijek prima spoznaje, a pogotovu prigodom nekih liturgijskih blagdana i pohoda svoga anđela čuvara, Presvete Djevice ili nekih svetaca. Ona ih vidi u Bogu, kontemplira ih u Njemu, koji za nju ostaje i dalje skriven. A što se tiče pakla, duša koja je u njemu, upravo zbog svog stanja je podložna opažanju i viđenju đavli, drugih prokletih duša i duhova tame đavolskog svijeta. Ovo mi je pokazao Gospodin o posebnom sudu prigodom smrti jednog prijatelja.” (*Izveštaj iz Čistilišta II, Sav tvoj, Zagreb 2002, st. 43-46*).

Razlika kako umiru pravedni, a kako grešni i o smrti pravednika

*(Sv. Katarina Sijenska, piše kao da joj sam Bog govori
u obliku nagovora)*

«Pošto sam ti rekao kako ga svijet, zlodusi i njegova sjetilnost optužuju, tako ti sada hoću izložiti općenitije tu točku o ovim bijednicima zato da imaš za njih više suosjećanja. Veoma su različite borbe, što ih vodi duša pravednika, od borbi što ih vodi duša grešnika, kao što je različita njihova smrt, i kao što je velik mir što ga uživa pravednik, više ili manje, već prema savršenosti duše.

Znaj da se sve muke što ih imaju stvorovi obdareni razumom sastoje u volji; jer ako bi volja bila uredna i slična s mojom, ne bi osjećali muke. Napori ne bi bili dignuti, ali oni ne bi uzrokovali muku onoj volji koja dragovoljno podnosi moju ljubav, jer pravednici podnose dobrovoljno, videći da je to moja volja. Po svetoj mržnji koju imaju prema sebi, navijestili su

rat svijetu, zloduhu i svojoj sjetilnosti. Stoga, kad nadođe smrtni čas, oni mirno umiru, jer su njihovi neprijatelji bili svladani u životu.

Svijet ne može optužiti pravednika, jer je on prepoznao njegove zamke, pa se je stoga odrekao svijeta i svih njegovih užitaka. Krhka sjetilnost njegova tijela ne optužuje ga, jer ju je on držao kao ropkinju pomoću kočnice razuma, trapeći tijelo pokorom, bdijenjima i poniznom neprekidnom molitvom. On je ubio sjetilnu volju mržnjom i žaljenjem prema opaćini i ljubavlju prema kreposti, pošto je posve napustio nježnost prema svome tijelu. Ova nježnost i ova ljubav, što postoji između duše i tijela, čini da nam smrt izgleda neprijatna, i stoga se čovjek po naravi boji smrti.

Ali krepost savršenog pravednika nadilazi narav; jer sa svetom mržnjom i sa željom da se vrati svome početku, krepost guši i prevladava strah, koji joj je naravan, tako da se naravna nježnost ne može protiv nje boriti, a savjest stoji mirna nakon što je za života dobro čuvala stražu lajući kad su neprijatelji prolazili da osvoje grad duše.

Kao pas koji stoji na vratima videći neprijatelja laje i lajanjem budi straže, tako ovaj pas savjesti budio je stražu razuma a razum i slobodna volja upoznawali bi razumskim svjetlom da li je prijatelj ili neprijatelj. Prijatelju, a to su kreposti i svete misli srca, podavali su naklonost i osjećaj ljubavi što su ih gajili velikom brzinom; a neprijatelju, to jest opaćini i pokvarenim mislima, pokazivali bi mržnju i odbojnost. Nožem mržnje i ljubavi, svjetlom razuma i rukom slobodne volje duša je udarala svoje neprijatelje; tako se zatim na času smrti, savjest nije u sebi grizla, jer je dobro čuvala stražu, pa zato stoji mirna.

Istina je da duša zbog poniznosti i stoga što na času smrti bolje pozna dragocjenost vremena i dragulje kreposti; kara samu sebe, jer joj se čini da je malo radila u ovo vrijeme; ali ovo nije mučna, nego plodna mučnina, jer čini da se duša sabere sva u sebe te se postavlja pred Krv poniznog i neokaljanog Jaganjca, moga Sina. I ne okreće se natrag da gleda na svoje negdašnje kreposti, jer neće i ne može se ufati u svoje kreposti, nego se ufa samo u Krv, u kojoj je našla moje milosrđe, i kao što je živjela sjećajući se te Krvi, tako se na smrti tom Krvlju opija i roni u nju.

Zašto je zlodusi ne mogu karati za grijeh? Jer je u životu mudročću svladavala njihovu zlobu. Oni dolaze da vide mogu li što postignuti. Dolaze na strašan način da je prestraše najgadnijim izgledom i mnogim različitim maštovitim prikazima; ali, pošto u duši nema otrova grijeha, njihov joj izgled ne zadaje straha niti je plaši kako bi plašio drugoga koji bi bio živio nepravedno u svijetu. Kad zlodusi vide da je duša uronjena u Krv prežarkom ljubavlju, ne mogu podnijeti, nego stanu daleko da izdaljega bacaju svoje strijele.

Stoga njihova borba i njihovi povici ne škode onoj duši koja već počinje kušati vječni život, kako ti rekoh na drugom mjestu. Ona svojim razumskim okom, koje ima zjenicu svjetla svete vjere, vidi mene, svoje neizmjereno i vječno dobro, čekajući da me zaposjedne po milosti, ne po pravu, krepošču Isusa Krista, moga Sina.

Stoga širi ruke svoga ufanja, i rukama ljubavi stišće ovo svoje dobro, ulazeći u posjed prije negoli tamo dođe, kako sam ti objasnio na drugom mjestu. Pošto je prošla po nekim vratima, a ta su Riječ, i pošto je uronjena u Krv, dolazi k meni, mirnome moru, jer postaje jedno sa mnom, mirnim morem, kao i s vratima, mojom Istinom, Jedinorođenim mojim Sinom.

Koliku li radost prima duša, koja vidi da je tako ugodno došla do ovog koraka, jer osjeća dobrobit anđeoskih stvorova! Ovo se događa onima koji tako blago prelaze u drugi život; ali mnogo više mojim službenicima koji su živjeli kao anđeli, jer su na ovoj zemlji živjeli s većim poznavanjem i s većom glađu za mojom čašču i za spasom duša.

Ne govorim samo o svjetlu kreposti, što ga može svaki imati, nego govorim da su ovi nadnaravnom svjetlu kreposnog življenja, dodali svjetlo svetog znanja, po kojem su obilnije upoznali moju istinu. A koji više poznaje više ljubi; a koji više ljubi više prima. Vaša se zasluga mjeri mjerom ljubavi i kad bi me ti pitala: »Može li netko koji nema znanja doći do

ove ljubavi?« ja bih ti odgovorio: »Da, zaista je moguće da dođe; ali nijedna posebna stvar nije zakon za sve, a ja to sada govorim općenito«.

Oni primaju veće dostojanstvo također zbog svećeničkog staleža, jer je upravo njima dana služba da gutaju duše u moju čast. I premda je svakome dana zapovijed da ljubi bližnjega, njima je dana služba da dijele Krv i da upravljaju dušama; pa ako to čine revno i s kreposnim osjećanjem, primaju više nego drugi.

O kako li je blažena njihova duša kada dođu na smrtni čas, jer su bili navjestitelji i branitelji vjere svojim bližnjima! Oni su u srži one duše utjelovili vjeru kojom imaju u meni svoje mjesto, i ono ufanje kojim su živjeli ufajući se u moju providnost, ne u svoje znanje. Izgubivši ufanje u sebe, nisu postavili neuredan osjećaj u koje stvorenje, jer su živjeli u dragovoljnom siromaštvu; i stoga s velikom ugodnošću pružaju svoju nadu prema meni.

Njihovo je srce bilo posuda ljubavi, koja je pronosila moje ime s prežarkom ljubavlju, navješćujući ga primjerom sveta života i riječju pouke bližnjega. Njihovo se, dakle, srce podiže neizrecivom ljubavlju te s osjećajem ljubavi stišće mene koji sam njegova svrha, vraćajući mi biser pravednosti što ga nosi pred sobom dajući svakome svoje pravo i vršeći razboritim razlikovanjem svoje dužnosti. Stoga meni vraća pravednost s pravom poniznošću, te daje slavu i hvalu mojem imenu, jer vraća milost koju je primio od mene. Samome sebi ne pripisuje dostojanstvo, smatrajući se nedostojnim što je primio i što prima toliku milost.

Njegova mi savjest dobro svjedoči i ja mu po pravdi dajem vijenac pravednosti ukrašen biserima kreposti, to jest plodom što ga je ljubav iznijela od kreposti. O zemaljski anđele! Blažen si što nisi bio nezahvalan za dobročinstva koja si od mene primio, nisi bio nemaran ni neznalica, nego si revno s pravim svjetlom držao otvoreno oko nad svojim podanicima i kao dobar i hrabar pastir, slijedio si nauk pravog dobrog pastira, slatkog Krista Isusa, jedinorođenoga mojeg Sina.

Stoga ti prelaziš iz ovog života istinski opran od njega i uronjen u njegovu Krv, sa stadom svojih ovaca, od kojih si mnoge svojim svetim naukom i životom priveo k životu vječnom a mnoge druge si tu ostavio u stanju milosti.

O predraga kćerkice, njima ne škodi što vide zloduhe, jer vide mene vjerom i posjeduju me ljubavlju, jer u njima nema otrova grijeha. Njima nije dosadna niti ih plaši njihova tama ni strahota, jer u sebi nemaju ropskoga straha. Stoga se ne boje njihovih zamki, jer nadnaravnim svjetlom i svjetlom Svetoga pisma poznaju njihove prevare, tako da ne trpe od tame i smetenosti duha. Tako prelaze slavno iz ovoga života, oprani u Krvi, gladni za spasenjem duša, posve ražareni ljubavlju prema bližnjemu, kroz vrata, koja su Riječ i ulaze k meni. I moja ih dobrotu smješta svakoga na svoje mjesto, već prema mjeri osjećaja ljubavi koju su gojili prema meni».

Smrt grešnih i njihove muke na času smrti

*(Sv. Katarina Sijenska, piše kao da joj sam Bog govori
u obliku nagovora)*

O predraga kćerkice, uzvišenost pravednih nije tolika da ne bi bila još veća bijeda nesretnika o kojima sam ti govorio. Kako li je strašna i tamna njihova smrt! Na času smrti zlodusi ih optužuju takvom strahotom i tminama, te im se pokazuju u svojem liku za koji znaš da je tako strašan da bi čovjek izabrao svaku muku u ovom životu, radije negoli da vidi njihovu spodobu.

Nadalje se tom nesretniku osvježuje žalac savjesti koji ga nemilo grize u nutrini. Neuredni užici i sjetilnost koju je on sebi postavio gospodaricom, dok je razum učinio sluškinjom, optužuju ga na strašan način, jer onda spoznaje istinitost onoga što prije nije poznavao. Stoga dolazi do velike zbunjenosti zbog svoje zablude, što je život proživio kao nevjernik prema meni, pošto mu je sebeljublje zastrlo zjenicu svjetla presvete vjere. Zloduh ga napastuje da ga dovede u očaj.

O kako li mu je kruta ova borba koja ga snalazi razoružana, bez oružja osjećaja ljubavi. Ovi su grešnici, kao udovi zloduha, lišeni tog oružja. Nemaju nadnaravnog svjetla, ni svjetla znanja: nisu ga prihvatili, jer im rogovi oholosti nisu pustili da razumiju slatkoću moje srži, pa se sada u velikim borbama znadu samo tako držati. Nisu se hranili nadom, jer se nisu ufali u mene ni u Krv, čijih sam ih službenicima učinio, nego su se pouzdavali samo u sebe i u časti i užitke svijeta.

Ovaj bijedni utjelovljeni zloduh nije vidio da je svaka stvar stavljena na kamate i da jednog dana mora meni polagati račun, i sad se nalazi gol bez ikakve kreposti: na koju se god stranu okrene čuje samo prijekore, na svoju veliku zbuđenost.

Nepravda, koju je provodio u životu, optužuje ga pred savješću, pa se stoga usuđuje pitati samo pravdu. A kažem ti da je to posramljenje i zbuđenost tolika, da bi oni najradije da ih već nema. No u ovome životu gajili su po svojim manjkavostima neku veliku preuzetnost: jer se može reći da je više preuzetnost negoli ufanje u milosrđe kod onoga koji vrijeđa sa samom rukom milosrđa koju mu pružam. Kada dakle dođe posljednji čas smrti, ako on prizna svoj grijeh i rastereti svoju savjest u svetoj ispovijedi, biva skinuta grešna preuzetnost i ostaje milosrđe.

S ovim se milosrđem mogu pridružiti ufanju, ako hoće. Jer da ne bi bilo ovoga, ne bi bilo nikoga koji ne bi očajavao i koji u očajanju ne bi sa zlodusima stigao u vječnu osudu. Moje milosrđe radi ovako: Za vrijeme života činim da se ufaju u milosrđe, premda im ga ne poklanjam zato da ga vrijeđaju, nego zato da se rašire u ljubavi i u poimanju moje dobrote.

No nažalost, oni se čitavim mojim milosrđem služe u protivnom smjeru, jer me vrijeđaju ufanjem u nj koje su začeli. Uza sve to ja ih podržavam u tom ufanju u moje milosrđe, zato da se na času smrti imaju za što uhvatiti, da se ne bi posve pokolebali u prijekoru koji će im biti dan i da tako ne dođu do očaja.

Ovaj posljednji grijeh očaja meni je mnogo zazorniji a njima pogubniji, od svih drugih grijeha što su ih počinili. Zaista, druge grijeha čine s nekim sjetilnim užitkom i koji put se kaju te po tom kajanju primaju oprostjenje. Ali na grijeh očajanja ne navodi ih njihova krhkost, jer ne nalaze nikakvog užitka nego samo nepodnosive muke.

U očajanju nesretnik prezire moje milosrđe smatrajući da je njegova manjkavost veća od mogega milosrđa i moje dobrote. A kad je upao u taj grijeh, ne kaje se i nije mu žao, kako bi moralo biti, što je mene uvrijedio; kaje se, da, i žali svoju štetu, ali ne uvredu meni nanesenu; i tako prima vječnu osudu.

Tako vidiš da ga samo ovaj grijeh dovodi u pakao a u paklu je mučen za ovu i za sve ostale manjkavosti koje je počinio. Da je žalio i da se je pokajao za uvredu koju mi je nanio i da se je pouzdao u milosrđe, bio bi ga dobio, jer je moje milosrđe, bez ikakve usporedbe, veće od svih grijeha što ih bilo koje stvorenje može počinuti. Stoga mi je veoma zazorno što oni smatraju da su njihovi grijesi veći. To je onaj grijeh koji se ne prašta ni ovdje ni ondje.

A pošto mi je očajanje veoma zazorno, htio bih da se oni na času smrti, nakon što su neuredno i naopako proveli svoj život, prihvate ufanja u moje milosrđe. Eto zašto u njihovu životu upotrebljavam onu slatku zamku, da se široko ufaju u moje milosrđe, zato da nahranjeni ovim ufanjem, kad dođu na čas smrti, ne budu navedeni da ga napuste zbog krutih prijekora koje čuju, kako bi učinili da nisu bili njime nahranjeni.

Sve im je ovo dano iz ognja i iz ponora moje neprocjenjive ljubavi, ali pošto su se oni služili milosrđem u tami sebeljublja, iz kojega je proizlazila sva njihova manjkavost, nisu ga upoznali po istini; pa su stoga smatrali velikom preuzetnošću ono što je bilo slatko milosrđe, ukoliko stoji do njihovog osjećaja i ovo je drugi prijekor što ga daje njihova savjest u prisutnosti zloduha, predbacujući im da su se vrijeme i širina milosrđa, u koje su se pouzdavali, morali proširiti u ljubav, u ljubav prema krepostima, te da su vrijeme, koje sam im poklonio iz ljubavi, morali kreposno utrošiti. Oni su me, naprotiv, nemilo vrijeđali samim vremenom i širokim ufanjem u milosrđe.

O slijepi i više nego slijepi! Ti si u zemlju zakopao biser i talenat što sam ti ga stavio u ruke da njime trguješ; a ti, preuzetan kakav jesi, nisi htio vršiti moju volju, nego si ih sakrio pod zemlju neurednog sebeljublja koja ti rađa plodom smrti. On jadan li si! O kako li je velika muka koju trpiš sada na smrtnom času!

Tvoje bijede nisu ti sakrivene, jer crv savjesti sada ne spava, nego grize. Zlodusi viču i vraćaju ti dug što ga oni običavaju vraćati svojim slugama: smetenost i prijekor. Oni hoće da padneš u očaj, zato da ti u času smrti ne pobjegneš njima iz ruku, pa ti zato daju smetenost; da ti zatim dadu ono što sami imaju.

O bijednice! Dostojanstvo u koje sam te postavio prikazuje ti se svijetlim kakvo jest. A na tvoju sramotu, znajući da si crkvena dobra držao i upotrebljavao u tolikoj tami grijeha, predstavlja te kao lupeža i dužnika, jer si morao vratiti što si dužan siromasima i svetoj Crkvi. Zato ti savjest stavlja pred oči ono što si potrošio i davao javnim bludnicama, ono čime si othranio djecu, obogatio rodbinu ili si stjerao sebi u grlo, pribavljao ukrase za kuću i mnoge srebrne vaze, dok si morao živjeti u dragovoljnom siromaštvu.

Tvoja ti savjest stavlja pred oči božanski časoslov koji si nemarno propuštao, premda si time upao u smrtni grijeh; ili, ako si ga govorio ustima, tvoje je srce bilo daleko od mene. Prema podložnicima si morao imati ljubavi i želju da ih hraniš krepostima, dajući im primjer života, udarajući ih milosrdnom rukom i šibom pravde; ali, pošto si ti radio protivno, savjest ti to predbacuje pred strašnim pogledom zlih duhova.

Pa ako si ti, kao prelat, nepravedno davao prelature ili dušobrižničku službu kojem podložniku ne pazeći komu i kako daješ te službe, tvojoj se savjesti predbacuje misao da si ih morao davati ne na laskave riječi, niti za volju pojedinaca, ni za darove, nego samo s obzirom na kreposti, na moju čast i na spasenje duša. A pošto to nisi činio, sada si za to pokaran; tako, na tvoju veću muku i smetenost, imaš sada pred svojom savješću i pred razumskim svjetlom, ono što si učinio a nisi smio učiniti, i ono što nisi učinio a morao si učiniti.

Znaj, predraga kćeri, da se bjelina pozna bolje, ako se postavi uz crninu, a crnina uz bjelinu, negoli kad su odijeljene jedna od druge. Tako se događa ovim bijednicima posebno, i svima drugima općenito, da vide predočen svoj opaki život na času smrti kad duša počinje da bolje vidi sve svoje nevolje a pravednik svoje blaženstvo.

Nije potrebno da itko bijednom grešniku predočuje njegov život, jer savjest sama od sebe stavlja pred oči počinjene grijeha i kreposti koje je morao vršiti. Zašto kreposti? Jer po kreposti poznaje bolje opačinu. Isto tako po manjkavosti poznaje bolje savršenost kreposti, i stoga više žali da je u svojem životu bio izvan kreposti, i moraš znati da u poznavanju kreposti i opačina oni pravo vide ono dobro koje kreposna čovjeka slijedi iz kreposti i muku koja slijedi onoga koji je ležao u tami smrtnoga grijeha.

Ovu mu spoznaju dajem da dođe ne do očaja, nego do savršene spoznaje samoga sebe i da se zaštiti od svoje manjkavosti skupa sa ufanjem, zato da posramljenjem i ovom spoznajom isplati svoje opačine i ublaži svoju srdžbu, ponizno moleći milosrđe. Kreposnik raste u radosti i u spoznanju moje ljubavi, jer pripisuje meni, ne sebi, milost da je slijedio kreposti i da je išao putem nauka moje Istine; stoga se raduje u meni. S ovim pravim svjetlom i pravom spoznajom kuša i prima svoju slatku svrhu, na način kako sam ti rekao na drugom mjestu. Tako onaj koji je živio s prežarkom ljubavlju kliče od radosti, a tamni nepravednik tone u mukama.

Pravedniku ne škode tmine, ni pogled zloduha, niti se on boji, jer se samo grijeha boji i škodi mu samo grijeh. Ali oni koji su provodili svoj život raspušteno i uvelike bijedno, trpe štetu i strah na pogled zlih duhova. To nije šteta koja proizlazi iz očaja, osim da oni sami to hoće, nego šteta koja proizlazi iz muke prijekora, iz osvježenja savjesti, iz plašljivosti i straha na njihov strašan pogled.

Sad vidiš, predraga kćerkice, kako je različita muka i borba što je vode na smrti pravednik i grešnik i kako je različit njihov svršetak. Malen sam ti dijelak ispričovijedao i pokazao

tvome razumskom oku i to je tako malen s obzirom na što uistinu jest, to jest s obzirom na muku što je prima jedan i na dobro što ga prima drugi, da je ono što sam ti pokazao kao ništa.

Vidiš kolika je čovječja sljepoća, a posebno sljepoća ovih bijednika, jer koliko su više primili od mene i koliko su više razumjeli Sveto pismo, toliko su mi više dužni i toliko im je nepodnošljivija muka koju primaju, i koliko su imali veće poznavanje Svetog pisma u svome životu, toliko bolje na smrti poznaju velike manjkavosti koje su počinili, te su postavljeni na veće muke negoli drugi, kao što su i dobri postavljeni na veću uzvišenost.

Njima se događa kao lošem kršćaninu, koji je u paklu smješten u veće muke negoli koji poganin, jer je on imao svjetlo vjere, dok ga ovaj drugi nije imao. Tako će ovi bijednici imati više muka za isti grijeh negoli drugi kršćani, zbog službe koju sam im povjerio dajući im da dijele Sunce svetog Sakramenta, i zbog toga što su imali svjetlo znanja da mogu razlučiti istinu za sebe i za druge, kad bi to bili htjeli. Stoga pravedno primaju veće muke.

Ali oni, bijednici, to ne znaju; jer kad bi i najmanje razmotrili svoje stanje, ne bi bili došli u takvo zlo, nego bi bili ono što bi morali biti. Istina je: sav je svijet pokvaren, ali oni rade gore negoli svjetovnjaci na svome stupnju. Stoga svojom nečistoćom prljaju svoje duše, kvare svoje podložnike i sišu krv mojoj Zaručnici, a to je sveta Crkva. Svojim je manjkavostima čine blijedom, jer su naravnu ljubav i osjećaj božanske ljubavi postavili sami u sebe i ne mare za drugo nego da je muzu i da od nje dobiju prelature i velika primanja, dok bi morali tražiti duše. Tako zbog njihova loša života svjetovnjaci dolaze do nepoštivanja svete Crkve, premda to ne bi smjeli. Njihovo pomanjkanje nije opravdano pomanjkanjem službenika.

Moja molitva bila je doslovce uslišana!

(Terezija od Djeteta Isusa)

Gledajući jedne nedjelje sliku našega Gospodina na križu, dirnula me Krv koja je kapala iz jedne od njegovih božanskih ruku. Osjetih veliku žalost misleći na to kako je ta Krv kapala na zemlju a da se nitko nije požurio da je pokupi, i ja odlučih da ću u duhu stalno biti podno križa da hvatam božansku rosu koja je tekla s njega, shvaćajući da ću je tada morati rasipati na duše... Neprestano je također u mom srcu odzvanjao uzvik Isusov na križu: »Žedan sam!« (Iv 19, 28)

Te su riječi raspirivale u meni nepoznat i veoma živ žar ... Htjela sam napojiti svoga Ljubljenoga, a sama sam se osjećala kako me pali žeđa za dušama... Ali tada me još nisu privlačile duše svećenika, nego duše velikih grešnika; gorjela sam od želje da ih otmem vječnome ognju. Da potakne moju revnost, dragi mi je Bog pokazao da su mu moje želje ugodne.

Čula sam govoriti o velikom zločincu koji je upravo bio osuđen na smrt zbog užasnih zločina, a po svemu se činilo da će umrijeti bez pokajanja. Ja sam htjela pod svaku cijenu spriječiti da ne dođe u pakao, i da to postignem, upotrijebila sam sva sredstva koja se mogu zamisliti. Osjećajući da sama od sebe ne mogu ništa, prikazala sam dragom Bogu sve neizmjerne zasluge našega Gospodina i blago svete Crkve. Napokon sam zamolila Celinu da dade čitati misu na moje nakane. Nisam se usudila da sama zamolim misu bojeći se da ne bih bila prisiljena priznati da je to za velikog zločinca Pranzinija.

Nisam to htjela reći ni Celini, ali ona me svojim tako nježnim i tako upornim pitanjima natjerala da joj odam svoju tajnu. Ona ne samo da mi se nije rugala, nego me još zamolila da mi smije pomoći da obratim svoga grešnika. Ja prihvatih njezinu pomoć sa zahvalnošću, jer bih bila voljela da se svi stvorovi ujedine sa mnom da izmolimo milost za krivca.

Osjećala sam u dnu srca sigurnost da će naše želje biti ispunjene, ali da se ohrabrim i uzmognem dalje moliti za grešnike, rekoh dragom Bogu da sam potpuno uvjeren da će oprostiti jadnom nesretniku Pranziniju i da ću to vjerovati i onda ako se ne ispovjedi i ne pokaže nikakva znaka kajanja; toliko pouzdanja imam u neizmjerne milosrđe Isusovo, ali ga ipak molim samo »jedan znak« kajanja za moju jednostavnu utjehu ...

Moja molitva bila je doslovce uslišana! Usprkos tatinoj zabrani da ne smijemo čitati nikakvih novina, nisam smatrala da sam neposlušna ako pročitam mjesta koja su govorila o Pranziniju. Sutradan iza njegova smaknuća dođe mi pod ruku dnevnik »La Croix«. Otvorih ga žurno i što vidjeh?... Ah, suze odadoše moje uzbuđenje, te sam se morala sakriti... Pranzini se nije ispovjedio, popeo se na stratište i spremio se da turi glavu u kobni otvor, kad se najednom, obuzet nenadanim nadahnućem, okrenuo, pograbio raspelo koje mu je pružao svećenik, i poljubio tri puta njegove presvete rane! ... Zatim je njegova duša otišla da primi milosrdnu osudu Onoga koji izjavljuje da će na nebu biti veća radost nad jednim grešnikom koji se pokaje nego nad devedeset i devet pravednika kojima ne treba pokajanja ... (Lk 15, 7)

Dobila sam »znak« koji sam molila, i taj je znak bio vjerna slika milosti koje mi je Isus udijelio da me privuče da molim za grešnike. Nije li pred Ranama Isusovim, kad sam vidjela kako teče njegova božanska Krv, ušla u moje srce žeđa za dušama? Htjela sam ih napojiti ovom neokaljanom Krvu koja ih je imala očistiti od njihovih mrlja; i usne »moga prvoga djeteta« pripíše se na presvete Rane!... Kako li neizrecivo slatka odgovora!... Ah, poslije ove jedinstvene milosti moja je želja za spašavanjem duša rasla svakoga dana, bilo mi je kao da čujem Isusa kako mi govori kao Samaritanki: »Daj mi piti!« (Iv 4, 7) To je bila prava uzajamna ljubav: dušama sam davala Krv Isusovu, Isusu sam prikazivala te iste duše, osvježene božanskom rosom. Tako mi se činilo da mu gasim žeđu, i što sam mu više davala piti, to se više povećavala žeđa moje uboge male duše, i tu mi je žarku žeđu davao On kao najsladši napitak svoje ljubavi...

O potrebi i naravi Čistilišta

(sv. Katarina đenovska)

Naprotiv, tvrdim još više. Vidim da Nebo nema vrata već tamo ulazi tko hoće. Bog je samo Milosrđe i stoji tamo raširenih ruku da nas uključi u svoju slavu. No, vidim tu prisutnost Božju, tog istog Boga u takovoj čistoći i blistavosti, neizmjerne većoj no što se to može zamisliti, da duša koja posjeduje u sebi i najmanju nesavršenost, kao najmanju mrvicu praha, odmah bi se radije bacila u tisuću pakla, nego se našla u prisutnosti tog Veličanstva s tom svojom nesavršenošću. Duša stoga kada vidi Čistilište, kao mjesto određeno za pročišćenje, baca se u nj i osjeća da se nalazi na mjestu velikog milosrđa, jer se može riješiti prepreke sjedinjenja.

Kako je strašno Čistilište ne može se riječima izreći niti umom shvatiti, osim što ga ja vidim po mukama jednakim Paklu! Ipak vidim da svaka duša koja ima i najmanju mrlju nesavršenosti u sebi, prima Čistilište kao mjesto milosrđa, ne obazirući se uopće više na čistilišne patnje, jer brišu mrlju nesavršenosti, prepreku njezinom sjedinjenju s Bogom, izvorom svake Ljubavi.

Čini mi se da samo trpljenje duša u Čistilištu više od bilo čega drugoga proističe iz svijesti da ona u sebi ima nešto što Bogu nije drago, a da je to učinila svjesno i svojevolarno, protiv tolike dobrote Božje, pa stoga te muke stvaraju samu bit Čistilišta. To se dešava, jer duše u milosti vide i spoznaju istinu u svoj svojoj objektivnosti i svu težinu prepreke, koja im ne dopušta da se približe Bogu. Sve ovo što sam iznijela, te shvatila kao sigurnu realnost, koliko sam to mogla shvatiti u ovom životu, od neizmjerne su velike važnosti do te mjere da svaki pogled, riječ, osjećaj, pravda, istina, zamišljanje mi izgledaju u usporedbi s tom istinom samo puste laži i nevažna razlaganja. Još uvijek ostajem zbunjena, jer ne nalazim riječi a koje bi morale biti neizmjerne jače, da bi donekle izrazile ono što sam htjela reći.

Vidim daje težnja sjedinjenja duše s Bogom tako snažna, da kad je Bog vidi u svoj njenoj blistavosti, koju po prirodi ima u sebi a u kojoj ju je sam Bog stvorio, ulijeva u nju tako veliku težnju vatrene ljubavi, da bi bila dostatna da je istog časa uništi, iako je besmrtna. Sam Bog dušu tako preobražava u sebe da se u njoj ne može vidjeti ništa drugo već samo Bog, koji je privlači i ražaruje ljubavlju, do te točke dok je ne dovede da zablista onom prvotnom čistoćom u kojoj bijaše stvorena.

Kada duša u nutarnjem viđenju primijeti da je Bog privlači vatrom ljubavi, prema svom slatkom Gospodinu i Bogu, jednostavno se od ljubavi u kontemplaciji rastapa pred njim. Duša zatim gleda u Božjem svjetlu kako Bog ne prestaje privlačiti je, te je u ljubavi vodi potpunoj savršenosti, s velikom pažnjom opskrbljujući je sa svim potrebnim, a to Bog sve čini samo iz čiste ljubavi.

Ona uviđa da ne može slijediti svu jačinu privlačnosti koju osjeća prema Bogu, te se ne može posve sjediniti s njim, a uzrok te prepreke jest posljedica grijeha. Shvaća vrlo jasno kako je to užasno teško što je zakasnila u potpunosti vidjeti Božansko svjetlo. Tu sada dolazi do izražaja i sama narav duše, koja bi htjela bez ikakve prepreke sjediniti se s tim pogledom Božjim koji je tako privlači k sebi. Tvrdim da sve ove stvarnosti, koje sam navela, rađaju u duši čistilišne muke. Tvrdim, da duše uopće ne gledaju na tu svoju muku, iako je ona neizmjereno teška i jaka, one više gledaju na prepreku koja se nalazi u njima samima, a protivna je Volji Božjoj, dok gledaju Boga kako gori u ljubavi prema njima.

Ta ih ljubav neprestano privlači k sjedinjenju. Duša ne pronalazeći ništa drugo što bi mogla učiniti, da ukloni tu prepreku sjedinjenja s Bogom, praktički se baca dragovoljno u Čistilište. Ta ljubav je tako jaka, da kad bi duša našla još jedno Čistilište, iznad ovoga što trpi, istog časa bi se bacila i u njega iz ljubavi prema Bogu, samo da što prije ukloni svaku prepreku između sebe i neizmjerne ljubavi Božje

Vidim kako od Boga prema duši dolaze zrake i goruće munje Božje ljubavi, tako duboke i jake da izgleda da će uništiti ne samo tijelo već dušu, kad bi to bilo moguće. Te zrake imaju dvojaki učinak: one pročišćuju dušu koja kao da se poništava u poniznosti. Vidiš ih: što više sagorijevaju to su bolje, a svaka od tih zraka mogla bi ih pročistiti tako, da bi jednostavno nestale, uništile bi se.

Vidiš zlato: što ga više topiš, to je ono bolje, a mogao bi ga tako topiti da bi nestala svaka nesavršenost. To je učinak djelovanja vatre u materiji. Naravno, duša se ne može uništiti u Bogu, već u sebi samoj: i koliko se više pročišćava, toliko nestaje u samoj sebi, te napokon ostaje čista u Bogu.

Zlato kad se pročišćava do 24 karata, ne uništava se, koliko god bila jaka vatra, jer se ne može istrošiti, već se uništavaju i nestaju samo nesavršenosti koje su u njemu. Na tom principu djeluje i Božanska vatra u duši. Bog je tako drži na vatri dok ne nestanu sve njezine nesavršenosti: dovodi je do čistoće od "24 karata", svaka duša prema svom stanju. Kad se duša pročisti, ostaje sva u Bogu, bez ikakvog svog vlasništva u sebi, njezin život kao i bitak su u Bogu. Kad Bog dovede dušu do te mjere čistoće i savršenosti, duša ostaje neosjetljiva na bilo koji izazov i ne može više trpjeti, jer ne ostaje ništa više što bi trebalo nestati ili se uništiti. Kad bi i ostala u toj tako užasnoj vatri, no posve očišćena, ne bi je se to doticalo, naprotiv bila bi sretna, jer bi to bila vatra Božanske ljubavi. Ona bi to doživjela kao potpuno sjedinjenje s Bogom, bez ikakvog suprotstavljanja.

Isusova bol zbog duša koje se zauvijek gube

*(Bl. Baptista Varano piše kao da joj sam Isus govori
u obliku nagovora)*

«Razmišljaj, dakle, kćeri moja, kakvo je bilo moje mučeništvo, kad su se od mene rastavljali moji udovi, naime duše, koje će zauvijek biti osuđene. A to sam mučenje osjećao toliko puta, koliko je puta svaka duša smrtno sagriješila. A toliko je ovo kidanje duhovnih udova bolnije od tjelesnih, koliko je duša uzvišenija od tijela. A koliko je duša uzvišenija od tijela, to nisi u stanju ocijeniti ni ti, ni nitko živ; jer samo ja znam koliko je duša plemenita, a tijelo neznatne cijene i bijedno; ja sam, naime, tvorac obadvoga. Upravo radi toga je shvatljivo da ni ti, ni bilo koje drugo stvorenje, ne možete shvatiti moje preteške muke!

A sada ću govoriti samo o osuđenim dušama. Budući da postoje teži od teških načina griješenja, to se prema tome ocjenjuje kakvoća i težina muke. Tako sam i ja osjećao veće ili jače boli kod rastavljanja tih udova. Znao sam da će te osobe ostati trajno okorjele u svojoj

zlobi; bilo mi je poznato kako će njihove muke biti vječne. A pošto su jedne griješile više, a druge manje, zato će i njihove muke u paklu biti različite.

Ali što me je još više mučilo bila je pomisao, da se svi oni bezbrojni udovi, to jest sve osuđene duše, nikada, nikada, nikada više neće sa mnom, njihovom Glavom, sjediniti. Ovaj nikada jest ona vječna muka koja će neprestano mučiti one nesretne i jadne duše, i to više nego sve ostale muke, što ih trpe i što će ih trpjeti. I ovaj nikada tako me žalostio, da bih bio odmah spremno pristao trpjeti sve ono što sam onda trpio; i ponovno bih trpio sva ona rastavljanja, na sve različite načine, kakvi su bili, jesu i moraju biti: i to ne samo jedan put, već bezbroj puta, samo da mogu, ako ne sve, a ono barem jednu vidjeti da se priključila u puno zajedništvo mojih živih udova.

To su udovi izabranika, koji će vječno živjeti duhom života, što izlazi od mene, Života koji po sebi živi i daje život svemu onom što živi. Ovdje uvaži koliko mi je draga duša, da sam bio pripravan tolike muke bezbroj puta podnijeti, samo da je ponovno sjedinim sa sobom? Znaj i to da onaj strašni nikada tako žalosti i muči one duše, a taj nikada je djelo moje božanske pravde, da bi prihvatile tisuću neizmernih muka, samo kada bi bile u stanju nadati se, da će se sjediniti sa mnom, svojom Glavom.

I tako sam ja odredio za svaki grijeh, da kakvoća i količina patnje što je moraju podnositi duše grešnika, odgovara kakvoći i količini patnje, što su mi je zadale. Pa kao što je mene najviše žalostio onaj nikada, nikada, tako ja činim i hoću da i njih taj nikada, nikada muči i žalosti iznad svih muka, što ih trpe i što će ih vječno trpjeti. I ovdje razmišljaj i uvaži koliko tešku duhovnu bol sam osjećao u mom Srcu do moje smrti, a radi duša osuđenika."

Ona blažena osoba mi je tada rekla, da joj se u duši probudila želja (uvjerena da je to Njegov božanski poticaj) da je izvuče iz dvoumice; pa je uz veliko počitanje i obzirno, da ne bi izgledalo da želi raspravljati o presv. Trojstvu, velikom prostodušnošću, čistoćom i pouzdanjem pitala:

«O slatki i ožalošćeni moj Isuse, često sam čula da si nosio i osjećao u sebi muke svih osuđenika. Ucviljeni Bože, ukoliko ti se sviđa, ja bih htjela znati da li je istina da si ti osjećao sve one različite muke, što se trpe u paklu: studen i vrućinu, ono žeženje, one udarce, kad pakleni duhovi razdiru tvoje udove. Gospodine moj, kaži mi, da li si sve to osjećao? O Isuse moj, dok ovo pišem samo da izvijestim, izgleda mi da mi se srce rastapa pomišljajući na tvoju dobrotivost, dok se tako ugodno i nadugo razgovaraš s onim koji te iskreno traži i želi».

Tada Isus odgovori milo, pokazujući kako mu se ovaj upit svidio, a njoj je izgledalo baš vrlo ugodno: «Kćeri moja, ja nisam osjećao sve one različite muke osuđenika, na onaj način kako ti veliš i pitaš: jer oni su bili mrtvi udovi, odsječeni od mene, svoje Glave. Za primjer evo ti slike. Kada bi se tvoja ruka, ili pak noga, ili bilo koji drugi ud sječivom otkidao i dijelio od tebe, osjećala bi veliku i neizrecivu bol, muku i žalost. Ali kad bi odsječena ruka dospjela u vatru, ili psima ili vukovima u zube, ti ne bi osjetila nikakve boli ni muke, jer je onaj ud gnjio, mrtav, te odvojen od tijela. Da li pak znaš, kakvu bi muku osjećala?

Bilo bi ti žao gledati onaj ud, jer je ipak tvoj, kako gori u ognju, kako ga tuku, kako ga razdiru vukovi i psi. Tako ti je bilo, dakle i sa mnom. Ja sam se tako osjećao radi neizmjernog broja mojih vječno osuđenih udova. Dok su se oni od mene odvajali, dok je još bilo nade da će ostati na životu, ja sam osjećao u sebi neizrecive i neizmjerne boli, kao i sve njihove tjeskobe koje su trpjeli u ovom životu, jer je do smrti bila moguća nada da će se opet sjediniti sa mnom, ukoliko budu htjeli. Ali poslije njihove smrti nisam osjetio više nikakve muke što oni trpe, jer su mrtvi, gnjili udovi od mene rastavljeni, i odsječeni, i zauvijek isključeni. Nikada više neće živjeti u meni koji sam istiniti Život. Ali ipak je nedokučiva i neshvatljiva bol mene mučila, kad sam ih promatrao kako gore u vječnom ognju, kako ih pakleni duhovi razdiru, kako trpe različite, bezbrojne i vječne muke, a bili su stvarno moji vlastiti udovi».

Sadržaj

Predgovor

POBOŽNOSTI ZA POMOĆ UMIRUĆIMA

1. Bolest, bolesničko pomazanje i kršćanska smrt prema nauku Crkve
2. Molitve za sretnu smrt i umiruće
3. Litanije za umiruće i preporuke umirućih
4. Isusovo obećanje milosti vječnog spasenja umirućima pored kojih se bude molila krunica na čast Božanskog Milosrđa
5. Nauk Crkve o zadnjim stvarima čovjeka: smrti, sudu, raju, čistilištu i paklu
6. Razmatranja svetaca o smrti i sudu Božjemu
7. Bratovština sv. Josipa za pomoć umirućima

POBOŽNOSTI ZA POMOĆ DUŠAMA U ČISTILIŠTU

1. Nauk Crkve o molitvi za pokojne
2. Devetnica za duše u Čistilištu
3. Litanije za duše u Čistilištu
4. Herojski čin ljubavi prema svetim dušama u Čistilištu
5. Isusovo veliko obećanje za pomoć dušama u Čistilištu dano sv. Gertrudi Velikoj
6. Molitve i razmatranja svetaca i duhovnih velikana za duše u Čistilištu
7. Crkveni nauk o oprostima za žive i pokojne
8. Duhovna iskustva svetaca vezana uz teme smrti i čistilišta